

Økonomiske analyser

Nr. 8 - 1985

**Konjunkturtendensene
for Norge**

**Luftforurensninger og
økonomisk vekst**

Statistisk Sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 41 38 20

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk Sentralbyrå og kommer normalt med 10 nummer i året. Publikasjonen vil blant annet inneholde oversikter over konjunkturtendensene og aktuelle konjunkturtall for norsk og internasjonal økonomi. Kvartalsvise og årlige nasjonalregnskapstall vil bli publisert og kommentert etter hvert som de foreligger. Publikasjonen vil også bringe kortere artikler med samfunnsøkonomisk innhold som tar sikte på å presentere resultater fra den økonomiske forskningsvirksomheten som foregår i Statistisk Sentralbyrå for et bredere publikum.

Statistisk Sentralbyrå ønsker videst mulig spredning av data og analyser som offentliggjøres i Økonomiske analyser. Gjengivelse er tillatt uten restriksjoner. Av hensyn til leserne ber imidlertid Statistisk Sentralbyrå om at kilde blir oppgitt – publikasjonsserie og årgang/nummer – og at forfatterens navn framgår der det er aktuelt. Synspunkter i artikler med navngitt forfatter kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk Sentralbyrås oppfatning.

Redaksjon: Olav Bjerkholt, Ådne Cappelen, Per Richard Johansen, Svein Longva, Lorents Lorentsen.

Redaksjonssekretærer: Kirsten Hansen (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau Hansen (konjunkturoversikter mv.).

Statistisk Sentralbyrå

har som oppgave å

- utvikle og holde ved like et standardisert og samordnet system for norsk statistikk,
- utnytte statistikken til analyse av viktige samfunnsspørsmål.

Statistisk Sentralbyrå har lange tradisjoner som forskningsinstitusjon, og forsknings- og analysevirksomheten har etter hvert fått et betydelig omfang. Virksomheten omfatter blant annet:

- o Nasjonalregnskap
- o Samfunnsøkonomi, makroøkonomiske modeller, konjunkturanalyse, skatteforskning og økonometriske studier,
- o Befolkningsutvikling, arbeidsmarked og levekår
- o Naturressurser, energi, petroleumsvirksomhet og miljøforhold.

Forsknings- avdelingen

ble opprettet i 1950 og er i dag organisert i fire enheter:

- o Underavdeling for nasjonalregnskap
- o Økonomisk analysegruppe
- o Sosiodemografisk forskningsgruppe
- o Gruppe for ressursregnskap og miljøstatistikk.

Økonomiske analyser

Nr. 8 - 1985

INNHold	Side
KONJUNKTURTENDENSENE FOR NORGE	
Sammenfatning og perspektiver	3
Produksjon	14
Arbeidsmarked	18
Investeringer	23
Konsum	26
Priser og lønninger	28
Utenriksøkonomi	30
VEDLEGG: UTSIKTENE FOR OLJEVIRKSOMHETEN	34
ØKONOMISK-POLITISK KALENDER	41
LUFTFORURENSNINGER OG ØKONOMISK VEKST - BEREGNINGER FOR UTVIKLINGEN FRAM MOT ÅR 2000	
Av Solveig Glomsrød og Bente Vigerust	44
TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG	57

Statistisk Sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 - Tlf. (02) 41 38 20

KONJUNKURTENDENSENE

Arbeidet med Konjunkturtendensene utføres ved Økonomisk analysegruppe i Statistisk Sentralbyrås Forskningsavdeling. Rapporten i denne utgaven av Økonomiske analyser omhandler konjunkturtendensene for Norge. Forespørsler om konjunkturutviklingen i Norge kan rettes til Adne Cappelen eller Per Richard Johansen, og om utviklingen i utlandet til Kjell Wettergrenn.

Arbeidet med denne rapporten ble avsluttet tirsdag 5. november.

Oversikt over publiseringstidspunkter

Konjunkturtendensene	Utlandet	Norge
- sist publisert	ØA nr. 7 - 1985 (september)	ØA nr. 8 - 1985 (november)
- neste publisering	ØA nr. 9 - 1985 (desember)	ØA nr. 1 - 1986 (januar)

KONJUNKURTENDENSENE FOR NORGE

SAMMENFATNING OG PERSPEKTIVER

Konjunkturoppgangen i norsk økonomi har fortsatt gjennom 1985. Gjennom sommerhalvåret synes veksttakten for BNP utenom oljevirkosomhet og sjøfart å ha ligget på om lag 5 prosent, regnet som årlig rate. Det er grunn til å vente en noe lavere veksttakt mot slutten av året.

Den eksportlede delen av konjunkturoppgangen synes å være over for denne gang. Konjunkturoppgangen har nå kommet inn i en fase hvor den hovedsaklig drives fram av

vekst i privat konsum og investeringer. Investeringene vil ventelig fortsette å gi betydelige - og trolig forsterkede - vekstimpulser inn i 1986. Oppsvinget i konsumet har derimot allerede vært såpass kraftig at veksten gjennom 1986 må bli vesentlig lavere enn i år. Alt i alt ligger det derfor an til klart svakere vekstimpulser rettet mot norsk økonomi i 1986 enn i år.

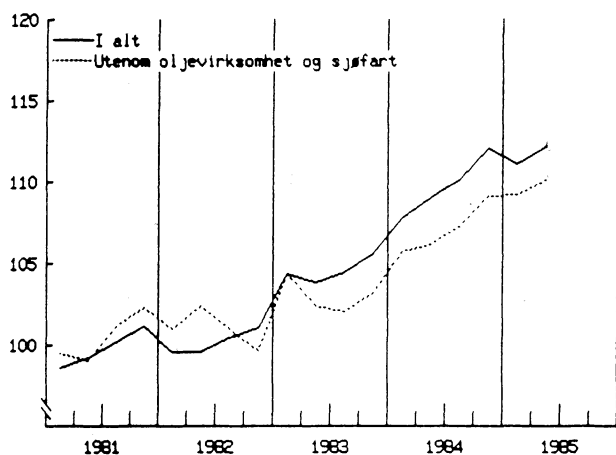
Gjennom 1985 har den registrerte arbeidsløsheten blitt kraftig redusert. Det er grunn til å tro at nedgangen i den sesongjusterte ledigheten vil fortsette inn i 1986. Med

Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Underliggende veksttakt fra foregående kvartal, omregnet til årlig rate 1).

	84.3	84.4	85.1	85.2
Innenlandsk anvendelse 2)	5 1/2	4	2 1/2	7
- Fastlands-Norge 3)	3	4 1/2	5	6
- privat konsum	1 1/2	6	8 1/2	7 1/2
- bruttoinvesteringer	9	2	5 1/2	6
Eksport	2	4	1	1/2
Samlet anvendelse	4 1/2	4	2	4 1/2
Import	3	4 1/2	4 1/2	1 1/2
BNP	5	3 1/2	1	6
- Fastlands-Norge 4)	4 1/2	4 1/2	2 1/2	4 1/2

1) Basert på sesongjusterte serier, glattet med et sentrert, veid gjennomsnitt. 2) Inneholder residualt bestemt sesongjustert lagerendring. 3) Omfatter ikke investeringer i oljevirkosomhet og sjøfart og lagerendringer. 4) Omfatter ikke produksjon i oljevirkosomhet og sjøfart.

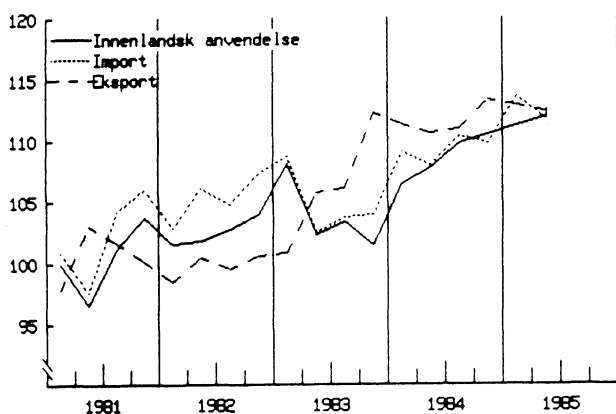
BRUTTONASJONALPRODUKT
1980=100. Sesongjustert.

bedrede forhold på arbeidsmarkedet har arbeidsstyrken vist ny vekst i 1985; ledigheten vil således trolig fortsatt ligge høyere enn vanlig sammenlignet med tidligere høykonjunkturår.

Prisstigningstakten har endret seg lite gjennom 1985 og det er lite som tyder på at dette bildet vil endre seg resten av året. Lavere importprisvekst, spesielt på oljerelaterte produkter, kan bidra til lavere prisstigning, mens den innenlandske kostnadsutviklingen kan virke motsatt såfremt lønnsveksten ikke blir lavere.

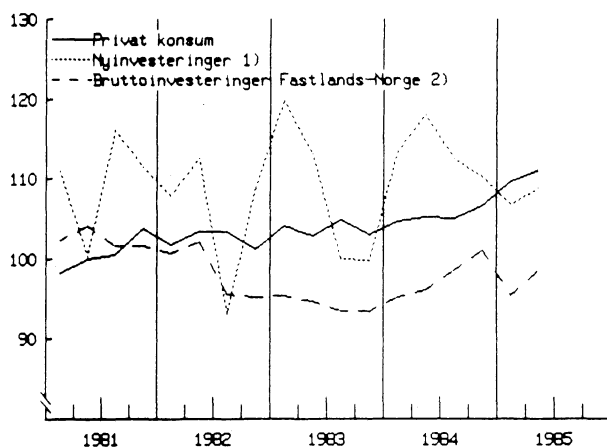
EKSPORT, IMPORT OG INNENLANDSK ANVENDELSE
1980=100. Sesongjusterte volumindekser.

Kald vinter ga forbigående produksjonssvikt

Som omtalt i forrige utgave av Konjunkturtendensene ble utviklingen i investeringene i 1. kvartal i år kraftig påvirket av at vintermånedene var uvanlig kalde. Virkningene var sterkest for investeringene i bygninger og anlegg, men også investeringer i maskiner og transportmidler ble berørt i betydelig grad, sannsynligvis på grunn av forsinket ferdiggjøring av nye produksjonslokaler. Slike unormalt sterke sesongmessige utslag fanges ikke opp av sesongjusteringsmetoden. Beregninger tyder på at den underliggende sesongjusterte aktivitetsnivået for investeringer i Fastlands-Norge kan ha blitt redusert med noe rundt tre prosent. Dette kan ha bidratt til å trekke den underliggende veksttakten for BNP utenom oljevirksomhet og sjøfart for 1. kvartal med et par prosentpoeng, regnet som årlig rate. Også for aktivitetsnivået i begynnelsen av 2. kvartal kan de unormale sesongmessige forholdene ha hatt betydning.

KONSUM OG INVESTERINGER
1980=100. Sesongjusterte volumindekser.

- 1) Nyinvesteringer i fast realkapital medregnet skip og oljeplattformer under arbeid.
2) Utenom lagerendring.

De beregnede virkningene kan imidlertid være overvurdert. Både i beregningene for boliginvesteringene og investeringer i for-

Produksjon i Fastlands-Norge 1). Underliggende veksttakt fra foregående kvartal, omregnet til årlig rate 2).

	84.3	84.4	85.1	85.2
Industri og bergverk	3 1/2	2	2 1/2	5 1/2
Annen vareproduksjon	6 1/2	1	-5 1/2	-5 1/2
Tjenesteyting	2	4 1/2	5 1/2	5

1) Omfatter ikke produksjon i oljevirkosomhet og sjøfart og korreksjonsposter. 2) Basert på sesongjusterte serier, glattet med et sentrert, veid gjennomsnitt.

retningsbygg inngår igangsettingen av nye bygg som en sentral indikator. Siden svikten i igangsettingen var midlertidig, kan den beregnede virkningen på produksjonsaktiviteten av lavere igangsetting være for sterk. Dette vil særlig ha påvirket den beregnede produksjonen i bygge- og anleggsvirkosomhet og i enkelte tjenesteytende næringer; i beregningene er produksjonen i disse næringene i stor grad bestemt fra etterspørselssiden.

De beregninger som presenteres i denne rapporten viser en vesentlig lavere produksjonsvekst i 1. kvartal enn det som ble lagt til grunn for anslaget for første halvår i forrige utgave av Konjunkturteendensene. Noen av nedjusteringene skyldes at den på usikkert grunnlag beregnede svikten i investeringene ble større enn tidligere antatt. En betydelig del av forskjellen skyldes imidlertid en annen behandling av visse avgiftsberegninger. Også ny statistikk og ny prisbasis for beregningene har bidratt til nedjusteringen.

Produksjonsveksten synes å ha tatt seg opp igjen i 2. kvartal og foreløpige beregninger for 3. kvartal peker mot en ytterligere styrket veksttakt gjennom sommerhalvåret i år.

Eksporten av tradisjonelle varer stagnerer

Gjennom 1985 har eksporten av tradisjonelle varer vist klare tegn til stagnasjon. For eksportvolumet av varer fra utekonkurrerende industri er veksten helt stoppet opp. Samlet vekst i eksportvolum av tradisjonelle varer fra 1984 til 1985 kan antas å bli kun 1-2 prosent.

OECD har anslått den gjennomsnittlige vekst i OECD's eksportmarkeder for bearbeide industrivarer til drøyt 6 prosent i 1986. Med utgangspunkt i OECD's anslag kan veksten i de norske eksportmarkedene beregnes til om lag 5 prosent. Selv med et såpass høyt anslag på markedsveksten, indikerer beregninger i Byrået at volumet av tradisjonell vareeksport i 1986 neppe blir høyere enn i 1985. På grunn av sterk vekst i oljeeksporten gjennom 1985 vil imidlertid samlet eksportvolum vise klar vekst også neste år.

Konsumet sterkeste drivkraft i 1985

Veksten i konsumet bidro klart sterkest til etterspørselsveksten gjennom første halvår 1985. Veksten har vært særlig sterk for privat konsum, rundt 8 prosent mellom hvert

kvartal regnet som årlig rate. I Nasjonalbudsjettet for 1986 er veksten i privat konsum fra 1984 til 1985 anslått til 6 prosent. Med det forløpet for konsumet som de siste kvartalsvise nasjonalregnskapstallene viser, innebærer et slikt årsanslag at det sesjongjusterte nivået fra 3. kvartal må holde seg uendret ut året. Nå må en regne med en utflating av konsumveksten i tiden som kommer, men utflating i konsumveksten allerede i inneværende kvartal synes ikke rimelig. Beregninger foretatt i Byrådet peker mot en fortsatt konsumvekst i 4. kvartal, men i et klart avdempet tempo, ånslagsvis en halvering i forhold til veksttakten gjennom de 3 første kvartalene i år som var på rundt 7-8 prosent. Dette innebærer en konsumvekst for året under ett på vel 6 1/2 prosent. Etersom husholdningenes realdisponible inntekt vil vokse med om lag 4 prosent fra 1984 til 1985, innebærer dette en betydelig nedgang i spareraten i 1985. Imidlertid har en vesentlig del av nedgangen i spareraten blitt motsvart av kjøp av varige forbruks-goder og da spesielt biler.

Det kan ventes en klar vekst i disponibel realinntekt for lønns- og trygdemottakere også i 1986, men veksten vil trolig avta i forhold til veksten i 1985. Sysselsettingsveksten vil også avta noe, slik at veksten i husholdningenes disponible realinntekter vil kunne bli nærmere halvert i 1986. Dette vil sammen med strammere forhold på kredittmarkedet føre til at veksten i privat konsum i 1986 vil bli langt svakere enn i 1985. En sannsynlig nedgang i personbilsalget vil være en del av dette bildet.

Anslaget for 4. kvartal innebærer at (sesongjustert) privat konsum ved utgangen av 1985 vil ligge om lag 2 prosent over gjennomsnittsnivået for året; selv med uendret nivå på konsumet gjennom 1986 vil

altså veksten fra 1985 til 1986 kunne bli på om lag 2 prosent. Sammen med en realinntektsvekst på om lag 2 prosent, vil en slik utvikling innebære at spareraten vil holde seg på det usedvanlig lave nivået fra 1985.

Veksttakten for privat konsum gjennom 1986 vil derfor måtte bli kraftig avdempet i forhold til veksttakten gjennom 1985. En kan heller ikke utelukke en negativ veksttakt i privat konsum gjennom året, dvs. at konsumveksten på årsbasis kan bli lavere enn overhengt på 2 prosent. Et noe strammere kredittmarked i 1986 kan bidra til dette og føre til at spareraten øker svakt i 1986.

Det synes således sannsynlig at den private konsumeterspørselen høyst kan gi svært beskjedne bidrag til produksjonsveksten gjennom 1986. Svekkelsen i forhold til 1985 kan imidlertid bli noe mindre enn antydnet overfor, idet en stor del av konsumveksten i år har rettet seg mot importerte varer og tjenester, særlig av biler og feriereiser. Når konsumet må antas å flate ut gjennom 1986 vil det trolig spesielt slå ut i lavere - og sannsynligvis klart negativ - veksttakt for bilkonsumet.

Investeringsvekst kan gi kapasitetsproblemer

Om en ser bort fra svikten i 1. kvartal i år, har investeringsetterspørselen vært i vekst siden slutten av 1983. For investeringer i fast kapital utenom oljevirksomhet og sjøfart har veksttakten gjennomsnittlig ligget på 4-5 prosent, regnet som årlig rate. For investeringene i oljevirksomhet og sjøfart er bildet noe mer uklart; på grunn av store svingninger i beholdningen av skip og oljeplattformer under arbeid gir ikke bruttoinvesteringene

noe godt mål på investeringsetterspørselen i disse sektorene. Om en tar hensyn til endringer i beholdningen av skip, plattformer samt plattform-moduler under arbeid og trekker ut salg av brukte skip og plattformer, får en et mål på investeringsleveransene til oljevirksomhet og sjøfart. Denne størrelsen viste en nedgang på 3 prosent fra 1983 til 1984. Nedgangen falt i sin helhet på leveransene fra utlandet, veksten i leveransene fra norske bedrifter var klart positiv. Veksten synes å ha fortsatt i 1985, og Byråets investeringsundersøkelser peker mot ytterligere vekst i 1986.

Veksten i investeringene for Fastlands-Norge har vist store forskjeller mellom de ulike næringene. Sterkest har veksten vært for industriinvesteringene, noe som er normalt i denne fasen av konjunkturforløpet, mens boliginvesteringene har falt. Samtidig har det vært en klar tendens til vridninger i retning av større andel for investeringer i maskiner og transportmidler i de enkelte næringene. Samlet har dette ført til en relativt sterk vekst i maskininvesteringene, mens investeringene i bygninger og anlegg bare har vokst ubetydelig. Dette har vært forsterket av at opptrappingen av oljeinvesteringene har kommet på toppen av konjunkturoppgangen for industriinvesteringene.

Utviklingen utover sommeren og høsten i år kan tyde på at dette bildet er i ferd med å endre seg noe, idet boliginvesteringene nå synes å ta seg opp. Om dette betyr at en i løpet av våren i år hadde nådd en mer balansert situasjon på boligmarkedet, kan det ligge an til økte boliginvesteringer gjennom 1986. Samtidig peker Byråets investeringsundersøkelser mot en forsterket vekst i industriinvesteringene i 1986.

Den noe sterkere veksten i investeringer i

byggevirksomhet i 1986 som det nå kan synes å ligge an til, vil kunne innpasses med den kapasiteten som er ledig i bygge- og anleggssektoren. For maskininvesteringene, der kapasitetsutnyttelsen allerede er høy, kan en ikke se bort fra at den sterke veksten som det foreløpig er lagt opp til i industri- og oljeinvesteringene vil kunne gi merkbare kapasitetsproblemer i 1986. Byråets konjunkturbarometerundersøkelse for 3.kvartal i år viser at nær 1/4 av verkstedsbedriftene (målt ved sysselsettingen) hadde utnyttet kapasiteten fullt ut, mens nær 2/3 hadde en høyere utnyttelsesgrad enn 80 prosent. Mangelen på faglært arbeidskraft er allerede et problem for disse bedriftene. Resultatet for 1986 kan bli økt importlekkasje og redusert eksport, eventuelt sammen med økt pris- og kostnadsstigning for de berørte norske produsentene.

En kan således ikke se bort fra at den nedgangen i eksportandelen for norske offshoreleverandører som er registrert gjennom de siste årene, skyldes at større ressurser er gått med til å dekke ekspansjonen på hjemmemarkedet, der konkurranseposisjonen for norske bedrifter rimeligvis er gunstigere enn på eksportmarkedene. Om kapasiteten skulle bli bygget ut til å dekke den etterspørselen som en nå regner med å stå overfor i 1986, vil det kunne gi beskjefligelsesproblemer på noe lengre sikt når både oppsvinget i investeringene i industri og oljevirksomhet avtar.

Produksjon: ennå ingen tegn til avmatning

Veksten i bruttonasjonalproduktet utenom oljevirksomhet og sjøfart har gjennom de to siste årene vist en stabil veksttakt på om lag 4,5 prosent, om en ser bort fra de spesielle forhold som påvirket tallet for

første kvartal i år. Gjennom 1985 har industri og bergverk vist en relativt høy veksttakt, mens annen vareproduksjon har hatt en betydelig produksjonsnedgang fra 1984. Dette skyldes i stor grad den kraftige produksjonsnedgangen i kraftforsyning, men også bygge- og anleggsvirksomheten hadde produksjonsnedgang i 1. kvartal 1985. Produksjonen i tjenesteyting er i sterk vekst bl.a. som følge av den sterke veksten i privat konsum, men også den sterke veksten i investeringsetterspørselen fra oljevirk-somheten har betydning.

I tiden framover kan en regne med at veksttakten vil flate noe ut. Mindre vekst for tradisjonell vareeksport vil redusere veksten i industrien, selv om høy investeringsvekst vil virke i motsatt retning og vil øke veksten i bygge- og anleggssektoren. For tjenesteyting er det også grunn til å regne med lavere vekst etterhvert som konsumveksten avtar.

Etter at oljeproduksjonen utviklet seg svakt i begynnelsen av 1985, har den fra sommeren av vokst kraftig. I begynnelsen av 3. kvartal startet produksjon på Statfjord-C-plattformen, noe som vil gi et betydelig vekstbidrag i andre halvår. Gassproduksjonen endrer seg lite. På grunn av overhenget fra 1985 vil den samlede produksjonsveksten for råolje og naturgass bli betydelig også fra 1985 til 1986.

Avdempet importvekst

Det er fortsatt vekst i importvolumet av tradisjonelle varer. For importen av ferdigvarer og investeringsvarer har veksten økt, mens den er redusert noe for innsatsvarer til utekonkurrerende industri og bergverk. Økningen i personbilimporten

hittil i år har vært om lag fire ganger så sterk som for den øvrige importen, og sto alene for 11 prosent av den samlede økning i vareimporten hittil i år.

Volumet av vareimporten i 1985 vil trolig bli 12-13 prosent høyere enn i 1984. Også i 1986 kan en vente vekst i importvolumet, men blant annet redusert etterspørsel etter importerte innsatsvarer til eksportindustrien og lavere konsumvekst antas å avdempe veksten vesentlig.

Arbeidsmarkedet

Arbeidsledigheten har sunket betydelig det siste året. Samtidig har arbeidsstyrken påny vært i klar vekst. Sysselsettingsveksten regnet i timeverk vil i 1985 bli om lag 2 prosent, som antydnet i forrige utgave av Konjunkturtendensene, mens tallet på sysselsatte ventes å øke med 35000. Den registrerte ledigheten viser nå sterkere nedgang enn ledigheten målt i arbeidskraftsundersøkelsen (AKU). Dette er hva en kan forvente, idet et strammere arbeidsmarked fører til at flere personer som ønsker arbeid, men ikke har søkt aktivt tidligere, melder seg som søkere, men da ikke nødvendigvis på arbeidskontorene.

På grunn av en ny vekst i tallet på småjobber vil trolig den gjennomsnittlige arbeidstid gå noe tilbake i 1986, men en fortsatt tendens til økt omfang av heltidsarbeid blant kvinner kan bidra til å dempe denne nedgangen. Dessuten er det heller ikke sikkert at veksten i småjobber vil bli like sterk som på begynnelsen av 80-tallet, slik at forskjellen mellom veksten i sysselsatte og timeverk vil bli en god del mindre enn den var da. En eventuell reduksjon av den tariff-festede arbeidstiden i kommende

UTVIKLINGEN HITTIL I ÅR I NOEN MAKROØKONOMISKE HOVEDSTØRRELSER 1)

1984-priser	Mrd.kr. 1984	Endring i prosent fra samme periode året før		
		85.1	85.2	85.1-2
Privat konsum 2)	208,0	5,1	5,8	5,4
Varer	137,1	4,9	6,4	5,7
Tjenester	63,6	5,5	5,2	5,3
Nordmenns konsum i utlandet	13,0	9,1	8,0	8,5
- Utlendingers konsum i Norge	5,8	15,6	20,4	18,4
Offentlig konsum	84,0	3,1	3,1	3,1
Bruttoinvesteringer	111,3	4,4	-0,4	2,0
Oljevirkosomhet og sjøfart 3)	32,6	-18,6	-23,1	-21,0
Fastlands-Norge	76,8	-0,2	2,3	1,1
Industri og bergverk	10,0	9,4	27,5	19,1
Annen vareproduksjon	15,4	2,2	5,6	4,2
Annen tjenesteyting	51,4	-2,3	-3,0	-2,6
Varelagre (endringstallene i mrd.kr.) 4)	1,9	(+2,7)	(+1,6)	(+4,3)
Innenlandsk anvendelse	403,3	4,5	3,6	4,0
- etterspørsel fra Fastlands-Norge	368,8	3,6	4,4	4,0
Eksport 2)	215,4	1,2	1,5	1,3
Tradisjonelle varer	69,5	2,8	6,4	4,6
Råolje og naturgass	78,3	1,7	3,1	2,3
Skip og plattformar	9,3	-15,7	-24,7	-20,8
Tjenester	58,3	1,4	-0,7	0,3
Samlet anvendelse	618,7	3,3	2,8	3,1
Import 2)	172,1	4,1	3,0	3,5
Tradisjonelle varer	106,8	14,2	7,8	10,9
Råolje	3,5	-19,0	-60,9	-42,3
Skip og plattformar	11,5	-50,6	24,7	-27,7
Tjenester	50,3	4,1	-4,3	-0,4
BNP	446,6	3,0	2,8	2,9
- uten oljevirkosomhet og sjøfart	344,7	3,3	3,7	3,5
Oljevirkosomhet og sjøfart	101,9	2,2	-0,2	1,0
Andre næringer	339,4	2,8	2,0	2,4
Industri og bergverk	62,2	2,3	3,2	2,7
Annen vareproduksjon	56,9	0,7	-1,1	-0,1
Annen tjenesteyting	220,3	3,4	2,2	2,8
Korr.postar (endringstallene i mrd.kr.) 5)	5,3	(+0,5)	(+1,4)	(+1,9)

1) Se teknisk merknad neste side. 2) Avgrensningen mellom de ulike grupper med varer og tjenester avviker fra inndelingene i årlig nasjonalregnskap/utenriksregnskapet. 3) Inkl. skip og oljeplattformer under arbeid. 4) Utenom skip og oljeplattformer under arbeid; plattform-moduler under arbeid er imidlertid ikke trukket ut. Endringstallene for 1985 er i mrd. kr. og regnet i forhold til lagerinvesteringene samme periode året før. 5) Korreksjon for frie banktjenester og visse avgiftsberegninger. Endringstallene for 1985 er i mrd. kr. og regnet i forhold til verdien på korreksjonsposten samme periode året før.

tariffperiode kan imidlertid bidra i retning av å forsterke nedgangen i den gjennomsnittlige arbeidstiden neste år.

Syssettingsveksten er trolig sterk nok til at arbeidsledigheten justert for normale sesongvariasjoner fortsetter å gå ned

gjennom resten av 1985. Den registrerte ledigheten kan komme til å vise en sterkere nedgang enn AKU-ledigheten. Nedgangen i arbeidsløsheten vil antakelig fortsette inn i 1986, men i et lavere tempo enn hittil. Det er lite trolig at arbeidsledigheten i

TEKNISK MERKNAD OM KVARTALSREGNSKAPSTALLENE

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg. De kvartalsvise nasjonalregnskapstallene for årene til og med 1984 er avstemt mot de sist publiserte årlige regnskapstallene. Foreløpig har Byrået bare begrensede erfaringer med å bedømme påliteligheten for beregningene; spesielt endringstall mellom kvartaler bør derfor tolkes med varsomhet.

Sesongjusterte tall: Det kvartalsvise nasjonalregnskapet utarbeides som et ikke-sesongjustert regnskap, der en søker å registrere de faktiske transaksjoner i hvert kvartal. Mange av tallseriene viser klare sesongsvingninger og en endring fra et kvartal til det neste kan ofte skyldes normal sesongvariasjon. Disse tallseriene er derfor sesongjustert på detaljert regnskapsnivå og deretter summert sammen med de øvrige tallseriene til de totalstørrelsene som er presentert i teksttabellene og diagrammene.

Halvårlige og kvartalsvise endringstall: Flere av tallseriene viser store svingninger fra kvartal til kvartal som ikke kan tilskrives stabile sesongvariasjoner. Disse svingningene kan selvsagt skyldes sprang i den underliggende aktiviteten i økonomien, men de kan også skyldes unormale sesong-effekter eller feil i rapporteringen og sammenstillingen av data. For å redusere utslaget av slike forhold har en valgt å presentere endringstall på halvårsbasis. For noen makro-økonomiske hovedstørrelser har en også presentert tall for underliggende veksttakt regnet fra foregående kvartal. Disse vekstratene bygger på glattede sesongjusterte serier. Glattingen er foretatt ved å nytte et sentrert glidende gjennomsnitt, der inneværende kvartal tillegges dobbelt så stor vekt som hverav de to omkringliggende kvartalene. Endringstallene er omregnet til årlig rate, dvs. de angir hvor stor veksten hadde vært om den hadde fortsatt i samme tempo over et helt år. Se forøvrig egen omtale av vekstrater annet sted i Konjunkturtendensene.

Bruttoinvesteringer: Bruttoinvesteringer i fast kapital i alt er sterkt påvirket av de store svingningene i investeringer i oljevirksomhet. Disse svingningene skyldes blant annet at plattformer som har vært under arbeid i flere år regnes som investert i det kvartal og med den kapitalverdi de har ved utsløpingen på feltet.

Offentlig konsum og investeringer: Byrået har foreløpig ikke datamessig grunnlag for å fordele offentlig sektors kjøp av varer og tjenester over året. Inntil slikt materiale foreligger, har en valgt å fordele disse utgiftene jevnt utover, med en firedel på hvert kvartal. I den grad det faktisk er en vekst i utgiftene gjennom året vil metoden gi for sterk vekst ved årsskiftene og for svak vekst gjennom året. Dette kan påvirke de beregnede vekstanslagene for BNP og innenlandsk anvendelse; offentlig sektor står for om lag 15-20 prosent av disse totalstørrelsene.

1986 vil komme ned på et så lavt nivå som i tidligere høykonjunkturår.

Stabil prisstigningstakt

Prisstigningstakten har vært meget stabil den senere tid og det er ikke grunn til å regne med vesentlige endringer i resten av 1985. De avgiftsendringer som er foreslått i statsbudsjettet for 1986 er om lag på linje med de fra foregående år og har en svakt prisøkende virkning, idet en del avgiftssatser øker noe mer enn prisstigningen, mens subsidiesatsene reduseres noe.

Importprisene viste en relativt sterk vekst i første halvår i år, men veksten synes å ha avtatt i 3. kvartal. De direkte virkningene av devalueringene i annet halvår 1984 skulle nå være i ferd med å bli uttømt, noe importprisindeksen for 3. kvartal tyder på. Dette tilsier at en i resten av året og inn i neste år kan få reduserte prisstigningsimpulser fra utlandet. Dette gjelder særlig priser på brenselprodukter, hvor en burde kunne vente et fall i tiden framover. Råoljeprisen regnet i dollar har vært relativt konstant det siste året, mens dollarkursen har sunket vesentlig. Regnet i norske kroner har således råoljeprisen sunket med om lag 10 prosent fra 3. kvartal 1984 til samme periode i år. Usikkerheten er imidlertid knyttet til i hvilken grad redusert oljepris vil bli tatt ut i økte driftsmarginer i foredlings- og omsetningsleddene.

Det innenlandske kostnadsbildet vil neppe endre seg særlig i tiden framover. I 1985 vil årslønnsveksten bli om lag 7 prosent og produktivitetsveksten knapt 2 prosent, noe som sammen med utviklingen i importprisene grovt sett er forenlig med en inflasjonstakt på om lag 5,5 prosent. En må regne med noe

lavere produktivitetsvekst etterhvert som veksttaket i økonomien avtar. I tillegg er det grunn til å regne med en noe lavere lønnsvekst til tross for en noe lavere ledighet. Alt i alt vil derfor ikke lønnsveksten bidra til økt inflasjonstakt, men heller ikke til noe reduksjon. En noe mer usikker faktor er den isolerte betydningen av den høye kapasitetsutnyttningen i økonomien for prisutviklingen. På kort sikt kan den virke prisdrivende, men investeringsaktiviteten i økonomien er også høy og kapasitetsutvidelser vil motvirke ytterligere presstendenser. Alt i alt kan en derfor vente små endringer i prisstigningstakten framover.

Lønnsveksten er fortsatt sterk og særlig for industriarbeidere vil det bli en høy real-lønnsvekst fra 1984 til 1985. Dette må ses på bakgrunn av den sterke produksjons- og produktivitetsveksten i 1985 og nedgangen i arbeidsløsheten for industriarbeidere. I tillegg har lønnsomheten særlig i utekonkurrerende industri vært svært god de siste par årene; antakelig må en 10 år tilbake for å finne en kapitalavkastning som er høyere enn i 1984 og 1985. Dette har nok bidratt til å gjøre det lettere for lønnstakerne i disse bransjer å oppnå store tillegg ved lokale lønnsforhandlinger. Lønnsveksten viser fortsatt betydelig variasjon fra næring til næring. Det er imidlertid grunn til å tro at forskjellen vil avta i tiden framover både som en følge av at konjunktursituasjonen for utekonkurrerende industri vil forverres i 1986 samtidig som mange lønnstakergrupper ventelig vil oppnå en viss kompensasjon for den mindrelønnsutvikling de har hatt i 1985. Et noe strammere arbeidsmarked i 1986 vil kunne bidra til dette. Den gjennomsnittlige lønnsveksten vil derfor neppe endre seg mye i tiden framover, men en kan regne med en noe lavere veksttakt, særlig i industrien.

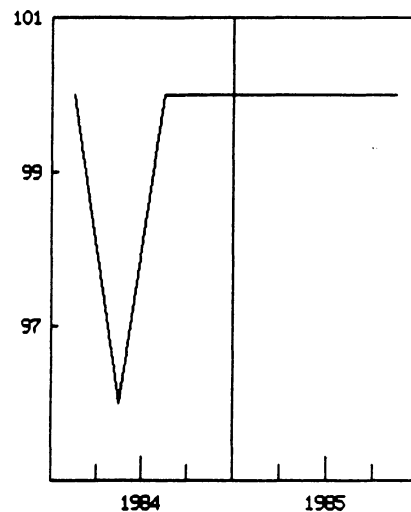
OM VEKSTRATER

Vekstrater for korttidsdata (måneds-, kvartals- eller halvårsserier) kan beregnes på to ulike måter: vekst i forhold til foregående periode eller vekst i forhold til samme periode året før. For å gi veksten fra foregående periode en dimensjon som det er lettere å forbinde noe med omregnes veksttakten ofte til "årlig rate", slik at begge disse metodene gi vekstrater med år som felles dimensjon. En omregning til årlig rate er en beregning av den vekst en ville ha fått i forhold til samme periode året før hvis veksten fra foregående periode hadde pågått over et helt år. For f.eks. kvartalsendringer innebærer en omregning til årlig rate - grovt sett - en firedobling av vekstprosenten. Dette betyr ikke at de to metodene for beregning av vekstrater vil gi samme resultat; metodene belyser to ulike forhold og vil derfor kunne gi høyst ulike vekstprosenten.

Om en ønsker å belyse den aktuelle utviklingen i serien må en se på veksten fra foregående periode. Ulempen er at mange korttidsserier er påvirket av sesongmessige forhold, de må altså først sesongjusteres om en ønsker å få fram det underliggende vekstmønsteret. Dessuten vil dataunøyaktigheter og andre "tilfeldige" forhold kunne gi store utslag når den beregnede vekstprosenten blåses opp til årlig rate.

Disse problemene unngår en i stor grad når en beregner veksten i forhold til samme kvartal året før. Ved denne metoden forut-

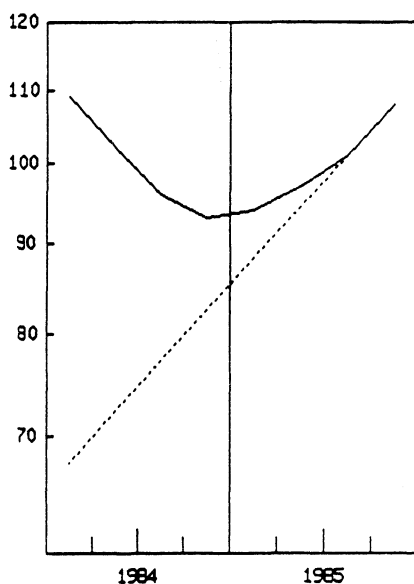
setter en riktig nok indirekte at sesongeffektene bidrar like mye begge årene, men en behøver ikke å ta stilling til hvor mye. Dessuten unngår en å blåse opp feil som skyldes de tilfeldige utslagene, fordi tallene allerede i utgangspunktet er regnet som "årlig rate". Ulempen ved denne metoden er imidlertid at den ikke uten videre kan brukes som indikator på den aktuelle utviklingen i serien, den vil være påvirket av utviklingen gjennom hele det siste året. Et eksempel kan belyse dette:

Figuren ovenfor viser utviklingen i en tenkt kvartalsserie som hverken er påvirket av sesongeffekter eller tilfeldige forhold. Serien har med unntak av en lav verdi i 2. kvartal 1984 holdt seg konstant over tid. Spesielt har nivået vært uendret gjennom 1985. Om en beregner vekstrater regnet i forhold til samme periode året før vil en derimot finne en tiltakende vekst fra 1. til 2. kvartal 1985 og dessuten en avtakende vekst til 3. kvartal. Dette er imidlertid utelukkende en effekt av det lavere nivået i

2. kvartal 1984! Regnet i forhold til foregående periode blir det uforandret veksttakt i alle kvartaler i 1985.

Formålet med Byråets konjunkturoversikter er å gi informasjon om den aktuelle økonomiske utviklingen - konjunkturtendensene - i Norge og i utlandet. Følgelig er omtalen i stor grad basert på vekstrater regnet fra foregående periode, ofte omregnet til årlig rate. Det er da viktig å være klar over at dette er et mål på den aktuelle utviklingstendensen og ikke et mål på hva den faktiske veksten vil bli på årsbasis. Dette er belyst i figuren nedenfor:

Figuren viser eksempel på en serie som vil vise uendret nivå (ingen årsvekst) fra 1984 til 1985 til tross for positiv og tiltakende vekst gjennom hele 1985. Veksttaket mellom f.eks. 3. og 4. kvartal 1985 regnet som årlig rate vil være betydelig sterkere enn den prosentvise veksten fra 1984 til 1985.

Om vi forlenger vekstbanen mellom 3. og 4. kvartal 1985 nedover til posisjonen for første halvår 1984, får vi et eksempel på hvor sterk veksten i serien måtte vært om den gjennomsnittlige årsveksten fra 1984 til 1985 skulle blitt like sterk som veksten fra første til andre halvår 1985, regnet som årlig rate.

Veksten i en sesongjustert serie regnet fra foregående periode og som årlig rate vil altså vise større svingninger fra periode til periode enn vekstrater for den ujusterte serien regnet fra samme periode året før. Vekstratene vil særlig kunne bli større enn det som vil bli gjennomsnittsvæksten mellom to år. Samtidig vil disse vekstanslagene være mer usikre, fordi de i større grad vil være påvirket av sesongmessige forhold som en ikke har klart å rense ut og av tilfeldige utslag i serien. Dette betyr også at revisjonene av vekstraten i en sesongjustert serie regnet fra foregående periode og som årlig rate vil måtte bli større enn vekstraten for den ujusterte serien regnet fra samme periode året før; etter hvert som en får bedre informasjon om eventuelle endringer i sesongmønsteret og bedre statistikk som reduserer de tilfeldige utslagene i serien. Når Byrået tross disse innvendingene i stor grad har valgt å publisere slike vekstrater skyldes det at disse regnes å være den klareste måten å få fram de aktuelle utviklingstendensene i økonomien på. For å redusere virkningene av tilfeldige utslag har en imidlertid begrenset seg til å gjengi endringer i halvårstall eller glattede kvartalstall.

PRODUKSJON

Olje- og gassutvinning

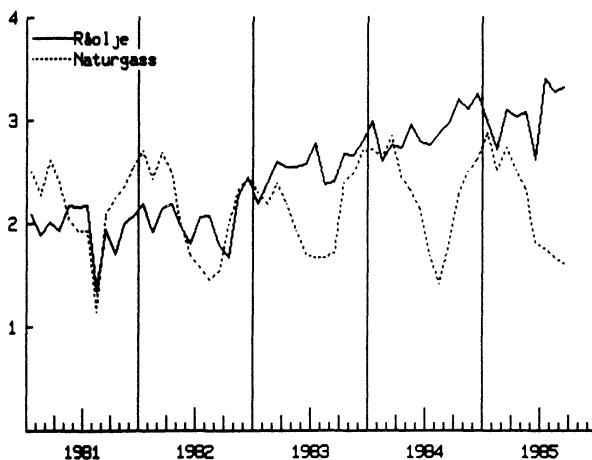
Norsk olje- og gassproduksjon utgjorde 47,4 millioner tonn oljeekvivalenter (toe) i årets ni første måneder. Dette er en økning på 4,2 prosent fra tilsvarende periode i fjor. Oljeproduksjonen var på 27,6 millioner tonn, en vekst på 8,2 prosent fra samme periode i 1984. Gassproduksjonen var på 19,9 mill. toe, noe som er knapt 1 prosent under produksjonen i de ni første månedene i fjor.

For en nærmere gjennomgang av norsk oljeproduksjon henvises det til vedlegget "Utsiktene for oljevirkksomheten."

Industriproduksjon

Industriproduksjonen viser nå klar vekst, etter en viss utflating i begynnelsen av året. Veksttaket i første halvår - sesongjustert, regnet fra foregående halvår - ser ut til å ha vært bare 1,2 prosent, noe som

OLJE- OG GASSPRODUKSJON
Råolje (mill.tonn) og naturgass (milliarder S m³ (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

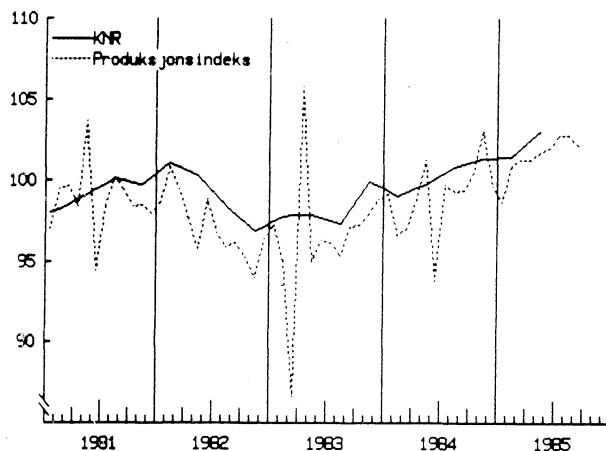
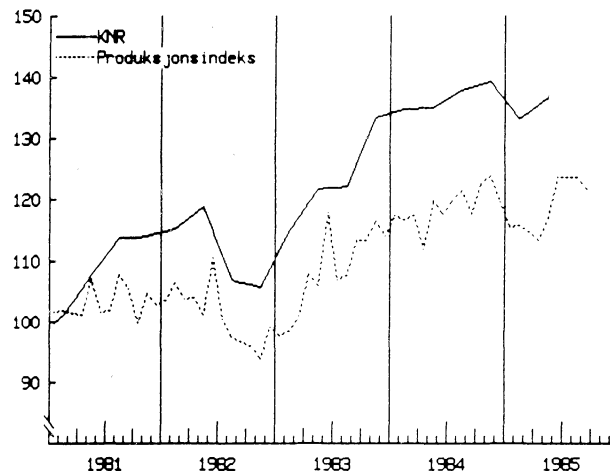
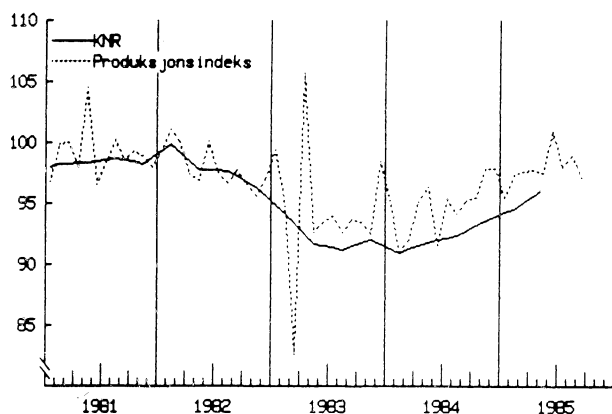
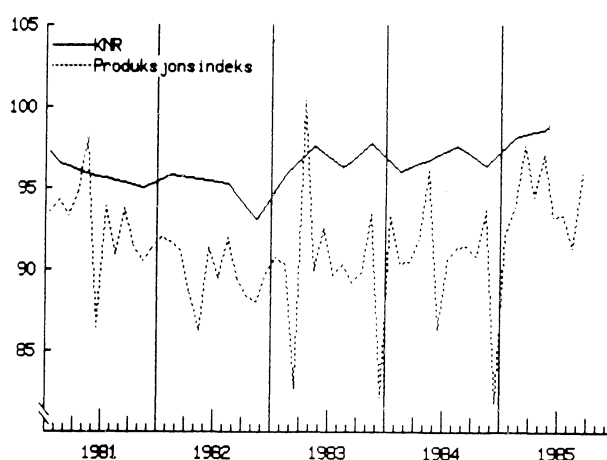

skyldes at unormale sesongmessige forhold ga et svært lavt produksjonstall for 1. kvartal. Fra og med 2. kvartal har produksjonsveksten tatt seg opp. På årsbasis ligger det nå an til en vekst i industriproduksjonen på vel 3 prosent fra 1984 til 1985. Den relativt sterke veksten fra 1983 til 1984 ser dermed ut til å forsterke seg ytterligere i 1985. Dette betyr at konjunkturoppgangen i industriproduksjonen fra årsskiftet 1982-1983 denne gangen har vært vesentlig lengre enn vanlig ved tidligere konjunkturoppganger.

Bruttoprodukt i industri og bergverksdrift. Sesongjustert. Prosentvis volumendring fra foregående halvår.

	84-II	85-I
Industri og bergverk	1,7	1,2
- utekonurrerende	2,7	-2,7
- hjemmekonurrerende ...	1,8	2,5
- skjermet	0,6	1,4

I tillegg til at hjemmekonurrerende industri nå viser sterk vekst, noe som er normalt i denne fasen av konjunkturoppgangen, er det et iøynefallende trekk at utekonurrerende industri har vist ny oppgang gjennom de siste månedene. Deler av denne industrien har også betydelige leveranser til hjemmemarkedet, og det synes som om det nå er klare vekstimpulser her. Disse impulsene skyldes i høy grad mer tilfeldige forhold. Dette gjelder særlig produksjon av jern og stål, som nå nyter godt av oppgangen innenfor bygg- og anlegg og oljevirkksomheten. Skjermet industri viser imidlertid tegn på avtagende veksttakt. Dette kan være overraskende sett på bakgrunn av den sterke veksten i privat konsum som vi nå har, men kan forklares med at konsumveksten er konsentrert om relativt få konsumgrupper,

BRUTTOPRODUKT I INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT. I ALT.
1980=100.BRUTTOPRODUKT I UTEKONKURRERENDE INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT
1980=100.BRUTTOPRODUKT I HJEMMEKONKURRERENDE INDUSTRI
1980=100.BRUTTOPRODUKT I SKJERMET INDUSTRI
1980=100.

Figurene viser sesongjustert produksjonsutvikling i industri og bergverk ifølge den månedlige produksjonsindeksen og det kvartalsvise nasjonalregnskapet. Nasjonalregnskapstallene er beregnet ved hjelp av produksjonsindekstall for enkelt-sektorer. Når figurene likevel viser store avvik skyldes det bl.a.

- ulik prisbasis medfører ulike vekter: Produksjonsindeksen har vekter fra 1980, kvartalsregnskapstallene fra 1983.
- ulikt omfang: De sesongjusterte seriene fra produksjonsindeksen omfatter ikke enkelt-sektorer med et ustabil sesongmønster eller som på andre måter er preget av store tilfeldige utslag. De kvartalsvise regnskapstallene omfatter alle enkelt-sektorene, sektorer som evt. ikke sesongjusteres inngår med sin ujusterte verdi.
- ulik sesongjusteringsmetode: I produksjonsindeksen nyttes alltid additiv metode. I det kvartalsvise nasjonalregnskapet foretas det for alle enkelt-serier en konkret vurdering av hvilken sesongjusteringsmetode - additiv eller multiplikativ - som skal nyttes.

spesielt varige forbruksgoder, som Norge produserer lite av. Dessuten inngår fiskeindustrien i de skjermede næringer, og her har eksporten vist en svak utvikling i det siste.

Som nevnt over har metallproduksjonen i det siste tatt seg opp, etter å ha vist nedgang siden slutten av fjoråret. I 3-månedersperioden juli-september var produksjonen hele 6,4 prosent over nivået i forrige 3-månedersperiode. Mesteparten av denne veksten er kommet innenfor produksjon av jern og stål. Dette skyldes hovedsakelig innenlandske forhold som nevnt over. Produksjonen i den eksportrettede delen av metallindustrien er imidlertid også noe høyere i 3. kvartal i år enn i første halvår og om lag på samme nivå som i 3. kvartal 1984. Det er imidlertid grunn til å regne med at oppgangen i 3. kvartal er av kort varighet og den underliggende tendens peker nedover. Det er svært usikkert om den seneste tids oppgang i jern- og stålproduksjonen vil vare ved. I følge sesongjusterte tall, falt ordretilgangen fra 1. til 2. kvartal i år i verdi, og trolig også i volum. Fallet var særlig sterkt for ordretilgangen innenlands. I 2. kvartal fikk vi imidlertid også et fall i lagervolumet og fra et relativt lavt nivå. Dette kan tenkes å gi innhentingseffekter senere.

For kjemiske råvarer har produksjonen den siste tida vist utflating og til dels nedgang. I 3-månedersperioden juli-september lå produksjonen noe over gjennomsnittsnivået fra ifjor. Produksjonen økte her kraftig gjennom første halvdel av året, som en gjeninnhentingseffekt etter Hydro-streiken i januar. Den stagnasjonen vi så tendenser til ved årsskiftet synes å fortsette, slik at vi må vente en svakere utvikling framover for kjemiske råvarer. Dette understøttes av at lagervolumet økte fra 1. til 2. kvartal

og at ordreserven falt i verdi.

Innenfor treforedling ligger produksjonen nå på et svært høyt nivå, men veksten gjennom 1985 har vært liten og tendensen de siste måneder peker nedover. Treforedlingsproduksjonen vokste svært kraftig gjennom det første året av konjunkturoppgangen, men veksten avtok ved årsskiftet 1983/84. Fra 1984 til 1985 vil år-til-år veksten i treforedlingsproduksjonen kunne bli 5-6 prosent.

I verkstedsindustrien har produksjonen nå vært i oppgang i over ett år, i hovedsak som følge av økt investeringsetterspørsel. I første halvår i år lå produksjonen 9 prosent over nivået fra andre halvår i fjor. De aller siste månedene har det imidlertid vært en viss avmatning i produksjonen, og fra april-juni til juli-september var det en viss nedgang i produksjonen. Det kan ventes videre produksjonsoppgang for verkstedsindustrien i tida framover, ettersom investeringsetterspørselen, og særlig oljeinvesteringene, fortsatt ser ut til å øke kraftig. Ordretilgang og -reserve viser fortsatt vekst i verdi, og trolig også i volum.

For de fleste av de konsumvareproduserende industrisektorene vil vi få en økning fra 1984 til 1985, men veksten er ikke særlig sterk. For næringsmidler blir veksten antakelig rundt 4 prosent, mens den for tekoindustrien kan bli rundt 2 prosent. For trevareproduksjonen ser det ut som om møbelproduksjonen fortsatt viser vekst, mens trevarer utenom møbler og innredninger ikke viser noen klar tendens.

Produksjonen av elektrisk kraft har vist et kraftig fall siden 1. kvartal, og er nå nede på samme lave nivå som i 1982. I 3-månedersperioden juli-september, gikk produk-

sjonen ned med 4 prosent i forhold til forrige 3-månedersperiode. Fra 1984 til 1985 vil bruttoproduktet innenfor kraftforsyning kunne synke med 4-5 prosent.

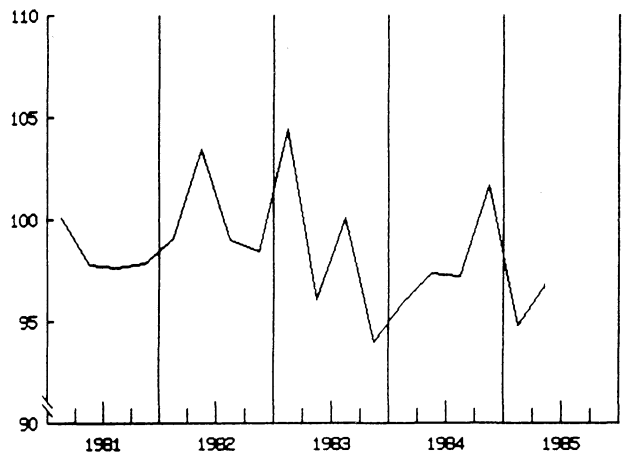
Bygge- og anleggsvirksomhet

Utviklingen hittil i 1985 synes å bekrefte bildet av en svak produksjonsvekst i bygge- og anleggsvirksomheten, slik det ble antydnet i forrige utgave av Konjunkturtendensene. Sesongjusterte tall for produksjonen, beregnet i det kvartalsvise nasjonalregnskapet, viser nå vekst etter et sterkt fall i 1. kvartal, noe som i hovedsak skyldtes den uvanlig milde høsten og kalde vinteren rundt forrige årsskifte.

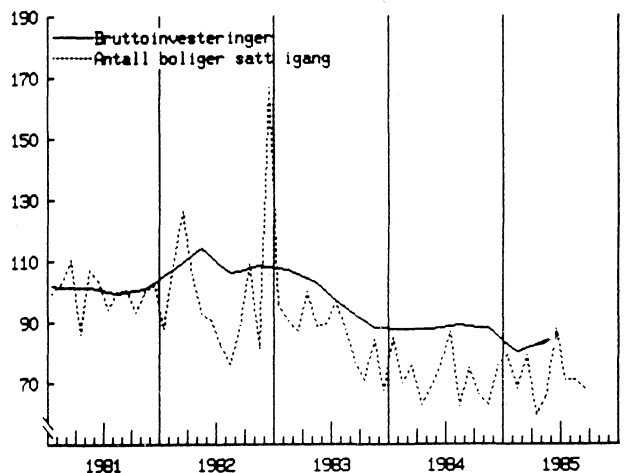
Boliginvesteringene fortsetter imidlertid å holde seg på et lavt nivå. Tendensen til utflating i igangsettingstallene har fortsatt; i de ni første månedene i år ble det - sesongjustert og i gjennomsnitt - satt i arbeid 2.070 boliger, svarende til snaut 25 000 boliger på årsbasis. Denne situasjonen har holdt seg omtrent uendret gjennom hele 1985 og indikerer et igangsettingstall noe i underkant av 1984-nivået. Standardforbedringer i boligsektoren kan imidlertid også i år gi et visst vekstbidrag til boliginvesteringene, men neppe så mye at det med dagens aktivitetsnivå kan forhindre en nedgang i de samlede boliginvesteringene fra 1984 til 1985.

Tendensen på boligsektoren kan imidlertid være i ferd med å endres. De siste månedene har igangsatt areal vært økende. I tillegg har tallet på innkomne lånesøknader for Husbanken og PSV-lån har økt markert gjennom 1985, men uten at dette har slått gjennom i igangsettingstallene ennå. Det kan dessuten synes som om boligetterpørselen

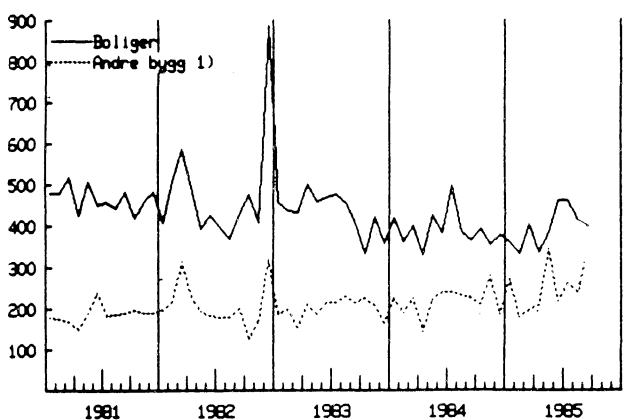
BRUTTOPRODUKT I BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET
1980=100. Sesongjustert.

BOLIGINVESTERINGER OG -IGANGSETTING
1980=100. Sesongjustert.

BYGG SATT I GANG
Bruksareal i 1000 kvm. Sesongjustert.

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm bruksareal.

generelt er i ferd med å ta seg noe opp. Prisene på bruktboligmarkedet har vært økende i deler av landet, og dette vil i seg selv - etter hvert som relative priser endres i favør av nye boliger - kunne stimulere til økt boligbygging. Et oppsving i boliggetterspørselen ville ikke være unaturlig med den sterke veksten i realdisponible inntekter for husholdningene som en kan registrere for 1984 og 1985. Men fortsatt vil nok et høyt rentenivå og uklarhet om fremtidige skattemessige forhold kunne legge demper på etterspørselen.

Investeringene i driftsbygg synes å være i en viss vekst. Utviklingen er imidlertid fortsatt noe preget av forstyrrelse i sesongbevegelsene i slutten av fjoråret og begynnelsen av dette året. Etter å ha ligget på et uvanlig lavt nivå i 1. kvartal, viste igangsettingstallene en svært sterk vekst før sommerferien. Dette skyldtes antakelig hovedsaklig forsinket oppstartning av anlegg som opprinnelig var planlagt igangsatt i vinter. Den sesongjusterte serien viser derfor et kraftig fall fra dette uvanlig høye nivået, men fortsatt ligger nivået høyere enn på samme tid i fjor. Den forventede investeringsveksten i flere industrinæringer tilsier imidlertid at det fortsatt bør være grunnlag for vekst i bygge- og anleggsvirksomheten selv om det er usikkert hvordan veksten i industriinvesteringene vil fordele seg på bygninger og anlegg og maskiner.

Ordretilgangen til bygge- og anleggsvirksomheten fra kraftforsyningssektoren er fortsatt svak, og investeringsanslag for 1985 og 1986 - gitt i august i år - tyder på en svak volumvekst fra 1984 til 1985 og en nedgang fra 1985 til 1986. I år vil offentlige investeringer i bygninger og anlegg bli noe redusert, mens denne sektoren i fjor ga et lite vekstbidrag. Bygge- og anleggsvirk-

somhet knyttet til tjenesteytende sektorer synes derimot å øke noe målt i volum, selv om vekstbidraget antakelig er moderat.

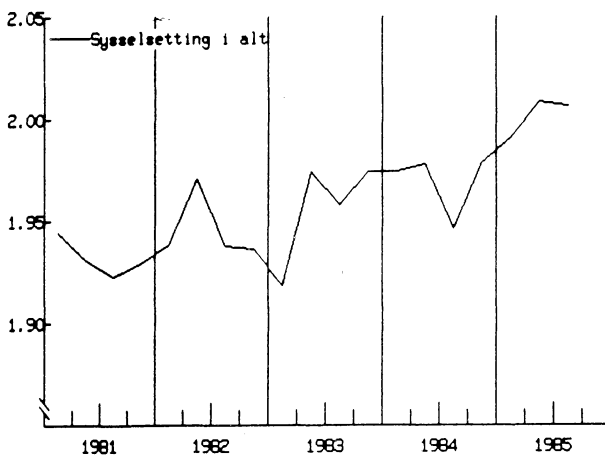
ARBEIDSMARKEDET

Sysselsetting: Klar vekst

Både utførte timeverk og tallet på sysselsatte har vært i klar vekst i løpet av det siste året, og veksten har i særlig grad gjort seg gjeldende i 1. halvår av 1985. Ifølge arbeidskraftundersøkelsene (AKU) lå tallet på utførte timeverk i de tre første kvartalene av 1985 i gjennomsnitt 2,3 prosent over nivået de samme kvartaler året før. Som i 1984 har den prosentvise veksten i antall sysselsatte personer regnet som gjennomsnitt over årets tre første kvartaler vært noe lavere enn veksten i utførte timeverk. Veksten i antall sysselsatte var således 1,8 prosent, hvilket tilsvarer om lag 36.000 personer.

Ettersom AKU er en utvalgsundersøkelse er tallene beheftet med en relativt stor grad av usikkerhet. Kvartalstall er mer usikre enn årstall samtidig som usikkerheten øker når en splitter opp totaltall på enkeltposter. Sammenholdt med andre serier (total produksjon, privat konsum, registrert ledighet) og utviklingen i sysselsettingen i andre perioder var trolig AKU's anslag på antall sysselsatte i 3. kvartal 1984 for lavt, hvilket har ført til en overvurdering av veksten fram til 3. kvartal 1985. På den andre siden er veksten i utførte timeverk for svak sammenlignet med sysselsettingsveksten. Dette har sammenheng med en sterk økning i tallet på personer som ikke har oppgitt arbeidstid til AKU i 3. kvartal i år samtidig som en i referanseuka denne gangen har fått med flere midlertidig fraværende på

TOTAL SYSSLESSETTING IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN.
1000 000 personer.

grunn av ferie. Selv om en justerer for slike tilfeldige utslag i AKU, er det likevel grunn til å tro at tallet på utførte timeverk har økt med mer enn 2 prosent samtidig som antall sysselsatte har økt med over 30.000 personer i gjennomsnitt over de tre første kvartalene av 1985 sammenlignet med de samme kvartaler året før.

Ifølge AKU for 3. kvartal er det nå tendenser til at tallet på sysselsatte igjen kan vokse sterkere enn tallet på utførte timeverk. Denne utviklingen må sees i sammenheng med at det nå synes lettere for kvinner og ungdom å få småjobber og vikarjobber enn det som var tilfellet i 1984. Dette har ført til en relativt sterk vekst i tallet på jobber med kort arbeidstid, noe som har bidratt til å trekke den gjennomsnittlige arbeidstid ned. Ved økt behov for arbeidskraft vil bedriftene dessuten avveie kostnadene med å øke antall sysselsatte raskt mot kostnadene ved bruk av overtid. Det kan derfor gå noen kvartaler før tallet på sysselsatte blir justert slik at det økte behovet i første omgang vil gi seg utslag i økt bruk av overtid. Tallet på timeverk kan i en slik situasjon vokse sterkere enn tallet på sysselsatte, noe som var tilfellet i 1984. Etter en stund vil

imidlertid tallet på personer justeres samtidig som bruk av overtid reduseres.

Økningen i tallet på jobber med forholdsvis kort ukentlig arbeidstid har trolig sammenheng med at mesteparten av sysselsettingsveksten har funnet sted innenfor de tjenesteytende næringer. Sysselsettingen innenfor varehandelen har vært i klart vekst det siste året og har sammenheng med den sterke veksten i konsumetterspørselen. Dessuten har sysselsettingen vokst i bank- og forsikringsvirksomhet, og bedret økonomi for kommunene på grunn av økt skatteinntang har trolig vært en medvirkende årsak til at sysselsettingen har vokst innenfor offentlig, sosial og privat tjenesteyting og da i første rekke innenfor kommuneadministrasjonen og i helsesektoren. Arbeidskraftundersøkelsene viser også vekst i sysselsettingen i primærnæringene. Bortsett fra økt virksomhet i havbruksnæringen er det vanskelig å finne en brukbar forklaring på denne veksten, som derfor trolig må tilskrives tilfeldigheter i utvalget.

Arbeidskraftundersøkelsene viser fortsatt ingen vekst i industrisysselsettingen til tross for klar vekst i industriproduksjonen. I en vekstperiode som den vi nå har vært igjennom er det vanlig med en forholdsvis sterk vekst i produktiviteten. Dette har medvirket til å holde veksten i sysselsettingen nede.

Konjunkturbarometeret indikerer en svak vekst i industrisysselsettingen fra 2. til 3. kvartal 1985, en tendens som en også kan finne igjen i AKU-tallene. Veksten i industrisysselsettingen i denne perioden ser i første rekke ut til å ha funnet sted innenfor næringer som produserer for hjemmemarkedet, noe som kan ha sammenheng med vekst i konsum- og investeringsetterspørselen. På grunn av inntak av ferievikarer

og en sesongmessig aktivitetstopp i deler av næringsmiddelindustrien er det imidlertid vanlig med en vekst i industri-sysselsettingen fra 2. til 3. kvartal.

Arbeidsstyrken: Tilbake til normal vekst

Veksten i de tjenesteytende næringer har i første rekke gitt seg utslag i økt sysselsetting for kvinner og ungdom. Som en følge av dette har det også vært en klar vekst i arbeidsstyrken for disse gruppene. Etter en forholdsvis svak vekst i 1984 ser derfor veksten i arbeidsstyrken i 1985 ut til å nå opp mot det som var normalt før om årene, en vekst på rundt 26.000 personer i året.

Personer i arbeidsstyrken, sysselsatte og arbeidssøkere uten arbeidsinntekt etter kjønn, 1.-3. kvartal 1985. Endring fra samme periode året før. 1.000 personer. 1)

	Menn	Kvinner	I alt
Sysselsatte	15	20	35
Arbeidssøkere	-10	0	-10
Arbeidsstyrken	5	20	25

1) Jfr. omtalen av usikkerheten i AKU ovenfor.

Den svake veksten i AKU's arbeidsstyrke i 1984 kan til dels ha sammenheng med tilfeldigheter i utvalget, men hovedårsaken ligger trolig i at den vanskelige situasjonen på arbeidsmarkedet fikk kvinner og ungdom til å la være å søke arbeid. Spesielt ser det ut til å ha vært vanskelig å få små-jobber og vikariater i løpet av 1984. AKU-tallene kan tyde på at denne tendensen er i ferd med å snu. Veksten har

imidlertid hittil ikke vært så sterk at den har kunnet kompensere for den svakere veksten i arbeidsstyrken i 1984.

På grunn av en forholdsvis vid definisjon av begrepet sysselsatt får en i arbeidskraftundersøkelsene med personer som jobber svært kort tid. Blant annet blir skoleelever klassifisert som sysselsatte dersom de som en bibeskjeftigelse utfører inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i undersøkelsesuken. Til tross for at tallet på elever i den videregående skolen trolig har økt med mer enn 7.000 fra høsten 1984 til høsten 1985 viser således AKU - på grunn av sysselsettingsdefinisjonen - en nedgang i tallet på personer under utdanning. En sterk vekst i yrkestilbøyeligheten for kvinner motsvares av en klar reduksjon i tallet på personer med husarbeid i hjemmet, samtidig som tallet på kvinner som ønsker arbeid uten å søke også har gått tilbake.

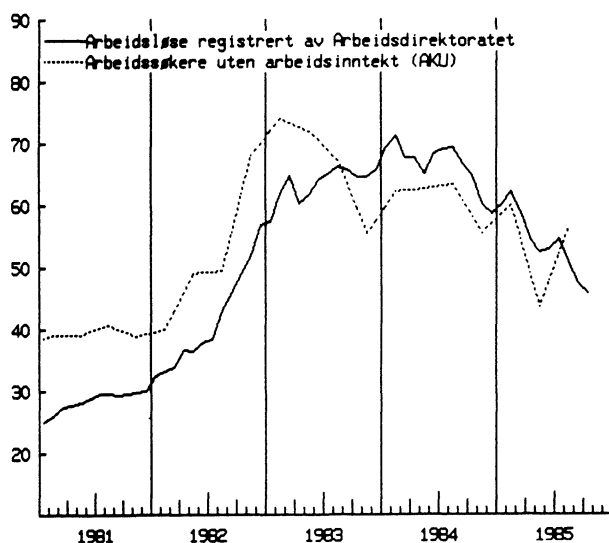
Arbeidsledigheten: Fortsatt nedgang

Sysselsettingsveksten i løpet av det siste året har ført til en nedgang i tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt, men ifølge arbeidskraftundersøkelsene har hele denne nedgangen kommet mennene tilgode. Virkningen på ledigheten av den økte sysselsettingen blant kvinner har i sin helhet blitt motvirket av økt tilvekst i arbeidsstyrken. I årets 3 første kvartaler var det ifølge AKU i gjennomsnitt 55.000 arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Dette representerte om lag 2,6 prosent av arbeidsstyrken og utgjorde en nedgang på nesten 10.000 sammenlignet med de tre første kvartalene av 1984.

Den underliggende tendens i den registrerte ledigheten ved arbeidskontorene har vært

ARBEIDSLLEDIGE.

Registrerte arbeidsløse ved arbeidskontorene og arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Sesongjusterte tall i tusen.

synkende siden februar 1984, og tendensene har bare forsterket seg i løpet av 1985. Selv om en økning i tallet på skoleelever og en svak økning i arbeidsmarkedstiltakene også har bidratt til å trekke den registrerte ledigheten nedover, synes det likevel å være klart at økt etterspørsel etter arbeidskraft har vært den viktigste årsaken til nedgangen i ledigheten.

Ved utgangen av oktober var det ved arbeidskontorene registrert 40.900 helt ledige, en nedgang på 19.300 sammenlignet med samme måned året før. Til tross for nedgangen lå den registrerte ledigheten ved utgangen av oktober fortsatt om lag 20.000 over det som var vanlig fram til begynnelsen av 1980-tallet.

Ifølge AKU-tallene for 3. kvartal kan det nå være tegn som tyder på at den registrerte ledigheten avtar sterkere enn tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Dette kan blant annet ha sammenheng med at enkelte registrerte ledige i en periode med høy og langvarig arbeidsledighet kan bli definert som sysselsatte eller utenfor arbeidsstyrken i AKU-forstand. Samtidig kan meldetilbøye-

ligheten for kvinner og ungdom ha avtatt, da det nå er lettere å skaffe seg jobb eller skoleplass på egenhånd. Mens den registrerte ledigheten for kvinner og ungdom under 20 år har gått tilbake med henholdsvis 5.400 og 3.700 personer fra august 1984 til august 1985, viser AKU om lag samme nivå for disse gruppene sammenlignet med 3. kvartal 1984. På grunn av den usikkerheten som finnes i AKU-tallene må en være forsiktig med å trekke altfor vidtgående konklusjoner ut fra en enkelt observasjon, men tendensen til sterkere nedgang i den registrerte ledigheten enn AKU-ledigheten virker ikke urimelig.

Nedgangen i den registrerte ledigheten har kommet alle yrkesgrupper til gode, men fortsatt har nedgangen vært sterkest for industriarbeidere, bygge og anleggsarbeidere, transportarbeidere og arbeidskraft uten yrkestilknytning. Nedgangen i den siste gruppen har i første rekke sammenheng med opptrappingen av tallet på elevplasser i den videregående skolen samtidig som arbeidsmarkedstiltakene i større grad enn tidligere

Registrert arbeidsløshet etter yrke. 1.000 personer.

	September 1985	Endring fra september 1984
Primærnæringer	0,7	-0,3
Industri og bergverk	10,3	-5,4
Bygg og anlegg	2,2	-1,7
Transport	3,7	-1,7
Adm. kontor, handel, service	18,7	-4,4
Arbeidskraft uten yrkestilknytning	7,5	-5,5
I alt	43,1	-19,1

er blitt rettet inn mot ungdom og kvinner med manglende yrkeserfaring. Ledigheten for mer servicebetonte yrker har ikke vist den samme tilbakegangen som for de øvrige yrkesgruppene til tross for klar sysselsetningsvekst i de tjenesteytende næringer. Spesielt har ledigheten holdt seg oppe innenfor yrkesgruppen teknisk, vitenskapelig og humanistisk arbeid.

Ifølge en undersøkelse foretatt av Arbeidsdirektoratet var den gjennomsnittlige varigheten av ledigheten ved utgangen av september 1985 på 24 uker, en økning på om lag 1 uke sammenlignet med september 1984. Utviklingen tyder nå på at den sterke økningen i ledighetens varighet som har funnet sted i løpet av de siste årene er i ferd med å stoppe opp.

Tallet på ledige har gått tilbake innenfor alle varighetsgrupper. Ved utgangen av september hadde 13.800 personer vært registrert ledige i mer enn et halvt år, en nedgang på 6.100 sammenlignet med samme måned året før.

Registrerte arbeidsløse etter varighet 1.000 personer.

Varighet	September 1985	Endring fra september 1984
Under 8 uker	17.7	-5.9
8-25 uker	11.6	-7.1
Et halvt år og mer	13.8	-6.1
I alt	43.1	-19.1

Ledige plasser: Ingen store mistilpasningsproblemer

Utviklingen i beholdningen av ledige plasser ved utgangen av måneden viser fortsatt en uklar tendens. Justert for normale sesongvariasjoner var tendensen klart stigende igjennom 1984. Fra januar til mai 1985 viste serien derimot en fallende tendens, mens den har steget på nytt etter den tid. Ettersom størsteparten av ansettelsene skjer uten arbeidsmarkedsetatens hjelp kan variasjoner i meldetilbøyeligheten av ledige plasser være en viktig faktor bak de tilsynelatende sterke svingningene. Det gjelder spesielt beholdningen ved utgangen av måneden som i september var på 5.600, en økning på hele 2.100 sammenlignet med samme måned året før. Men fortsatt var tallet på ledige plasser lavere enn det som var vanlig for september på begynnelsen av 80-tallet.

Tilgangen på ledige plasser har også økt forholdsvis sterkt i løpet av det siste året, men en god del av denne økningen skyldes at arbeidskontorene nå skal registrere alle ledige stillinger som blir utlyst i dagspressen. Dette er derfor en medvirkende faktor til at beholdningen ved utgangen av måneden ikke har økt relativt like sterkt som tilgangen. En mer smidig formidling ved arbeidskontorene kan også være en medvirkende forklaringsfaktor til dette.

Selv om yrkesgruppen teknisk, vitenskapelig og humanistisk arbeid utgjør et dominerende innslag av beholdningen av de ledige plassene, synes mistilpasningsproblemene på arbeidsmarkedet ikke å være store når en sammenholder de ledige plassene med arbeidsløshetstallene. Mistilpasningen synes i første rekke å bestå i at det ikke

er samsvar mellom tilbud og etterspørsel av alle kategorier med høyere utdanning.

Tallet på ledige plasser viser også at det er en viss mangel på faglært arbeidskraft innen industrien. Opplysninger i konjunkturbarometrene tyder imidlertid på at denne mangelen ikke er av større omfang enn det som var tilfellet under forrige konjunkturtopp (1980). For annen arbeidskraft er det fortsatt ingen mangel på arbeidskraft iflg. konjunkturbarometrene.

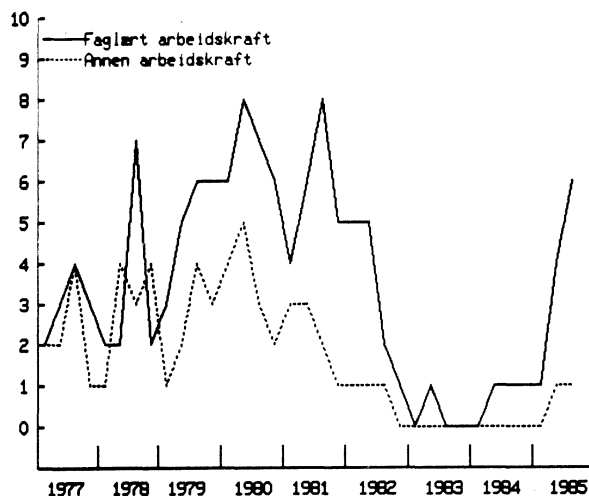
I løpet av det siste året har det funnet sted en geografisk utjevning av arbeidsledigheten ved at ledigheten har gått sterkest tilbake i Nord-Norge, Østfold, Agder og på Vestlandet unntatt Rogaland. Dette indikerer at eventuelle geografiske mistilpasningsproblemer har avtatt.

Arbeidsmarkedstiltak: Mot nedtrapping

Etter en midlertidig nedgang i forbindelse med sommerferien ble arbeidsmarkedstiltakene trappet opp igjen i august og september. Ved utgangen av september var det utenom attføringstiltakene sysselsatt 26.200 personer ved arbeidsmarkedstiltak, en økning på bare 2.600 sammenlignet med september 1984.

I september ble beredskapsbevilgningen for arbeidsmarkedstiltak styrket med ytterligere 160 millioner kroner for bruk mot slutten av året, slik at den samlede bevilgning for 1985 er kommet opp i 3.021 mill. kroner. Ved utgangen av august var imidlertid så mye av de tidligere bevilgningene allerede disponert at det ser ut som om myndighetene planlegger å holde arbeidsmarkedstiltakene på et lavere nivå i fjerde kvartal i år enn i fjor.

Sysselsatte i industri og bergverk hvor produksjon er begrenset av mangel på arbeidskraft. Prosent av total sysselsetting.

Ifølge Nasjonalbudsjettet er bevilgningene for 1986 foreslått skåret ned til 2.655 mill. kroner, noe som innebærer en nedtrapping av tiltakene også til neste år. Det er i første rekke sysselsettingstiltakene innenfor offentlig virksomhet som er foreslått redusert. Årsaken til dette er en frykt for at den midlertidige sysselsettingen kan komme i stedet for ordinær offentlig virksomhet samtidig som andre virksomheter etter hvert får vansker med å dekke sitt behov for arbeidskraft.

Myndighetene tar fortsatt sikte på å holde kvalifiseringstiltakene på et høyt nivå. Blant annet tar de sikte på å opprette praksisplasser som kombinerer yrkesorientering i arbeidsmarksetatens regi med opplæring og praksis i bedriftene.

INVESTERINGER

Oljeutvinning og rørtransport

For oljeutvinning og rørtransport ventes en kraftig nedgang i bruttoinvesteringene i fast kapital fra 1984 til 1985. Dette er

INVESTERINGSBEGREP

Påløpte investeringskostnader:

Påløpte investeringskostnader er et aktivitetsmål som gir uttrykk for utført arbeid uavhengig av hvor arbeidet finner sted. Rapporteringene til Byrådet er basert på operatørens kostnads-kontrollrutiner.

Realinvesteringer:

For bygge- og anleggsleveranser vil realinvesteringene tilsvare de påløpte investeringskostnadene i samme periode. Dette fordi bygge- og anleggsleveranser regnes som realinvestert i takt med utført arbeid. Maskiner regnes derimot som realinvestert på det tidspunkt og med den verdi de har når de plasseres på produksjonsstedet. En oljeplattform regnes som en maskin. Alle påløpte investeringskostnader blir regnet som lager av varer under arbeid, fram til plattformen blir plassert på feltet. For gruppen Feltutbygging vil det derfor normalt være stort avvik mellom påløpte investeringskostnader og realinvesteringer i samme periode.

utelukkende en følge av at Statfjord C-plattformen ble slept ut på feltet sommeren 1984, og dermed regnet for investert, mens det ikke vil skje noen tilsvarende uttauingen i 1985. Tar en hensyn til det arbeid som utføres på plattformer og plattform-moduler under arbeid vil det snarere bli en økning i investeringsaktiviteten knyttet til oljeutvinning og rørtransport fra 1984 til 1985, og veksten vil fortsette inn i 1986. I følge Statistisk Sentralbyrås kvartalsvise invester-

ingsundersøkelse fra august i år ventes påløpte investeringskostnader i oljeutvinning å bli 35,0 milliarder kroner i 1985 mot 27,0 milliarder kroner i utførte investeringskostnader i 1984. For 1986 er anslaget på 40,7 milliarder kroner. I rørtransportsektoren ventes en fortsatt nedgang i påløpte investeringskostnader fra 4,3 milliarder kroner i 1984 til 1,7 milliarder kroner i 1985 og videre til 0,6 milliarder i 1986.

Veksten i utvinningssektoren er et resultat av økt leteaktivitet og en betydelig vekst i utbyggingen av nye felt, mens reduksjon i rørtransportsektoren er en følge av at Statpipe-rørledningen fullføres og settes i drift i løpet av høsten 1985.

For en nærmere gjennomgang av investeringsaktiviteten i oljeutvinning og rørtransport henvises til vedlegget "Utsiktene for oljevirkosomheten."

Industriinvesteringer

Ifølge beregningene i det kvartalsvise nasjonalregnskapet var investeringene i fast kapital i industrien i 1. halvår i år nær 4,8 milliarder kroner. Sesongjustert og målt i volum viser tallene en sterk vekst fra 1. til 2. kvartal. Veksten var særlig sterk for investeringer i bygninger og anlegg. Dette har sammenheng med at nyinvesteringene i 1. kvartal i år ble relativt lave på grunn av unormalt streng kulde. Motsatt ble investeringene i fjor spesielt høye p.g.a. en unormalt mild høst. Ser en utviklingen gjennom det siste året under ett, har det trolig vært en jevn og relativt betydelig vekst. Den trendmessige veksten for industrien sett under ett har vært på omlag 20 prosent i denne perioden.

Industriinvesteringer (inkl. bergverk).
Sesongjustert. Prosentvis volumvekst fra
foregående halvår.

	84-II	85-I
Utekonkurrerende	32.8	12.1
Hjemmekonkurrerende	27.8	-2.3
Skjermet	-4.0	-12.2
Industri og bergverk i alt	119.3	-0.5
- bygninger og anlegg	24.7	-10.0
- maskiner og transport- midler	16.3	5.0

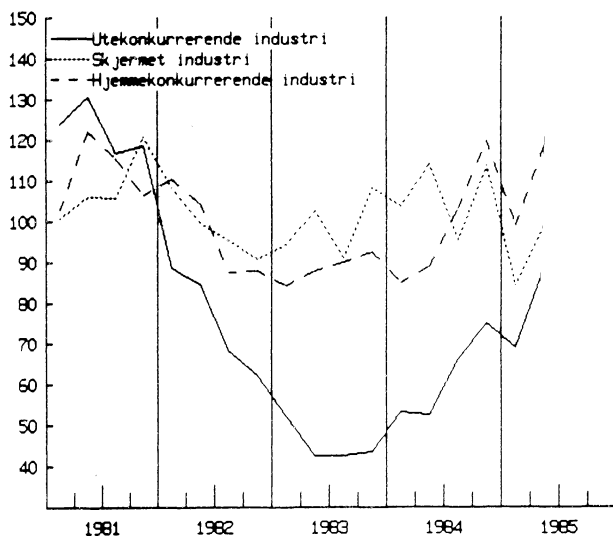
Investeringsanslag for 2. halvår i år, basert på bedriftenes oppgaver i investeringsstillingen i august, viser fortsatt betydelig investeringsvekst. De sesongjusterte tallene kan riktig nok gi inntrykk av at det ventes en svekkelse av investeringsoppgangen mot slutten av året. Når det gjelder bygninger og anlegg skyldes dette antakelig at sesongfaktorene er påvirket av det unormalt høye 4. kvartalstallet i fjor. Når det gjelder investeringene i maskiner og transportmidler, som særlig ser ut til å

bidra til den tilsynelatende svake investeringsutviklingen, kan utviklingen skyldes at maskininvesteringer som var planlagt utført nå i høst, må utsettes p.g.a. at fullføring av bygninger og anlegg er forsinket som følge av ettervirkninger av den reduserte bygge- og anleggsvirksomheten i vinter. Dette inntrykket underbygges av at nedgangen i veksttaket stort sett gjelder alle næringer, på samme måte som var tilfelle ved nedjusteringen av bygnings- og anleggsinvesteringene i 1. kvartal i år. Den forventede avmatningen i maskininvesteringene synes imidlertid ikke å bli sterkere enn at veksten i disse blir noe sterkere enn veksten i bygningsinvesteringene for 1985 sett under ett.

Det er fortsatt utekonkurrerende industri som bidrar mest til veksten i industriinvesteringene med en forventet volumøkning på vel 50 prosent fra 1984 til 1985. Også i hjemmekonkurrerende industri gir beregninger foretatt på grunnlag av de siste oppgavene fra investeringsstillingen grunn til å forvente en viss volumøkning, om lag 12 prosent. Store deler av disse næringene har de siste årene hatt høy kapasitetsutnyttning og ifølge konjunkturbarometeret for 3. kvartal forventes dette å vedvare gjennom resten av året. I skjermet industri har imidlertid utviklingen vært langt svakere, og det ventes en viss volumnedgang fra 1984 til 1985. Dette skyldes hovedsakelig at bygningsinvesteringene ikke har tatt seg opp igjen etter fallet i 1. kvartal, i motsetning til i de andre næringene. Imidlertid har det vært en vedvarende negativ trend i bygningsinvesteringene i skjermet industri fra årsskiftet 1982-83.

Nye verdianslag fra bedriftene for investeringene i 1986, ifølge investeringsstillingen fra august, viser en økning på 53 prosent i forhold til anslag for 1985 gitt på samme

INVESTERINGER I INDUSTRIEN
1980=100. Sesongjusterte volumindekser

tidspunkt i fjor. Selv om en tar hensyn til at de etterfølgende anslagene for 1985 ble oppjustert mer enn vanlig sett i forhold til anslaget fra august 1984 kan investerings-tellingens anslag for 1986 synes vel høye. Men anslagene sannsynliggjør at investeringsoppgangen vil fortsette i et relativt høyt tempo også til neste år.

Som ved foregående telling ventes det sterkeste investeringsvekst i 1986 for produsentene av kjemiske produkter, mineralolje osv., mineralske produkter, treforedling og ikke- jernholdige metaller. Det høye vekst-tallet for næringen kjemisk produksjon osv. er i stor grad bestemt av utbyggingen på Mongstad. Dette tallet er noe nedjustert i forhold til forrige investeringstelling, noe som kan tyde på at investeringsperioden vil bli noe lengre enn opprinnelig antatt.

PRIVAT KONSUM: FORTSATT STERK VEKST

Veksten i privat konsum tok seg merkbart opp i 4. kvartal 1984, og veksten ser ut til å ha holdt seg oppe gjennom de tre første kvartalene av 1985. Selv om veksten skulle avta noe i 4. kvartal, er det grunn til å tro at volumet av privat konsum regnet som årsgjennomsnitt vil vokse med mer enn 6 prosent fra 1984 til 1985.

Det er i første rekke økningen i varekonsumet som har bidratt til økt privat konsum fra og med 4. kvartal 1984. Volumveksten har vært særlig sterk for omsetningen av motorkjøretøyer og bensin. Tallet på registrerte nye personbiler lå i perioden januar-august i år vel 44 prosent høyere enn i samme periode i fjor.

Oppsvinget i det private konsumet har nær sammenheng med den veksten i husholdningenes disponible realinntekter som har funnet sted

Privat konsum. Sesongjustert. Prosentvis volumvekst fra foregående halvår.

	84-II	85-I
Varer	0.2	5.0
- varige konsumvarer	2.2	13.4
- andre varer	-0.3	3.2
Tjenester	2.4	3.0
- bolig	1.7	2.2
- andre tjenester	2.8	3.4
Spesifisert konsum	0.9	4.4
+ Nordmenns konsum i utlandet	2.9	5.6
- Utlendingers konsum i Norge	7.0	10.4
Privat konsum	0.8	4.3

de to siste årene. Ifølge nasjonalregnskapstall økte husholdningenes samlede disponible realinntekter med 2,0 prosent fra 1983 til 1984. På grunn av sterk vekst i sysselsettingen, skattelettelser, forholdsvis sterk lønnsvekst og vekst i pensjonene og antall trygdemottakere, kan veksten fra 1984 til 1985 bli så høy som 4 1/2 prosent. Som grunnlag for det dette er det antatt at både den disponible realinntekt pr. timeverk for lønnsinntakene og den disponible realinntekt for trygdemottakere kan øke med mer enn 2 prosent. Samtidig ser det ut som om tallet på utførte timeverk også kan øke med mer enn 2 prosent, mens tallet på trygdemottakere kan øke med 2 1/2 prosent.

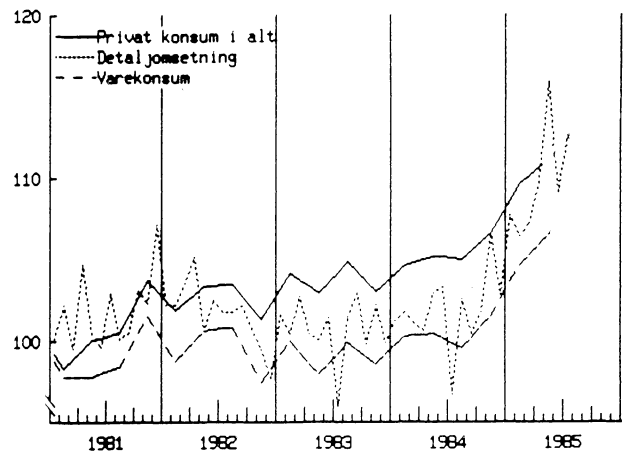
En konsumvekst på 6 prosent impliserer at spareraten - som definisjonsmessig er den andelen av husholdningenes disponible inntekter som ikke benyttes til konsum - faller fra 5,3 prosent i 1984 til under 4 prosent i 1985. Spareraten økte relativt sterkt i årene fram til 1984. Opplysninger i kredittmarkedsstatistikken kan tyde på at

denne økningen blant annet har gitt seg utslag i en økning av realverdien av lønns- og trygdemottakernes likvide fordringer. Ifølge Byråets kvartalsvise undersøkelse av konsumentenes konjunkturvurderinger har husholdningenes forventninger om den økonomiske utvikling skiftet klart i positiv retning det siste året. Sammen med en reduksjon i arbeidsledigheten kan dette ha ført til at konsumentene i 1985 ønsker å redusere spareraten ved at de blant annet er mindre tilbakeholdne med å bruke av tidligere oppsparte midler. Dette skjer på tross av at realrenten etter skatt har økt betydelig de siste årene; for husholdninger med positive netto renteinntekter er imidlertid realrenten etter skatt fortsatt lav.

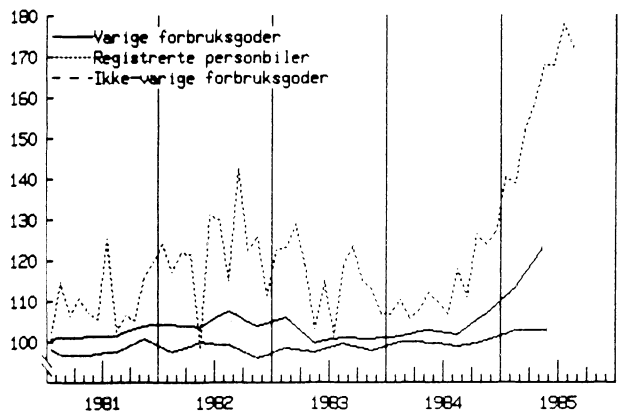
Tilsvarende kan skiftet i forventningene ha ført til at husholdningene nå er mindre tilbakeholdne med å ta opp lån, noe som også bidrar til å trekke spareraten nedover. Den sterke kreditt-tilførselen til konsumentene som har funnet sted i løpet av det siste året impliserer at deler av konsumveksten er lånefinansiert. Ifølge kredittmarkedsstatistikken økte den delen av forretnings- og sparebankenes utlån til lønsmottakere som ikke går til boligformål med 8,8 milliarder kroner, eller med 45 prosent, fra 30/6 1984 til 30/6 1985. Noe av økningen kan skyldes at en større del av lånene til konsumformål nå registreres som konsumlån, som følge av et friere lånemarked, men den reelle veksten i lån til konsumformål må likevel ha vært betydelig. Det er trolig at denne utlånsveksten i stor grad har bidratt til å finansiere kjøp av varige konsumgoder, særlig kjøp av biler. Det er også blitt langt gunstigere enn før å kjøpe bil på avbetaling.

Bortsett fra betydningen av de bedrede finansieringsmulighetene kan den økte etterspørselen etter personbiler forklares ved at

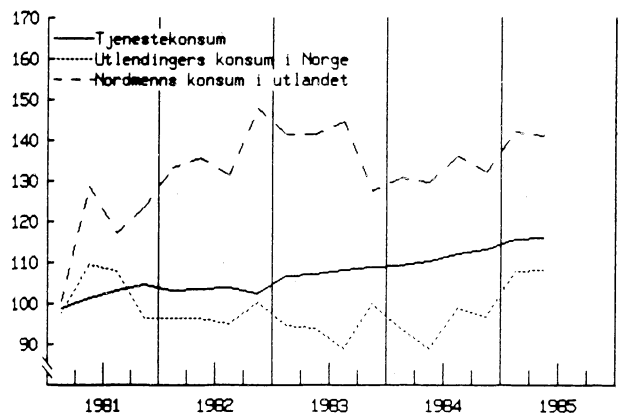
PRIVAT KONSUM OG DETALJOMSETNING
1980=100. Sesongjustert.

VAREKONSUMET
1980=100. Sesongjustert.

TJENESTEKONSUMET OG KONSUM I UTLANDET
1980=100. Sesongjustert.

inntektsveksten normalt har en relativt sterk innflytelse på kjøp av denne type varer. Samtidig har driftskostnadene for egne transportmidler steget langt mindre enn den generelle prisstigningen. Et forholdsvis lavt bilsalg de foregående årene kan tyde på at mange som tidligere har utsatt bilkjøp nå velger å kjøpe bil på grunn av oppjusterte inntektsforventninger. En sterk prisstigning på nye personbiler rundt årsskiftet 1983/84 kan også ha bidratt til at bilkjøpet ble utsatt. Ytterligere et moment som kan forklare det store nybilkjøpet er at nybilsalget for 8-9 år siden også var meget høyt og at en stor del av disse bilene nå utrangeres. Etter hvert som virkningen av de faktorer som er pekt på ovenfor avtar, kan en vente at veksten vil flate ut og at personbilsalget vil avta i forhold til nivået det siste året. Den sterke veksten i detaljomsetningen for motorkjøretøyer og bensin har vist tegn til å ha flatet ut i løpet av sommeren og antyder at denne utviklingen har begynt.

Den relativt gunstige utviklingen i driftskostnadene for egne transportmidler har, sammen med økningen i personbilparken, bidratt til en økning i bensinsalget og andre konsumposter i tilknytning til bilholdet. På grunn av den kalde vinteren og en forholdsvis dårlig sommer på Østlandet har forbruket av elektrisitet også vært forholdsvis høyt.

Forbruket av drikkevarer og tobakk har vært i klar vekst det siste året. Dette har trolig nær sammenheng med inntektsveksten og en relativt gunstig prisutvikling for denne typen varer. Etter en svak utvikling gjennom 1984 tyder detaljomsetningsindeksen på at etterspørselen etter møbler og innbo har tatt seg opp i løpet av 1985. Omsetningen av beklednings- og tekstilvarer viser også økning. Etterspørselen etter næringsmidler

ser derimot ikke ut til å ha endret seg vesentlig i løpet av det siste året.

Tjenestekonsumet har også vist klar vekst i 1985, men veksten har ikke vært vesentlig større enn i 1984. Det er særlig hotell- og restaurantbesøk, flyreiser og teletjenester som har bidratt til vekst i tjenestekonsumet. Inntektsveksten har trolig vært en viktig forklaringsfaktor bak dette, men når det gjelder flyreiser og teletjenester har også prisutviklingen vært gunstig. På grunn av økt bruk av personbil har derimot konsumet av offentlige transporttjenester gått tilbake.

En sterk nedgang i grensehandelen har bidratt til å trekke volumet av nordmenns konsum i utlandet nedover fra 4. kvartal 1983. Men økt chartertrafikk har ført til at nordmenns konsum i utlandet har vært i vekst i løpet av 1984 og 1985.

PRISER OG LØNNINGER

Lønnsutviklingen

Lønnsveksten i industrien (voksne mannlige arbeidere) lå i overkant av 9 prosent i siste halvår ifjor sammenlignet med samme periode året før. For første kvartal var tallet 9,2 prosent, men falt til 8,6 prosent i andre kvartal i år. Tallene i 1984 og i første kvartal i år er påvirket av tariffoppgjøret mellom LO og NAF i 1984 som ga et tariff tillegg på ca. 3 prosent på årsbasis. Resten av lønnsøkningen - lønnsglidningen - bidrar dermed med ca. 6 prosent. Endel av tariff tilleggene ved 1984-oppgjøret ble først registrert i NAF's statistikk i 3. kvartal. Dermed vil 2. kvartalstallet i år - som viste en lønnsvekst på 8,6 prosent - også omfatte lønnsvekst som skyldes tariff-

tillegg fra 1984-oppgjøret. Tariffoppgjøret i 1985 gav ingen generelle tillegg - lønnsveksten i årets to siste kvartaler vil dermed nesten i sin helhet bestå av lønnsglidning.

Økt omfang av overtidarbeid i siste halvår ifjor og første halvår i år har fortsatt bidratt til å øke lønnsglidningen siden overtidarbeid betales høyere enn arbeid i den ordinære arbeidstiden. Korrigert for overtidarbeid økte lønningene 8,3 prosent i 2. kvartal i år. Lønnsveksten ekskl. overtid har vært svakt fallende helt fra sommeren ifjor. En forventet utflating eller nedgang i omfanget av overtid i industrien vil bidra til ytterligere redusert lønnsvekst i resten av året. Arslønnsveksten i industrien vil dermed kunne bli ca. 7 1/2 prosent i år.

Det er betydelige forskjeller i lønnsveksten mellom ulike industrisektorer. Fremdeles er lønnsveksten størst i eksportorienterte sektorer som elektrokjemisk, treforedling og kjemisk industri og lavest i verkstedsindustri. Det er imidlertid sannsynlig med en mer lik lønnsvekst i industrisektorene etterhvert som vareeksporten flater ut.

Lønnsveksten i privat tjenesteyting vil trolig bli noe lavere enn i industrien, og for ansatte i offentlige sektorer enda noe lavere. For økonomien totalt kan lønnsveksten fra 1984 til 1985 bli ca. 7 prosent.

Selv om arbeidsmarkedet de siste månedene er blitt strammere, ser det ikke ut til å være særlig sterke presstendenser ennå. Bl.a. er arbeidsløsheten fortsatt høy i historisk perspektiv og høyere enn i tidligere oppgangsperioder.

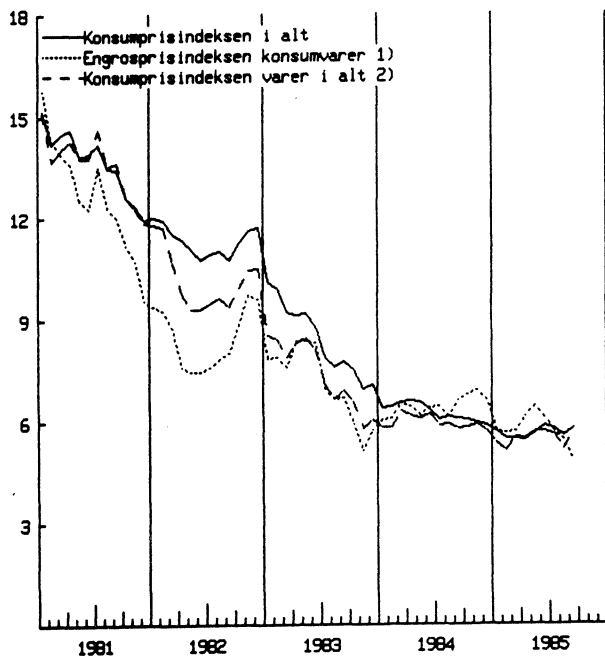
Priser

Prisstigningen har vært fallende gjennom flere år, men i 1985 har nedgangen stanset opp. De siste månedene har til og med vist en forbigående økning i inflasjonstakten (konsumprisindeksen sammenlignet med nivået 12 måneder tidligere). Prisstigningen var i september på 5,8 prosent.

Redusert importprisvekst pga. redusert inflasjon i utlandet har de siste årene gitt impulser i retning av redusert prisstigning, men prisstigningen på norskproduserte konsumvarer har også avtatt. I første halvår i år har imidlertid økt prisstigning på importerte konsumvarer bidratt til økt vekst i den samlede konsumprisindeksen. Dette kan dels skyldes - en trolig forbigående - økning i prisstigningen i Vest-Europa, men kan også ha sammenheng med økte avansesatser på importleddet til Norge. Det var særlig importerte konsumvarer med norsk konkurranse som viste en tiltakende prisvekst mot slutten av 1984 og gjennom 1985 mens dette var mindre utpreget for importvarer uten norsk konkurranse. Bl.a. kan økningen i konsumentterspørselen ha gjort konkurranse-situasjonen mellom importører og norske produsenter lettere og derved muliggjort økte import-priser. Dessuten har virkningene av devalueringen av norske kroner i annet halvår ifjor spilt en rolle. Virkningene av disse skulle imidlertid i hovedsak være uttømt i annet halvår i år.

Prisene på norskproduserte konsumvarer har fortsatt å falle også i 1985. Dette gjelder både for varer lite påvirket av verdensmarkedspriser og varer som er påvirket av verdensmarkedspriser pga. stort importinnhold eller råstoffpriser bestemt på verdensmarkedet - den siste sterkt påvirket av

STIGNING I KONSUMPRISER
Prosent endring fra ett år tidligere.

1) Engrosprisindeks for varer levert til konsum.
2) Engrosprisindeks for varer omsatt gjennom detaljhandelen.

dollarkurs og oljepriser. Imidlertid har prisstigningen for norskproduserte konsumvarer påvirket av konkurranse fra utlandet flatet ut i 1984 og hadde til og med en midlertidig økning i 2. halvår ifjor. Veksttakten er nå stabilisert på ca. 6 prosent. Dette må sees i sammenheng med prisutviklingen på importvarer med norsk konkurranse.

Priser som er sterkt påvirket av myndighetene har de siste årene gitt impulser i retning av avtakende prisstigning. Både jordbruksprisene og de offentlige regulerte prisene har imidlertid fått en betydelig økning fra i sommer, de offentlige regulerte prisene øker nå i takt med den generelle prisstigningen. Maksimalprisene som ble avtalt i jordbruksoppgjøret tilsier imidlertid redusert prisstigning på jordbruksvarer også neste år.

For resten av året er det ikke grunn til å vente store endringer i prisstigningen. Fallende oljepriser kan gi fortsatt lavere prisvekst i utlandet og vil virke dempende på prisveksten i Vest-Europa. I tillegg vil oljerelaterte produkter stige mindre i pris. Hvis det private konsumet i Norge flater ut mot slutten av året, kan dette i tillegg tenkes å øke konkurransepresset mellom import og norskproduserte varer og derved bidra til redusert importprisvekst i resten av året.

Lønnsvekst voksne menn i industri. Prosentvis vekst fra samme kvartal året før.

		Inkl. overtid	Ekskl. overtid	Overtidsprosent
1984	1	7.4	6.9	3.5
	2	7.7	7.1	4.3
	3	9.4	9.0	3.9
	4	9.0	8.7	4.3
1985	1	9.3	8.7	4.3
	2	8.6	8.3	4.8

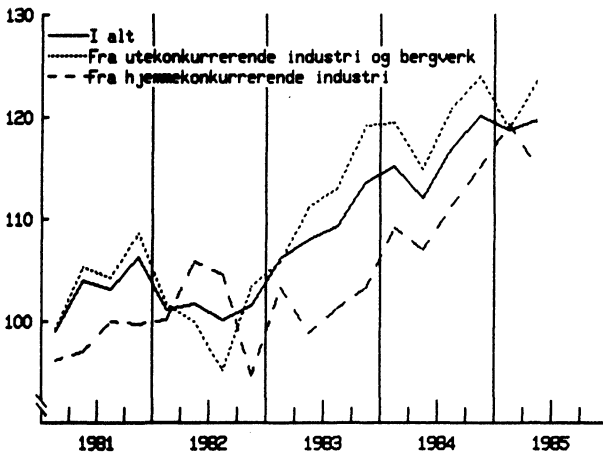
Kilde: NAF

UTENRIKSØKONOMI

Tradisjonell vareeksport

Det er klare tegn til stagnasjon i volumveksten av den tradisjonelle vareeksporten (alle varer utenom råolje, naturgass, skip og oljeplattformer). Fra andre halvår 1984 til første halvår 1985 økte sesongjustert eksportvolum ifølge det kvartalsvise nasjonalregnskapet med 0,8 prosent mot en vekst på 8 1/2 prosent i foregående halvår. Svikten har forsterket seg i 3. kvartal i år, særlig pga. et lavt

EKSPORT AV TRADISJONELLE VARER ETTER LEVERENDE SEKTOR
Sesongjustert volumindeks. 1980=100.

septembertall. Således var eksportverdien i september kun 0,2 prosent høyere enn i september 1984. Dette innebærer, når en tar hensyn til prisstigningen i perioden, en reduksjon i volumet på rundt 7 prosent. Fra 2. til 3. kvartal i år var det således en nedgang i eksportvolumet for tradisjonelle varer, sesongjustert. Om tendensen gjennom de siste månedene fortsetter ut året, vil økningen i eksportvolumet på årsbasis kun bli 1-2 prosent.

Avdempingen i eksportveksten er klart sterkere enn hva den generelle importutviklingen hos våre handelspartnere skulle tilsi. Dette er imidlertid normalt i den nåværende fasen av en konjunkturoppgang; en stor del av den norske vareeksporten utgjøres av varer som erfaringsmessig er mest etterspurt i begynnelsesfasen av oppgangen.

Det sesongjusterte volumet av eksport fra utekonkurrerende industri og bergverk sank med 1 prosent første halvår i år i forhold til siste halvår 1984. Veksttakten ble klart svekket gjennom halvåret, og foreløpige anslag fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet antyder et fall i eksportvolumet i tredje kvartal. Denne tendensen gjelder de

Eksport av tradisjonelle varer etter leverende sektor. Sesongjustert. Prosentvis volumvekst fra foregående halvår.

	84-II	85-I
Jordbruk, skogbruk og fiske ..	1.1	7.3
Utekonk. industri og bergverk.	4,5	-1.0
Hjemmekonk. industri 1)	4.8	3.5
Skjermet industri	2.9	1.3
Elektrisk kraft	-20.4	- 0.8
Tradisjonell vareeksport i alt	4.0	0.8

1) Utenom skip og oljeplattformer

fleste hovedvarer i gruppen av varer fra utekonkurrerende sektor som uedle metaller, råvarer og treforedling. Et unntak er eksporten av aluminium. Etter en periode med avtagende eksport - målt både i verdi og volum - fant det i sommermånedene sted en forbigående økning i aluminiumseksporten.

For hjemmekonkurrerende industri er det også tegn til avdempet eksportvekst, men ikke i samme grad som for utekonkurrerende sektor. For maskiner og transportmidler er det fortsatt en tendens til vekst i eksportvolumet.

Eksporten fra jordbruk, skogbruk og fiske økte sterkt gjennom vinterhalvåret 1984/85. Veksten skyldes hovedsakelig økt eksport av fisk. Foreløpige tall for 3. kvartal antyder en avdempning av veksten også i denne sektor.

Verdien av total eksport til USA sank med 2 prosent i årets 8 første måneder sammenlignet med samme periode i 1984. Også verdien av eksport til Sverige og Nederland gikk noe ned. Eksporten til Danmark, Storbritannia og Vest-Tyskland økte med henholdsvis 18, 15 og 7 prosent - målt i verdi.

Tradisjonell vareimport

Volumet av den tradisjonelle vareimporten (alle varer utenom råolje, skip og oljeplattformer) økte sterkt fram til 1. kvartal i år. I første halvår i år økte importvolumet ifølge kvartalsregnskapet med 5,7 prosent, sesongjustert, regnet fra foregående halvår.

Import av tradisjonelle varer etter leverende sektor 1)2). Sesongjustert. Prosentvis volumvekst fra foregående halvår.

	84-II	85-I
Jordbruk, skogbruk og fiske .	-8,6	7,9
Utekonk. industri og bergverk	9,2	2,3
Hjemmekonk. industri 3)	6,5	3,9
Skjermet industri	11,7	6,0
Elektrisk kraft	40,5	199,3
Tradisjonell vareimport i		
alt 1)	6,5	5,7

1) På grunn av avvikende vareinndeling i det kvartalsvise nasjonalregnskapet er det ikke fullt samsvar mellom begrepet "tradisjonelle varer" i denne tabellen og posten "andre varer" i utenriksregnskapet.

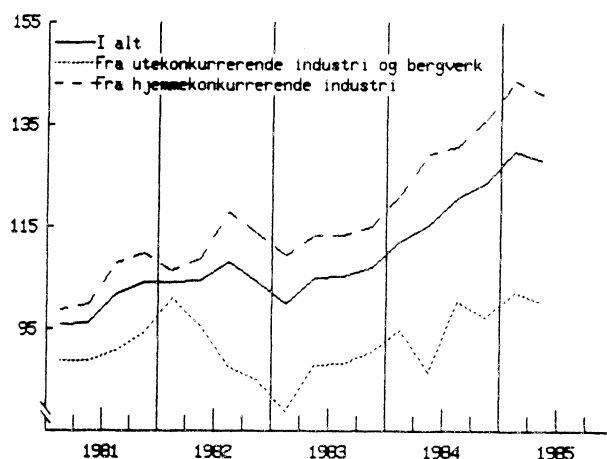
2) "Leverende sektor" bygger på en inndeling for tilsvarende norsk produksjon.

3) Utenom skip og oljeplattformer.

Det er nå klare tegn til en avdemping av veksttakten i tradisjonell vareimport. Med en importvekst i årets tre siste måneder om lag som i de foregående, vil likevel veksten i importvolumet kunne bli 12-13 prosent fra 1984 til 1985.

Veksten i importvolumet ligger langt over OECD's anslag på drøyt 5 prosent for

IMPORT AV TRADISJONELLE VARER ETTER LEVERENDE SEKTOR
Sesongjustert volumindeks. 1980=100.

gjennomsnittlig importvekst i OECD-området. I følge OECD's beregninger er det ingen andre medlemsland som i 1985 vil få tilsvarende høy importvekst. Dette må sees på bakgrunn av at også produksjon og innenlandsk etterspørsel vokser sterkere i Norge enn i de fleste andre OECD-landene.

Import av innsatsvarer til norsk industri har tidligere i konjunkturoppgangen bidratt sterkt til veksten i vareimporten. De sesongjusterte volumtall for import til sektoren utekonkurrerende industri og bergverk for første halvår, viser imidlertid klare tegn til avdemping. Dette må sees i sammenheng med stagnasjonen i eksport fra sektoren.

Den avdempede veksten i import av innsatsvarer er oppveid av økt vekst i ferdigvareimporten. Særlig har personbilimporten bidratt til dette. For årets 8 første måneder sto økningen i personbilimporten for 11 prosent av veksten i den samlede tradisjonell vareimport. I juli sto bilimporten for halvparten av importveksten og bidro til at den tradisjonelle vareimporten denne måned ble hele 48,6 prosent høyere enn i juli 1984.

Driftsbalansen

Driftsregnskapet for perioden januar-juli 1985 viste samlet et overskudd på 18 059 milliarder kroner, mot 14 917 milliarder januar-juli 1984. Denne økning fant sted til tross for at eksportunderskuddet av tradisjonelle varer økte med 9 384 milliarder.

Det er i første rekke en økning på 6 434 milliarder i eksporten av olje og gass som bidrar til en økning i overskuddet på driftsregnskapet. Videre bidrar reduksjon av vareimport til oljevirksomheten, en viss økning i nettofraktene ved skipsfart og reduksjon av underskuddet på rente- og stønadsbalansen - til at overskuddet på driftsregnskapet i årets syv første måneder er større enn i samme periode i 1984.

UTSIKTENE FOR OLJEVIRKSOMHETEN

PRODUKSJON

Norsk olje og gassproduksjon utgjorde 47,4 millioner tonn oljeekvivalenter (toe) i årets ni første måneder. Dette er en økning på 4,2 prosent fra tilsvarende periode i fjor.

Oljeproduksjonen var på 27,6 millioner tonn i perioden januar til september i år, en vekst på 8,2 prosent fra samme periode i 1984. De enkelte felts oljeproduksjon er angitt i tabell C1 i tabellvedlegg C bakerst i denne utgaven av Økonomiske Analyser.

Det er særlig produksjonen på Statfjordfeltet som nå vokser sterkt, og feltet blir stadig viktigere for norsk oljeproduksjon. I begynnelsen av 3. kvartal kom C-plattformen i produksjon, og opptrappingen av produksjonen har deretter gått raskt. Statfjord sto for nesten 60 prosent av samlet norsk oljeproduksjon i årets ni første måneder, og produksjonen på dette feltet økte med over 20 prosent fra tilsvarende periode året før.

Oljeproduksjonen på Ekofisk ble derimot redusert med 7,2 prosent i årets ni første måneder i forhold til samme periode i fjor. Produksjonen på Ekofisk har vært fallende en årrekke, men feltet produserer fortsatt nesten 30 prosent av norsk oljeproduksjon.

Oljeproduksjonen fra Valhall-feltet økte med 11,4 prosent i årets åtte første måneder. Feltet har vanskelige reservoaregenskaper, og man har ikke klart å nå opp i den produksjon man opprinnelig hadde planlagt. Feltet satt produksjonsrekord i mai med en

gjennomsnittlig dagsproduksjon på noe over 64.000 fat, men dette er ca. 30.000 fat pr. dag lavere enn maksimalnivået man trodde feltet skulle nå.

Murchison er et felt Norge deler med Storbritannia. Norsk andel av feltet var 16,25 prosent til og med 1983, men ble da oppregulert til 25,06. Som kompensasjon for den for lave norske andelen før 1983 fikk Norge en 20 prosent ekstra tilbakebetalingsandel fra januar 1984. Fra 1. mai i år var tilbakebetalingen fullført, og dette forklarer i hovedsak at den norske andelen av produksjonen fra feltet er blitt redusert med over 35 prosent i perioden januar til september i år sammenliknet med samme periode i fjor.

Dersom oljeproduksjonen resten av året blir liggende på nivået fra årets ni første måneder vil det innebære en oljeproduksjon på knapt 38 millioner tonn i 1985. Det er imidlertid grunn til å tro at produksjonen vil bli høyere, i det produksjonen fra Statfjord-C-plattformen vil gi et betydelig bidrag til vekst i andre halvår.

Gassproduksjonen til og med september var på 19,9 mill.toe, noe som er knapt 1 prosent under produksjonen i de ni første månedene i fjor. Gassproduksjonen på Ekofisk gikk noe ned, mens produksjonen på Frigg gikk noe opp. Disse to feltene sto for over 96 prosent av norsk gassproduksjon i årets ni første måneder. Denne andelen vil gå ned når ordinære leveranser fra Statfjord og Heimdal kommer i gang neste år. For en nærmere gjennomgang av norsk gassproduksjon vises til tabell C2 i tabellvedlegget.

For å opprettholde trykket i Ekofisk-reservoaret og hindre fortsatt synking av innstallasjonen på Ekofisk-feltet har man begynt å pumpe en større andel av Ekofisk-gassen tilbake til reservoaret. Det pumpes nå ca. 10 millioner m³ gass pr. dag tilbake i reservoaret, og pumpekapasiteten bygges ytterligere ut. Phillipsgruppen har oppnådd en avtale med kjøperne av gassen om å redusere leveransene med ca. 25 prosent i gjennomsnitt over året i en 2-års periode.

De første forsendelsene av Statfjordgass går nå gjennom Statpipeledningen via Ekofisk til kontinentet. Anleggene er fortsatt i innkjøringsfasen, og ordinære leveranser tar til i februar 1986.

INVESTERINGER

Ifølge Statistisk Sentralbyrås kvartalsvise investeringsundersøkelse fra august i år ventes påløpte investeringskostnader i oljeutvinning å bli 35,0 milliarder kroner i 1985. For 1986 er anslaget på 40,7 milliarder kroner. I rørtransportsektoren ventes en nedgang i påløpte investeringskostnader fra 1,7 milliarder kroner i 1985 til 0,6 milliarder i 1986. Påløpte investeringskostnader totalt i oljesektoren vil altså øke med 12,5 prosent i verdi fra 1985 til 1986. Med et generelt høyt aktivitetsnivå i leverandørsektorene allerede i utgangspunktet, kan det være tvilsomt om en slik etterspørsvekst kan bli dekket av norsk produksjon.

Veksten i utvinningssektoren er et resultat av økt leteaktivitet og en betydelig vekst i utbyggingen av nye felt mens reduksjon i rørtransportsektoren er en følge av at Statpipe-rørledningen fullføres og settes i drift i løpet av høsten 1985.

Antatte og utførte påløpte investeringskostnader i oljeutvinning og rørtransport. Milliarder kroner.

	1) 1)			
	1983	1984	1985	1986
Utvinning av rå-				
olje og naturgass .	22,0	27,0	35,0	40,7
Leting	5,9	7,5	8,8	11,7
Feltutbygging	9,7	14,5	20,7	25,6
Varer	5,2	8,2	10,2	12,6
Tjenester	4,4	6,0	9,7	11,9
Produksjonsboring	0,2	0,3	0,8	1,0
Felt i drift	4,8	2,1	2,2	1,9
Varer	3,4	0,3	0,5	0,7
Tjenester		0,4	0,4	0,0
Produksjonsboring	1,3	1,4	1,3	1,2
2)				
Landvirksomhet ..	1,7	4,3	1,7	0,6
Rørtransport	5,0	4,3	1,7	0,6

1) Anslått i 3. kvartal.

2) Omfatter kontorbygg, baser og terminalanlegg på land.

Leting

Det er antatt at letevirksomheten vil øke med 17 prosent i 1985. Letevirksomheten vokser hele året. I 1. kvartal var letekostnadene nær 1,5 milliarder kroner og i 2. kvartal 2 milliarder kroner. Anslaget for 3. kvartal og for 4. kvartal er henholdsvis 2,5 og 2,8 milliarder kroner. De kvartals-

Antatte og utførte påløpte investeringskostnader til leting. Millioner kroner.

	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
1984	1 231	2 002	1 906	2 352
1985	1 481	1 955	2 541	2 802

vide investeringskostnadene vil i 1986 ligge på ca. 3 milliarder kroner. Fra 1985 til 1986 ventes økningen å bli på ca. 35 prosent.

1985 vil bli rekordår for antall borede lete- og avgrensningshull på norsk sokkel. Ifølge Oljedirektoratet vil det bli boret omlag 55 lete- og avgrensningshull, noe som innebærer en økning på 17 prosent fra 1984. Økningen i antall boremeter ventes å bli på vel 10 prosent.

Leie av borefartøyer utgjorde i 1. kvartal 1985 42 prosent av kostnadene til undersøkelsesboring, mot 39 prosent i 2. kvartal. Riggpraten fastsettes i amerikanske dollar, svingninger i kursen på amerikanske dollar vil derfor ha en betydelig innvirkning på letekostnadene i alt og på riggleiens andel av totalutgiftene.

Den viktigste årsaken til at investeringene i letevirksomheten har økt, og at de må antas å øke enda sterkere i 1986, er de omfattende tildelingene av nye letelisenser i den 10. konsesjonsrunden. Den 10. konsesjonsrunden er delt inn i en del A og en del B. 10A omfatter 10 blokker i Nordsjøen. Tildelingen av disse blokkene skjedde i august 1985. 10B omfatter 30 blokker i Nordland II-området og skal tildeles i november-desember 1985. Dette betyr en viss forsering av tildelingen av letelisenser i forhold til Stortingsmelding 80 (83-84), idet del B av 10. konsesjonsrunde var planlagt tildelt først våren 1986. På den annen side er en del av 10. konsesjonsrunde del B overført til den 11. konsesjonsrunden, der tildelingen forventes å foregå høsten 1986. Denne rundet vil omfatte Møre syd I, Trøndelag 2 (øst for Haltebanken), Troms I nord-vest, Bjørnøya syd og Finmark vest (nord-vestlige område).

En stadig større del av borevirksomheten -

også vinterstid - vil etter hvert foregå nord for Stadt. På Haltebanken har vinterboring vært tillatt siden 83/84 og på Træna-banken siden 84/85, men til nå har det ikke vært helkontinuerlig boring i disse områdene. På Tromsøflaket vil vinterboring være tillatt fra og med vinteren 1985/86.

For vinterboring i nordområdene stilles det strengere sikkerhetskrav enn i Nordsjøen. Dette medfører at utgiftene pr. borede hull vil øke. Etter den 11. konsesjonsrunden vil mer en 50 prosent av letevirksomheten foregå nord for Stadt.

Selv om letevirksomheten stadig utvides har ikke oppdragene til den offshore-baserte verftsindustrien økt tilsvarende. Dette har sammenheng med at rigg- og supplybåtflåten i utgangspunktet hadde ledig kapasitet.

Feltutbygging

De påløpte investeringskostnadene til feltutbygging vil etter anslagene å dømme øke med 42 prosent fra 1984 til 1985. Fra 1985 til 1986 ventes økningen å bli 23 prosent.

Antatte og utførte påløpte investeringskostnader til feltutbygging. Milliarder kroner.

	1985			
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Feltutbygging .	3,5	5,2	6,0	6,0
- varer	1,8	2,9	2,7	2,8
- tjenester ...	1,5	2,1	3,1	3,0
- prod.boring .	0,2	0,2	0,2	0,2

Økningen i 1985 var særlig sterk fra 1. til 2. kvartal, nesten 50 prosent (se tabell C5 i tabellvedlegget). I følge de siste anslagene fra operatørselskapene vil de på-

løpte investeringskostnadene til feltutbygging ligge på rundt 6 milliarder kroner i gjennomsnitt pr. kvartal ut 1986.

I den første fasen av et feltutbyggingsprosjekt påløper det i hovedsak kostnader til tjenester (prosjektering, egne arbeider), mens varekostnadene påløper i midtfasen av prosjektet. I slutfasen - regnet fra det tidspunkt plattformen slepes til feltet - er det igjen tjenestekostnadene som dominerer. Tekniske tjenester knyttet til sammenkopling og systemutprøving veier tungt og i tillegg intensiveres arbeidet med å bygge opp driftsorganisasjonen.

Det er særlig utviklingen i varekostnadene til feltutbyggingsprosjektene som har betydning for aktiviteten i den offshorebaserte del av verkstedsindustrien og dens underleverandører. Totalverdien av byggekontraktene regnes som varer i denne sammenheng, uavhengig av om det dreier seg om rene fabrikkkontrakter eller om de innebærer detaljprosjektering og innkjøp i tillegg til fabrikkasjon.

Den sterke veksten i varekostnadene (se tabell C5 i tabellvedlegget) i 1984 henger sammen med at flere store prosjekter (Statfjord C, Heimdal, Ula, Gullfaks A) var i midtfasen der varekostnadene dominerer.

I løpet av 1985 kom nye prosjekter inn i denne fasen (Ekofisk vanninjeksjon og Oseberg), men samtidig gikk utbyggingen av Statfjord C og Heimdal over i slutfasen, der tjenestekostnadene veier tungt. Dette, sammen med høye prosjekteringskostnader i de nyere prosjektene, gjør at tjenestekostnadene økte med hele 66 prosent fra 1984 til 1985. Fra 1985 til 1986 ventes både vare- og tjenestekostnadene å øke med ca. 23 prosent. Utviklingen i varekostnadene i 1986 vil være

dominert av Gullfaks A og B og Oseberg, mens i 1987 vil Oseberg og Gullfaks C stå for den altoverveiende del av varekostnadene og dermed for oppdragene til den offshorebaserte industri.

Felt i drift, landvirksomhet og rørtransport

Mens samtlige kostnader i lete- og utbyggingsfasen regnes som investeringer, utgjør investeringene bare en mindre del av de samlede kostnadene knyttet til felt i drift. Investeringskostnadene for felt i drift gir derfor ikke et fullstendig bilde av ringvirkningene av virksomheten i driftsfasen.

De påløpte investeringskostnadene vil ifølge anslag ligge på ca. 2 milliarder kr. pr. år fra 1984 til og med 1986. Det stabile nivået henger sammen med at det foreløpig ikke er planlagt større ombygginger av de felt som er eller som ventes å komme i drift i løpet av 1986. Påliteligheten av investeringsanslagene for felt i drift er imidlertid dårligene enn anslagene for feltutbygging, da investeringene ikke er planlagt på et like tidlig tidspunkt. Anslaget for 1986 ventes således å bli justert opp.

Landvirksomhet omfatter kontorbygg, baser og de tre terminaler (Kårstø, Sture, Mongstad) som er under utbygging. Kårstø-terminalen dominerer utviklingen i denne gruppen og den sterke reduksjon fra 1985 til 1986 skyldes at Statpipe er ferdig utbygd i 1985. Også utviklingen i rørtransportsektoren, med en sterk nedgang i investeringskostnader fra 1984 til 1985, har nær sammenheng med fullføringen av Statpipe-prosjektet. Utviklingen i rørtransportsektoren påvirker for øvrig ikke aktiviteten i den offshorebaserte industrien på samme måte som utviklingen i feltutbygging fordi både tjenesteandelen og importandelen er svært høy.

MARKEDET

Marked for råolje har fra begynnelsen av 1980-årene vært preget av ettervirkninger av det store prishoppet i 1979/80. Forbruket av olje er redusert, og produksjonen i land utenfor OPEC har økt. Dette har ført til at OPEC har vært nødt til å redusere sin produksjon betydelig for å kunne opprettholde prisnivået.

Spotprisen på Arabian Light ble i første kvartal presset nedover og falt i 2. kvartal betydelig. Gjennomsnittsprisen for mai var nede i 26,85 dollar pr. fat, over en dollar under den offisielle salgsprisen. Ut over sommeren tok prisen seg opp, og gjennomsnittsprisen for september var 28,00 dollar pr. fat, som er det samme som den offisielle salgsprisen.

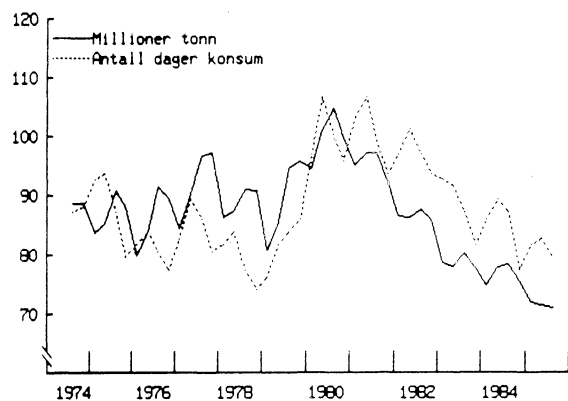
Spotprisen på ulike kvaliteter råolje står sentralt i vurderingen av utviklingen på oljemarkedet. Felles for de som samler inn spotpriser er at de i stor utstrekning må basere beregningene på skjønn. Noen kilder tar et punktestimat i hver måned, andre prøver å beregne et gjennomsnitt. Av og til reflekterer prisene faktiske transaksjoner, av og til kjøps- eller salgsbud. Forskjeller med hensyn til leveringstid og kreditt m.v. vanskeliggjør sammenlikning av ulike prisserier fra ulike kilder. Det er dessuten grunn til å ikke tillegge endringer i spotprisen på en råoljekvalitet fra en måned til neste for stor vekt. I tabell C6 i tabellvedlegget bak i denne utgaven av Økonomiske analyser gjengis et sett prisdata for noen råoljer fra kilder som synes rimelig pålitelige.

Utsiktene på for de nærmeste månedene synes å være at oljeprisen vil holde seg oppe i det nær alle industriland nå går inn i vinterhalvåret. IEA Oil Market Report

anslår at forbruket av olje i verden utenfor de sentralstyrte økonomier vil øke med 1,5 millioner fat pr. dag (million barrels a day, mbd) fra 3. kvartal til 4. kvartal. Produksjonsøkningen utenfor OPEC blir antatt til bare 0,2 mbd for samme periode. Dette betyr at det burde være plass til økt produksjon fra OPEC mot slutten av året hvis det ikke skjer en kraftig lagernedbygging. I 4. kvartal 1984 var lagernedbyggingen i OECD-området på 0,2 mbd.

Lagerendringer spiller på kort sikt en betydelig rolle for markedet. Lagerholdet i OECD-landene er nå på et meget lavt nivå, og i følge IEA viser sesongjusterte tall for lagerhold at oljeselskapene har bygd ned sine lager nærmest uavbrutt siden 1980. Denne utviklingen går klart fram av figuren over kommersielle lagre. På grunn av at konsumet har falt betydelig etter 1980 er reduksjonen i lagerbeholdningen målt som antall dager konsum mindrer. Målt slik er lagerholdet nå omlag på linje med nivået i slutten av 1970-årene. Det har samtidig foregått en oppbygging av lager kontrollert av regjeringer. Denne oppbyggingen vil bli redusert da oppbyggingen av de strategiske lagrene i USA til ønsket nivå nå er fullført. I 3. kvartal i år ble det fore-

KOMMERSELLE LAGRE (LANDBASERTE) AV RÅOLJE I OECD-OMRÅDET VED UTGANGEN AV KVARTALET, 1980=100.

Kilde: IEA Oil Market Report.

tatt en lagernedbygging på 0,5 mbd i OECD-landene mens det normalt foregår en lageroppbygging i 3. kvartal.

Også for lagerhold er datagrunnlaget svært mangelfullt. Det eksisterer bare statistikk for de lagre som kontrolleres av oljeselskaper og regjeringer. Dette er de såkalte primære lagre. Men også lengre ned i omsetningskjeden holdes det lagre av betydelig størrelse, og endringer i disse vil kunne gi betydelige utslag i etterspørsel på kort sikt.

Sovjet-Unionens nettoeksport av råolje i vinter kan komme til å spille en stor rolle for markedsutviklingen. Hvis landet også denne vinter må stoppe eksporten til Vesten for å dekke sitt interne behov, vil det bli plass til ytterligere OPEC-olje i markedet.

Dollarkursen er på vei ned, og dette gjør oljen billigere i de fleste andre land enn USA. Da etterspørselen etter olje er uelastisk på kort sikt vil imidlertid dette neppe få store virkninger umiddelbart.

OPEC avholdt et ministermøte i Wien i begynnelsen av oktober. På møtet ble det ikke fattet noen vedtak om endring av priser eller de enkelte lands produksjonskvoter til tross for at flere av de 12 OPEC-landene ønsket å øke produksjonen. Dette er ikke nødvendigvis noe problem de nærmeste månedene fordi det i denne tidsperioden trolig er plass i markedet til OPEC's kvote på 16 mbd. Produksjonen i OPEC for 3. kvartal lå på 14,9 mbd. Det at vi går inn i vinterseongen, sannsynligheten for lavere eksport fra Sovjet-Unionen og, lavere dollarkurs trekker i retning av høyere produksjon i OPEC i vinter.

På noe lengre sikt vil trolig OPEC-landenes manglende evne til å overholde sine produk-

sjonskvoter eller fatte vedtak om en omfordeling av kvoter skape problemer. Når etterspørselen trolig faller på ny våren i 1986 og OPEC igjen må gå under sitt tak på 16 mbd, vil organisasjonens, og i særlig grad Saudi-Arabias vilje til å fungere som svingprodusent settes på en hard prøve.

I 1984 hadde Saudi-Arabia underskudd på sin betalingsbalanse, mens resten av OPEC samlet hadde overskudd. I år vil Saudi-Arabia opparbeide seg et betydelig underskudd på betalingsbalansen. Bare USA har et større underskudd. Selv om Saudi-Arabia har store finansielle reserver i utlandet, er det lite trolig at landet kan eller vil fortsette i lang tid å kjøre med dagens underskudd på betalingsbalansen samtidig som bare 20-30 prosent av produksjonskapasiteten ved produksjon av råolje utnyttes.

Utsiktene for 1986 preges altså fortsatt av overskuddstilbud og en svak etterspørselsutvikling. IEA anslår at forbruket i OECD-området vil øke med bare 0,2 mbd neste år, og at produksjonen utenfor OPEC øker med 0,3 mbd. Det vil ikke gi OPEC muligheter til å øke produksjonen med mindre lagernedbyggingen stanser. IEA anslår lagernedbyggingen i OECD til ca. 0,5 mbd siste 12 måneder. Med dagens markedsutvikling, høye renter og eksistensen av spotmarkeder er det imidlertid intet som tyder på at oljeselskapene vil ønske å bygge lagrene betydelig opp igjen.

Gassmarkedet

Gassmarkedet preges av et press nedover på prisene. I avtaler mellom gasskjøper og selger er ofte gassprisen koblet til oljeprisen på en slik måte at en endring i oljeprisen vil gi seg utslag i gassprisen ca. trekvart til ett år senere.

For tiden foregår det forhandlinger om to

viktige gassavtaler for Norge. For det første er Statoil i forhandlinger med europeiske gasselskaper om salg av gass fra Troll-feltet i Nordsjøen. Her er forhandlingene kommet så langt at det er enighet om de fleste forhold bortsett fra prisen.

For det andre har kjøperne av Statfjordgassen krevd reforhandlinger av prisen. Statfjordgassen ble forhandlet i 1981 og

prisen lå da godt over 5 dollar pr. millioner btu (British Thermal Units). På grunn av lavere oljepris vil dagens pris ventelig ligge godt under dette. Prisen på andre leveranser synes å ligge på ca. 3,50-3,60 dollar pr. millioner btu. Ordinær transport av gassen i Statpipeledningen tar til i februar 1986. Man er dessuten blitt enige om prisen i en innkjøringsperiode fram til februar neste år.

ØKONOMISK-POLITISK KALENDER FOR 3. KVARTAL 1985

JUNI

20. Enighet oppnås mellom de norske selgerne med Statoil i spissen og det vest-europeiske kjøperkonsortiet ledet av Ruhrgas om at leveransene av Troll-gass - og eventuell annen norsk gass fra andre nye felt - til Vest-Europa skal begynne i 1995. Leveransene skal over få år gradvis trappes opp til et årlig volum på 15 milliarder kubikkmeter. Kjøperne har sikret seg en opsjon på å kunne øke dette volumet etter år 2000.

Avtalen skal gjelde for 20 år og vil være verdt mellom 300 og 500 milliarder kroner, avhengig av prisen på gassen og om kjøperne benytter seg av opsjonen. Prisforhandlingene starter i september.

JULI

1. Lov om petroleumsvirksomhet med forskrifter trer i kraft. I forhold til de kongelige resolusjoner som loven erstatter innebærer den en videreføring samt en kodifisering av den praksis som har vært fulgt. Nye bestemmelser av særlig betydning er bestemmelsene om konsekvensanalyser i forbindelse med åpning av nye områder, om erstatningsansvar ved forurensningsskader og om registrering og pantsettelse av tillatelser og faste innretninger.

Med hjemmel i loven har Olje- og energidepartementet gitt forskrifter for Petroleumregisteret som er et register over utvinningstillatelser og der det skal kunne registreres pant i tillatelser og faste innretninger med den virkning at pantsettelsen får rettsvern.

Formålet er å bedre oljeselskapenes finansieringsmuligheter i forbindelse med deres virksomhet på kontinentalsokkelen.

1. A/S Sydvarangers gruveplan, som utreder bedriftens tekniske grunnlag, legges fram. Den økonomiske siden av gruve driftens vurderes av konsulentfirmaet McKinsey. Deres rapport anbefaler et såkalt mellomlangt driftsalternativ - med fortsatt drift i 4-6 år.

1. Primærreservekravet for sørnorske forettnings- og sparebanker økes fra 11 til 15 prosent. Samtidig endres beregningsgrunnlaget til kun å omfatte bankenes utlån og obligasjonslån til publikum.

1. Mobils drift av Statfjord-feltet overføres til en egen Statfjord-divisjon bestående av Mobilansatte og underlagt Mobil. Fra 1/1-87 skal Statfjord-divisjonen underlegges Statoil, som da overtar operatøransvaret.

2. Produksjonen på Statfjord C-plattformen startes offisielt.

11. Den svenske diskontoen senkes med 1 prosentpoeng til 10,5 prosent.

12. Norsk Hydro og Store Norske Spitsbergen Kullkompani inngår en avtale, med forbehold om godkjenning av norske myndigheter, om kartlegging og eventuell utvinning av naturressurser på Svalbard med tilhørende sjøterritorium.

AUGUST

8. Selskapet Laly gjør kjent at de ønsker å kjøpe 50,1 prosent av aksjene i Kosmos. 16. august hevder ledelsen i Norwegian Caribbean Line (NCL) at NCL gjennom kjøp og opsjon på kjøp av aksjer kontrollerer 40 prosent av

aksjene i Kosmos. På ekstraordinær generalforsamling i Kosmos 20/8 vedtas en fondsemissjon som øker den totale aksjemassen med ca. 2 millioner aksjer til rundt 12,5 millioner aksjer fra 1/10. Det gjøres kjent at Laly og Kosmos vil samarbeide om bygging av en oljerigg.

Lørdag 12. oktober opplyser ledelsen i NCL at NCL har avhendet sine aksjer i Kosmos.

22. Avtalen mellom andelshaverne i Ekofiskgruppen og de vest-europeiske gasskjøperne om å redusere gassleveransene fra Ekofisk med 25 prosent i en periode på 2 år trer i kraft. Gassen skal pumpes tilbake i reservoaret for å opprettholde trykket og motvirke at havbunnen synker.

22. På bakgrunn av Stortingets vedtak i mai om innføring av internasjonalslån, tildeler Industrifondet de første lån. Lånene utbetales i utenlandsk valuta og kan gis i forbindelse med etablering eller overtakelse av produksjonsselskaper og større salgsselskaper. Andre prosjekter kan også komme i vurdering. Total utlånsramme for 1985 er satt til 500 millioner kroner.

23. Regjeringen tildeler 8 utvinningstilatelser for petroleum i Nordsjøen i 10. konsesjonsrunde del A. Statoil, Norsk Hydro, Saga og Total utpekes som operatører for hhv. 2, 2, 1 og 1 blokk hver. Mobil får tilbud om - men takker nei til - 2 blokker, som deretter tildeles BP og Shell. Norsk Hydro, som får tildelt den lovende blokken 34/8, får i oppdrag å utrede sitt behov for teknisk assistanse fra Conoco eller Elf.

26. Rikslønnsnemda avgir kjennelse vedrørende tariffoppgjøret for Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF). Medlemmene i ROF får et generelt tillegg på 5,7 prosent fra 26/6-85.

28. Saga Petroleum mottar oppsigelse av avtale med Benin om utbygging og drift av oljefeltet Sèmè hvor Saga er operatør og hvor Garantiinstituttet for eksportkreditt har en gjenstående forpliktelse på 650 millioner kroner.

SEPTEMBER

1. De norske bankene innfører felles avregningssystem seg imellom i forbindelse med betalingsformidling, såkalt interbankgebyr.

8-9. Det avholdes Stortingsvalg. Koalisjonsregjeringen mellom Høyre, Kristlig Folkeparti og Senterpartiet fortsetter, men regjeringspartiene har ikke lengre alene flertall i Stortinget.

Tabell 1: Mandatsfordeling ved de 2 siste Stortingsvalg og prosentvis fordeling av avgitte stemmer.

	1981		1985	
	Repre- sen- tanter	Prosent av totalt antall stemmer	Repre- sen- tanter	Prosent av totalt antall stemmer
DNA	66	37,2	71	40,8
FrP	4	4,5	2	3,7
H	53	31,7	50	30,4
KrF	15	9,4	16	8,3
Sp	11	6,7	12	6,6
SV	4	4,9	6	5,5
V	2	3,9	0	3,1
Andre	0	1,6	0	1,7
I alt	155	100,0	157	100,0

13. Regjeringen gir konsesjon til drift av det nye livsforsikringsselskapet David Livsforsikring A/S, som vil være i drift fra desember. Aksjekapitalen i det nye sel-

skapet vil være ca. 30 millioner kroner.

13. Regjeringen vedtar å styrke beredskapsbevilgningene til arbeidsmarkedstiltak med 160 millioner kroner. De samlede bevilgninger for 1985 er kommet opp i 1.660 millioner kroner.

16. Styret i Bjølsen Valsemølle går enstemmig inn for fusjon med Nora Industrier og Idun Gjørffabrikken. De to andre styrene har allerede anbefalt det samme. Fusjonen skal regnskapsmessig tre ikraft fra 1/1-86. Det nye selskapet vil få en årlig omsetning på over 2 milliarder kroner.

16. Staten legger ut Spar'85-obligasjoner, som gir en fast rente på 7 prosent p.a. I

tillegg kommer en trinnvis stigende bonus som er fritatt for inntektsskatt. I løpet av tegningsperioden selges obligasjoner for rundt 600 millioner kroner.

22. Sentralbanksjefene og finansministrene i USA, Japan, Frankrike, Storbritannia og Vest-Tyskland kommer til enighet om å endre dollarens verdi. Fra fredag 20. til mandag 23. september faller dollarens verdi målt i norske kroner med 32,55 øre til 8,1075 kr.

24. Renteerklæringen oppheves og erstattes med en løpende overvåking av renteutviklingen fra Finansdepartementets og Norges Banks side. Banker og livsforsikringsselskaper kan dermed i prinsippet fritt fastsette sine utlånsrenter.

**LUFTFORURENSNINGER OG ØKONOMISK VEKST
- BEREKNINGER FOR UTVIKLINGEN FRAM MOT
ÅR 2000**

av

Solveig Glomsrød og Bente Vigerust

1. INNLEDNING

Forurensning av luft er i ferd med å bli et stadig mer aktuelt samfunnsproblem. Nasjonale og internasjonale rapporter omtaler luftforurensning som en av de viktigste årsakene til den fiske- og skogdød vi idag registrerer i store deler av Europa og Nord-Amerika. Helseproblemer som for eksempel luftveisinfeksjoner, konsentrasjonssvikt og enkelte former for kreft synes å ha sammenheng med luftforurensning.

Luftforurensning er et internasjonalt problem. Norge mottar sur nedbør fra Storbritannia og kontinentet, men norske utslipp forurenser også våre naboland. Opphopning av forurensende stoffer i atmosfæren gir klimændringer som påvirker alle land uavhengig av hvor utslippene stammer fra.

Langtransportert luftforurensning gir seg først og fremst utslag i sur nedbør. Innenlandske utslipp påvirker mer direkte luftkvaliteten i områder hvor folk bor og arbeider. Nasjonale utslippstall kan dermed tjene som grove indikatorer på miljøtilstanden, som har stor betydning for folks helse og velferd.

Internasjonale tiltak ser ut til å være

nødvendig for å oppnå betydelig bedring i forurensningssituasjonen. Derfor vil hvert enkelt land nøye overvåke miljøpolitikken i andre land i årene som kommer. Det å vise vilje til å redusere egne utslipp kan være en forutsetning for å få til flernasjonale tiltak.

De siste årene har grupper av land inngått kollektive avtaler mot luftforurensning. Norge og 19 andre land har forpliktet seg til å redusere sine svovelutslipp med 30 prosent fra 1980 til 1993. Tilsvarende avtale er foreslått for å redusere nitrogenutslippene. Som ledd i arbeidet med å vurdere egne tiltak vil nasjonale utslippsoversikter og prognoser være nødvendig informasjon.

2. SAMMENDRAG

Denne artikkelen gir eksempler på bruk av en makroøkonomisk modell til analyser av framtidige forurensende utslipp til luft. Artikkelen presenterer anslag for utslipp av svoveldioksid (SO_2), nitrogenoksider (NO_x), karbonmonoksid (CO) og bly (Pb). Utslipp av disse stoffene har sterk tilknytning til energibruken. I tillegg til utslipp som stammer fra oljeforbruk, omfatter beregning-

ene også utslipp fra kull, koks, ved og råstoffer i industrielle prosesser (prosess-utslipp). Bruken av ulike oljeprodukter er den viktigste utslippskilden, og utviklingen i totale utslipp er i våre analyser knyttet til vekst i oljeforbruk.

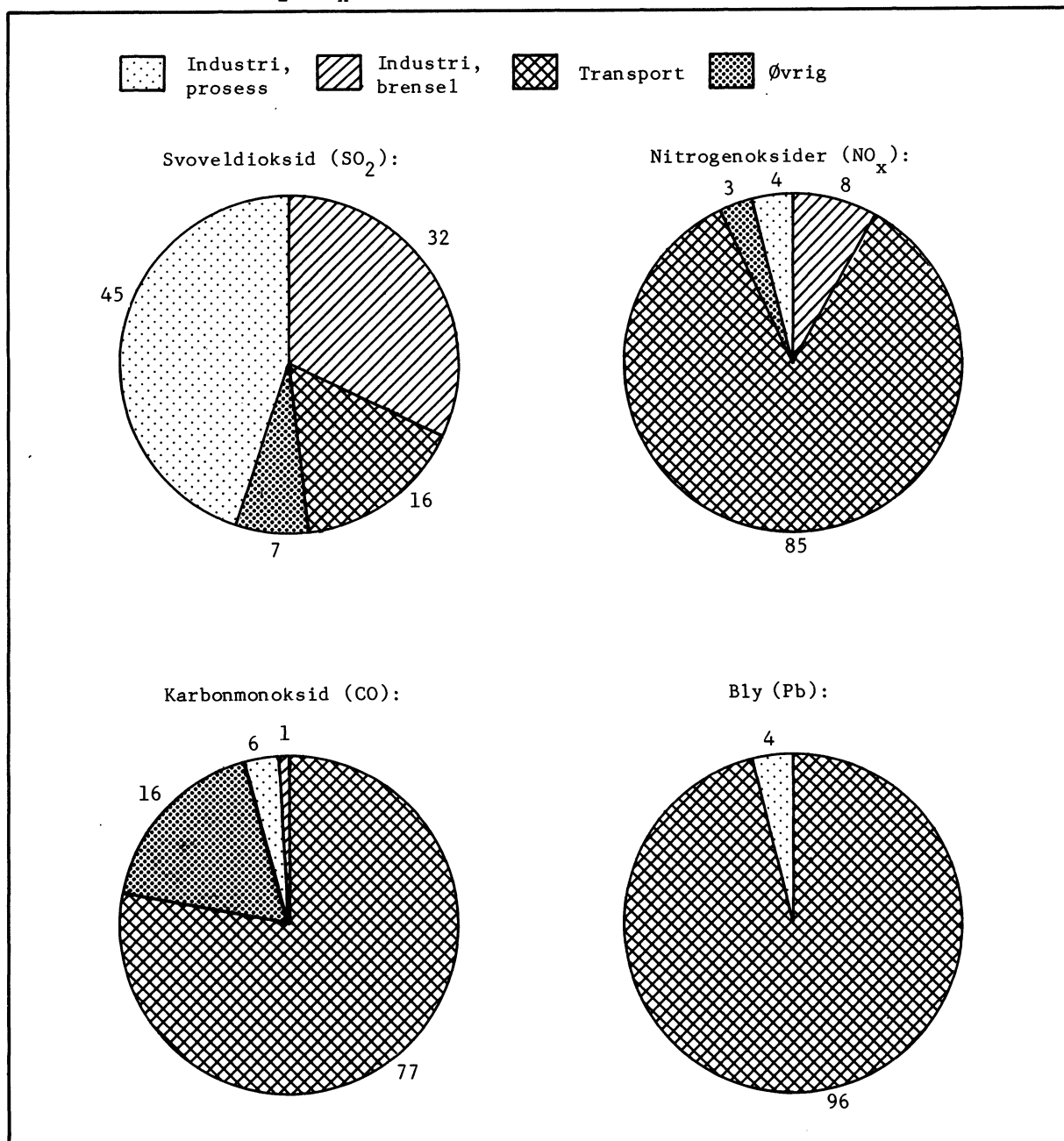
Slike framskrivinger av utslipp vil nødvendigvis avhenge av en rekke usikre faktorer, spesielt nivået på og sektorfordelingen av den økonomiske veksten, fordelingen av energibruk på ulike energibærere (olje, kull, elektrisitet) og teknologisk utvikling. Vi har valgt å beregne utslipp under noen ulike forutsetninger for å illustrere et mulig variasjonsområde for framtidige utslipp. Forutsetningene om økonomisk vekst er hentet fra perspektivberegningene til Langtidsprogrammet 1986-1989. Høyt (H) og moderat (M) alternativ for økonomisk vekst i disse perspektivberegningene er vurdert som realistiske vekstanslag forutsatt god kapasitetsutnyttning og en rimelig grad av omstilling. De to alternativene gir imidlertid liten forskjell i nivået for økonomisk vekst. Vi har derfor valgt også å benytte et tredje alternativ med forholdsvis lav økonomisk vekst (L) for å illustrere effekten av ulike økonomiske utviklingsbaner. Det må understrekes at ingen av de tre alternativene er vurdert spesielt med tanke på utviklingen i enkeltsektorer. Andre utviklingsbaner kan derfor gi tilsvarende vekst i økonomiske totalstørrelser som f.eks. bruttonasjonalprodukt, forbruk og investeringer, men andre anslag for framtidige utslipp til luft. Kort skissert er forutsetningene for beregningene i denne artikkelen:

- I Langtidsprogrammets høye alternativ er veksten i bruttonasjonalproduktet i gjennomsnitt 2.9 prosent pr. år fram til år 2000. Veksten i transport, tjenesteyting og konsum er imidlertid høyere enn

gjennomsnittsveksten, noe som trekker i retning av et relativt høyt oljeforbruk. Årlig vekst i mellomalternativet er 2.0 prosent pr. år. I vårt lave alternativ er gjennomsnittlig årlig vekst 1.4 prosent.

- Forbruket av olje i enkeltsektorer vokser i alle beregningsalternativene omtrent i takt med, eller noe svakere enn produksjonsveksten. Andre forutsetninger om relative priser vil endre utviklingen i oljeforbruket.
- Produksjonsprosessene er gjenstand for teknisk endring som isolert sett bidrar til å effektivisere faktorbruken og dermed redusere energi-/oljeforbruket pr. produsert enhet i årene framover. Bensinforbruket pr. bil i privat konsum er imidlertid forutsatt konstant lik gjennomsnittet for bilparken i 1982.
- Utslipp pr. tonn olje og bensin brukt i hver enkelt sektor antas å bli det samme i årene framover som i 1982. Dette innebærer at renseteknologien innen brukersektoren forutsettes uendret. For å illustrere betydningen av ny teknologi har vi vurdert virkningen av å innføre katalysator i biler fra 1989 i begge beregningsalternativene. Det er i beregningene tatt hensyn til påbud om overgang til lavsvovelholdige oljetyper fra 1986.

Beregningene viser at selv med overgang til oljer med lavere svovelinnhold, vil utslipp av svoveldioksid kunne øke i alle beregningsalternativene. Målsettingen om 30 prosent reduksjon i svovelutslippene vil nåes i det lave alternativet, mens mellom- og høyalternativet gir utslipp som ligger henholdsvis 17 og 25 prosent over målsettingen for 1993. Siden beregningene viser

Figur 1. Utslipp av SO_2 , NO_x , CO og Pb til luft. Etter kilde. 1982. Prosent

relativt sterk vekst i sektorer som bruker mye drivstoff, anslås utslippene av nitrogenoksider, karbonmonoksid og bly å øke betydelig. Forutsettes det lave alternativet viser våre beregninger at utslippene av nitrogenoksider i år 2000 vil kunne bli nærmere 50 prosent høyere enn i 1983.

Ved innføring av katalysator i nye biler fjernes det meste av blyutslippene, og en kan forvente betydelig reduksjon i utslipp av karbonmonoksid. I det lave alternativet vil utslippene av nitrogenoksider i år 2000 være på 1983-nivå. Det høye alternativet viser nitrogenutslipp som overstiger dagens utslippsnivå med om lag 30 prosent.

3. UTSLIPPSKILDER

Fram til begynnelsen av 1970-årene var økonomisk virksomhet i liten utstrekning pålagt restriksjoner for å redusere eller hindre miljø-ødeleggelser. De siste 15-20 årene er det imidlertid avdekket store endringer i miljøkvalitet og en rekke direkte og indirekte skadevirkninger av slik virksomhet. Forurensningen stammer delvis fra mangel på kontroll med produksjonsprosesser og lager av farlige kjemiske stoffer. Større forurensningskatastrofer som i Bhopal og Seveso er eksempler på dette. Massemedias dekning av miljøforhold har i stor grad vært konsentrert om slike ulykker. Det meste av forurensningen skyldes imidlertid rutinemessige og lovlige utslipp fra produksjon og forbruk.

De viktigste kildene til luftforurensning i Norge er utslipp fra industri, transport, fyringsanlegg og langtransporterte luftforurensninger.

Utslippene fra industrien er som regel store punktutslipp som forårsaker høye forurensningskonsentrasjoner i nærmiljøet. Industrien står for omlag 40 prosent av Norges forbruk av fossile brensler. Dette forbruket medfører utslipp som kommer i tillegg til prosessutslippene. Som vist i figur 1 utgjør prosessutslippene vel 45 prosent av totale svovelutslipp.

Figur 1 viser også at forurensningskomponentene nitrogenoksider, karbonmonoksid og bly hovedsakelig stammer fra transport. Bensin, diesel, marint brensel og tungolje brukt som drivstoff gir avgasser med et høyt innhold av giftige stoffer. Svovel inngår som en naturlig bestanddel i olje, kull og koks. Utslipptet av svoveldioksid avhenger direkte av svovelinnholdet i den enkelte energivare. Bly er tilsatt bensin for å øke

oktaninnholdet, og utslippskoeffisienten er bestemt ut i fra blymengden i bensinen. Utslippskoeffisienten for CO og NOx avhenger av reaksjonsbetingelsene i forbrenningsanlegget (f.eks. motoren). Tabell 1 antyder utslippsmengde pr. liter bensin og fyringsolje:

Tabell 1. Utslipp pr. liter. Gram. 1983

	Svovel- di- oksid (SO ₂)	Nitro- gen- oksider (NOx)	Karbon- mon- oksid (CO)	Bly (Pb)
Bensin	<1	19	215	0.15
Fyringsolje	5	2	<1	-

Både transport og boligoppvarming gir utslipp av mer spredt karakter enn hva industrien gjør. I tettbygde og sterkt trafikkerte strøk kan disse utslippene imidlertid føre til en vesentlig forringelse av luftkvaliteten.

Forurenset luft fra kontinentet kommer i tillegg til de innenlandske utslippene og forverrer forurensningssituasjonen i Norge. Omlag 90 prosent av svoveltilførselen og 50 prosent av blytilførselen stammer fra utenlandske kilder. Også av andre forurensningskomponenter skjer det en tilførsel fra utlandet. Omfanget av denne importen er ennå ikke systematisk kartlagt.

4. SKADEVIRKNINGER

Utslippstallene gir ingen direkte informasjon om konsentrasjonen av luft-

forurensningene og luftkvaliteten i lokalmiljøet, som kan knyttes til virkninger på det menneskelige og biologiske miljø.

Luftkvaliteten vil avhenge av flere faktorer; regional fordeling av innenlandske utslipp, temperatur, topografi, langtransportert luftforurensning osv. For hver komponent finnes grenseverdier som angir hvilken forurensningskonsentrasjon som anses å være skadelig.

Verdens Helseorganisasjon opererer med et sett av internasjonalt anerkjente grenseverdier som er basert på kartlegging av skadevirkninger i mange land. I Stortingsmelding nr. 51 for 1984-85 om tiltak mot luftforurensning presenteres følgende anslag for hvor mange mennesker i Norge som ble utsatt for forurensningskonsentrasjoner over grenseverdiene i 1980:

Svoveldioksid	200 000 - 400 000 personer
Nitrogenoksider	20 000 - 30 000 personer
Karbonmonoksid	40 000 - 60 000 personer

Ulike typer forurensning har forskjellig effekt, men de kan også virke sammen og i noen tilfeller forsterke hverandres virkning. Når det gjelder skade på mennesker og miljø, er det hittil gjort få norske undersøkelser. Norske erfaringer støttet opp av internasjonale undersøkelser tyder på følgende sammenhenger:

Svoveldioksid (SO_2) og nitrogenoksider (NO_x) virker begge sterkt irriterende på slimhinner og øker risikoen for luftveissykdommer. Begge komponentene bidrar til sur nedbør og økt korrosjon.

Karbonmonoksid (CO) hemmer opptaket av oksygen i blodet, noe som forårsaker redusert oppmerksomhet og nedsatt konsentrasjonsevne.

Bly (Pb) akkumuleres i kroppen. Blyeksponering over lengre tid synes å gi endret atferdsmønster, nedsatt konsentrasjonsevne, intelligens oa.

5. METODE FOR BEREGNING AV UTSLIPP TIL LUFT

Forurensende utslipp til luft er avhengig av omfanget av økonomisk aktivitet og hvordan den fordeler seg på næringer. Det er derfor nærliggende å analysere framtidige utslipp i tilknytning til makroøkonomiske flersektormodeller. Hvordan modellen behandler bruken av energi er spesielt viktig for beregninger av utslipp til luft. Vi har valgt å ta utgangspunkt i den langsiktige vekstmodellen MSG. I denne modellen er det substitusjonsmuligheter mellom olje og elektrisitet, og også mellom energi totalt og andre innsatsfaktorer.

Anslagene på framtidig etterspørsel etter olje er usikre. Forbrukstallene for transport- og fyringsoljer i de tre beregningsalternativene vi bygger på er noe høyere enn prognosene i Stortingsmelding nr. 71 for 1984-85: Norges framtidige energibruk og -produksjon. Anslagene på framtidig etterspørsel etter olje er usikre. I arbeidet med Energimeldingen ble det foretatt korreksjoner av resultatene fra MSG-beregningene. Disse korreksjonene ble foretatt på et mindre detaljert sektornivå enn i MSG. Vi har derfor ikke kunnet bruke Energimeldingens tall i våre beregninger.

I Langtidsprogrammet ble det publisert prognoser for utslipp til luft basert på Energimeldingens tall for framtidig forbruk

av olje og fast brensel. Samtidig med at det i disse prognosene ble benyttet lavere forbrukstall for olje enn i våre beregninger, ble utslippstallene der justert ytterligere ned som følge av enkelte planlagte utslippsreducerende tiltak i industrien.

Statens Forurensningstilsyn har kartlagt utslipp fra forbrenning av ulike energivarer og utarbeidet koeffisienter som gir utslippsmengde av ulike komponenter pr. enhet forbruk av ulike oljeprodukter, kull, koks, m.m. Med disse koeffisientene har Statistisk Sentralbyrå beregnet forurensningsutslipp på forholdsvis detaljert sektornivå ved hjelp av ressursregnskapet for energi. De beregnede utslippstallene er deretter supplert med måleresultater for utslipp til luft som tar hensyn til rensingstiltak i industrien. Utslippene er så fordelt på stasjonære og mobile kilder og aggregert til MSG-sektornivå.

Ved framskrivningen forutsettes det at utslippene fra mobile og stasjonære kilder øker proporsjonalt med forbruket av henholdsvis bensin og fyringsolje. Metoden forutsetter også at fordelingen på lette og tunge fyringsoljer er konstant i hele perioden. Det er benyttet koeffisienter for 1982 ved framskrivningen. Prosessutslipp er i våre beregninger antatt å følge forbruket av olje (fyringsolje).

Det er gjort vedtak som vil påvirke forurensningssituasjonen betydelig i årene som kommer. Fra 1. januar 1986 er all virksomhet i de 13 sørligste fylkene pålagt å bruke fyringsolje med maksimalt 1 prosent svovelinnhold. Dette vil påvirke utslipp fra ulike sektorer forskjellig alt etter hvor stor andel av forbruket som pr. i dag er oljer med høyere svovelinnhold enn 1 prosent. Koeffisientene for svoveldioksid er i våre beregninger justert ned for å ta

hensyn til denne endringen.

6. BEREGNINGSRISULTATER

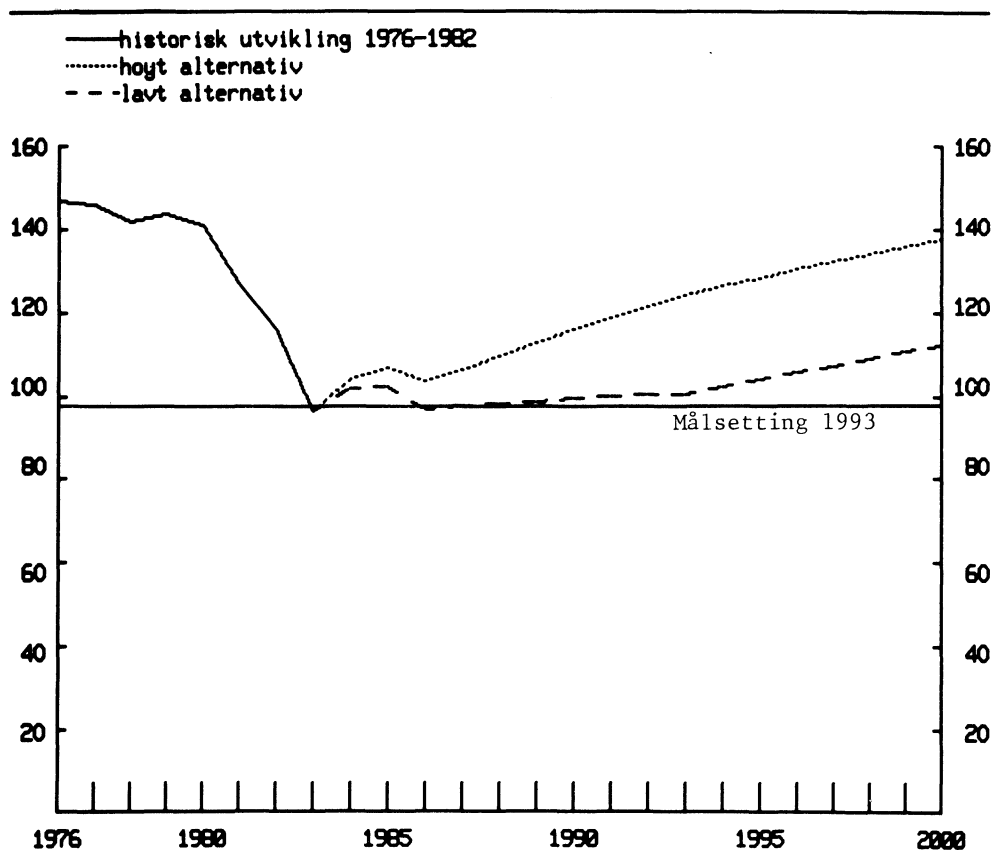
Fra 1980 til 1983 ble utslippene av svoveldioksid sterkt redusert, hovedsakelig som følge av mindre bruk av tunge fyringsoljer. Beregningene tyder på vekst i forbruket av fyringsoljer etter 1983. Overgang til bruk av olje med lavere svovelinnhold medfører at utslippene blir redusert fra 1985 til 1986. Anslagene for utviklingen fram mot år 2000 innebærer fortsatt vekst i oljeforbruket og dermed økte svovelutslipp. Tabell 2 viser at beregnet utslipp av svoveldioksid vil øke fra 96 tusen tonn i 1983 til 112 og 138 tusen tonn i år 2000 i henholdsvis lavt og høyt alternativ.

Tabell 2. Utslipp av svoveldioksid.
1000 tonn

	1983	2000		
		L	M	H
Industri	69,7	75,2	81,6	91,0
Tjenesteyting	4,3	6,0	6,4	8,0
Transport	11,7	17,0	18,3	20,8
Andre næringer	6,7	7,2	8,3	8,8
<u>Husholdninger</u>	<u>4,0</u>	<u>6,8</u>	<u>7,8</u>	<u>9,2</u>
<u>I alt</u>	<u>96,4</u>	<u>112,2</u>	<u>122,4</u>	<u>137,8</u>

Dersom Norge skal oppfylle avtalen om 30 prosent reduksjon i svovelutslippene, må utslippene i 1993 være under 100 tusen tonn. Som vist i figur 2 vil lavalternativet oppfylle dette kravet. I høyalternativet ligger imidlertid svovelutslippene 25 prosent høyere enn målsettingen selv med lavere svovelinnhold i olje.

Figur 2. Utslipp av svoveldioksid. 1976-2000. 1000 tonn

Resultatet av beregningene kan tyde på at ytterligere tiltak må prioriteres dersom Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser. I følge Stortingsmelding nr. 51

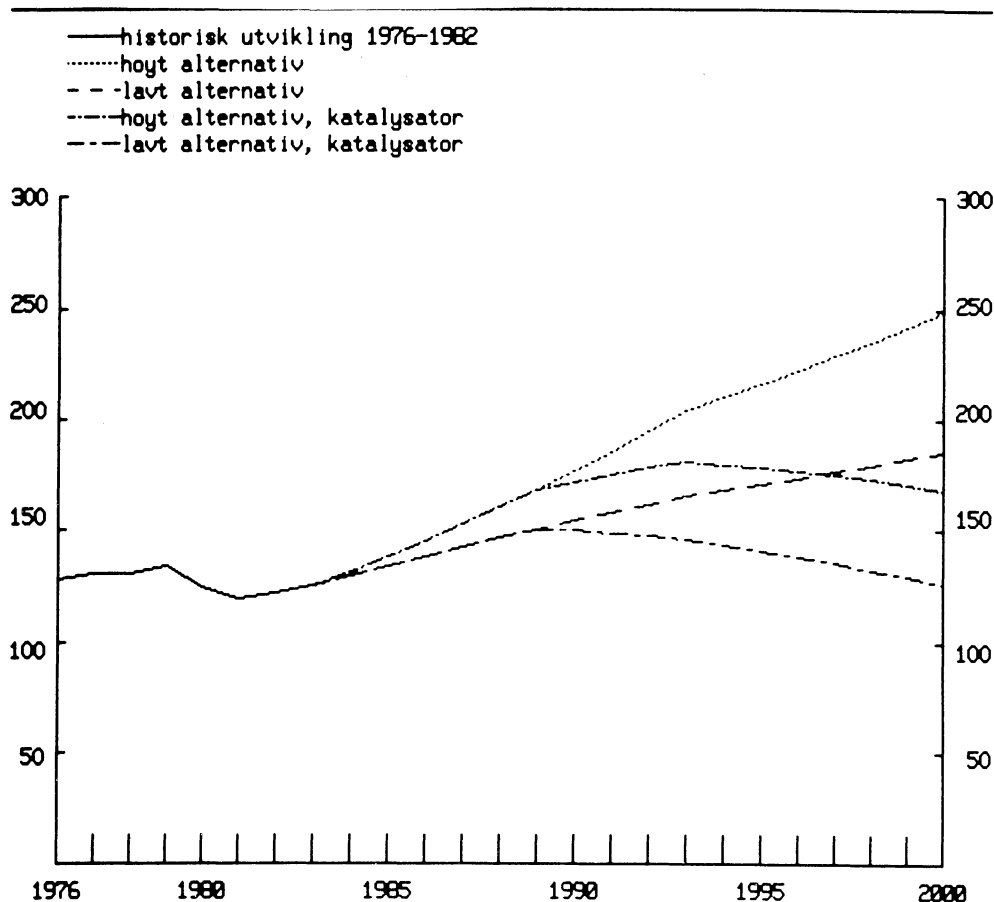
for 1984-85 vil Miljøverndepartementet arbeide for at 50 prosent reduksjon i svovelutslippene innen 1993 fastsettes som internasjonal målsetting. For Norges vedkommende betyr det at svovelutslippene ikke bør overstige 70 tusen tonn.

Tabell 3. Utslipp av nitrogenoksider.
1000 tonn (regnet som NO₂)

	1983	2000		
		L	M	H
Industri	23,9	27,5	33,7	36,9
Tjenesteyting	13,3	23,0	24,2	30,8
Transport	39,7	57,7	62,4	70,8
Andre næringer	18,2	22,6	28,2	30,4
<u>Husholdninger</u>	<u>30,6</u>	<u>54,7</u>	<u>66,0</u>	<u>79,6</u>
<u>I alt</u>	<u>125,7</u>	<u>185,5</u>	<u>214,6</u>	<u>248,5</u>

Sterk vekst i bensinforbruket vil gi betydelig økning i utslipp av NO_x, CO og Pb dersom ikke spesielle tiltak iverksettes. Tabell 3 viser at NO_x-utslippene i lavalternativet øker med nærmere 50 prosent fra 126 tusen tonn i 1983 til 186 tusen tonn i år 2000. CO-utslippene øker med ca. 60 prosent, mens Pb-utslippene øker med over 70 prosent (se tabell 4-5). I høyalternativet vil utslippene øke til vel det dobbelte av 1983-nivået for alle de tre komponentene.

Figur 3. Utslipp av nitrogenoksider. 1976-2000. 1000 tonn (regnet som NO2)

Figurene 3-5 viser faktiske utslipp av NOx, CO og Pb i perioden 1976-1983 og beregnede utslipp for høyt og lavt alternativ fram mot år 2000. Utslippene av karbonmonoksid var

relativt stabile fra 1976 til 1983. Effekten av økt bensinforbruk er delvis kompensert av reduserte utslipp pr. liter bensin.

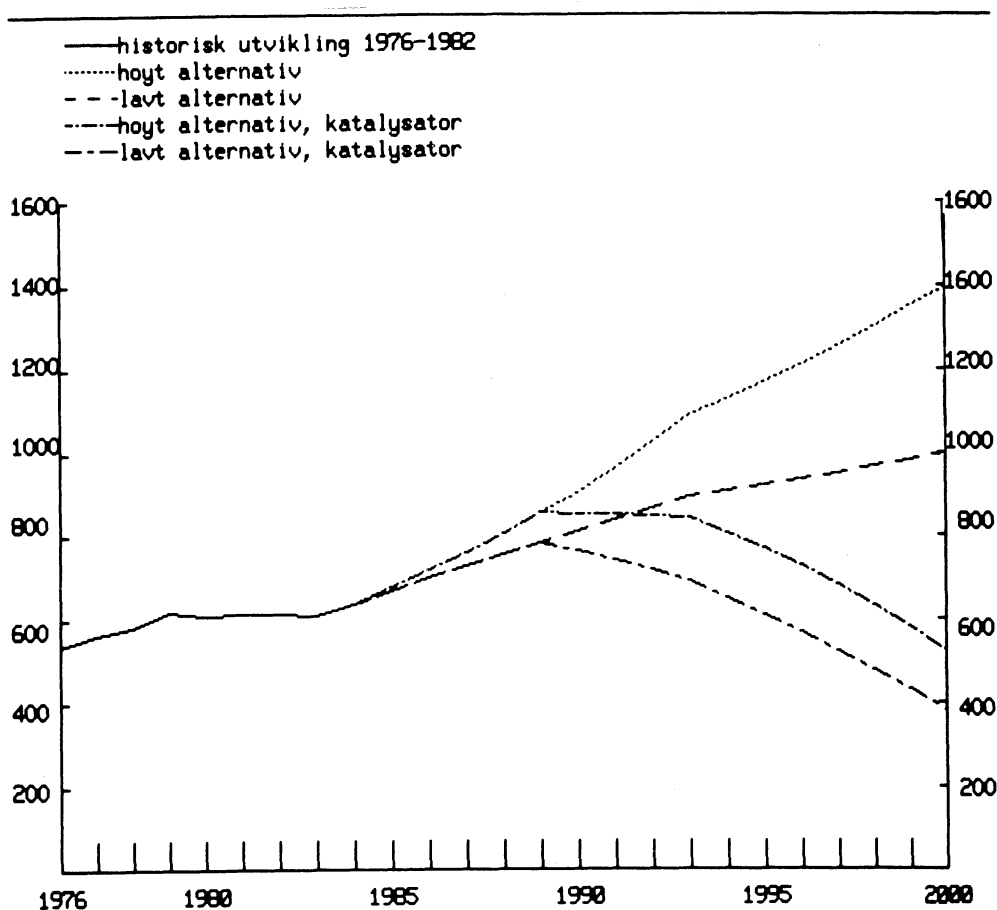
Tabell 4. Utslipp av karbonmonoksid. 1000 tonn

	1983	2000		
		L	M	H
Industri	62,0	64,6	75,8	84,7
Tjenesteyting	84,5	148,8	156,3	198,5
Transport	36,9	53,7	58,1	65,9
Andre næringer	39,0	43,6	49,4	54,9
Husholdninger	387,8	688,2	825,3	992,4
I alt	610,2	998,9	1164,9	1396,4

Tabell 5. Utslipp av bly. Tonn

	1983	2000		
		L	M	H
Industri	26	30	33	37
Tjenesteyting	96	169	177	225
Transport	22	33	36	40
Andre næringer	9	10	12	12
Husholdninger	358	641	778	940
I alt	511	883	1036	1254

Figur 4. Utslipp av karbonmonoksid. 1976-2000. 1000 tonn

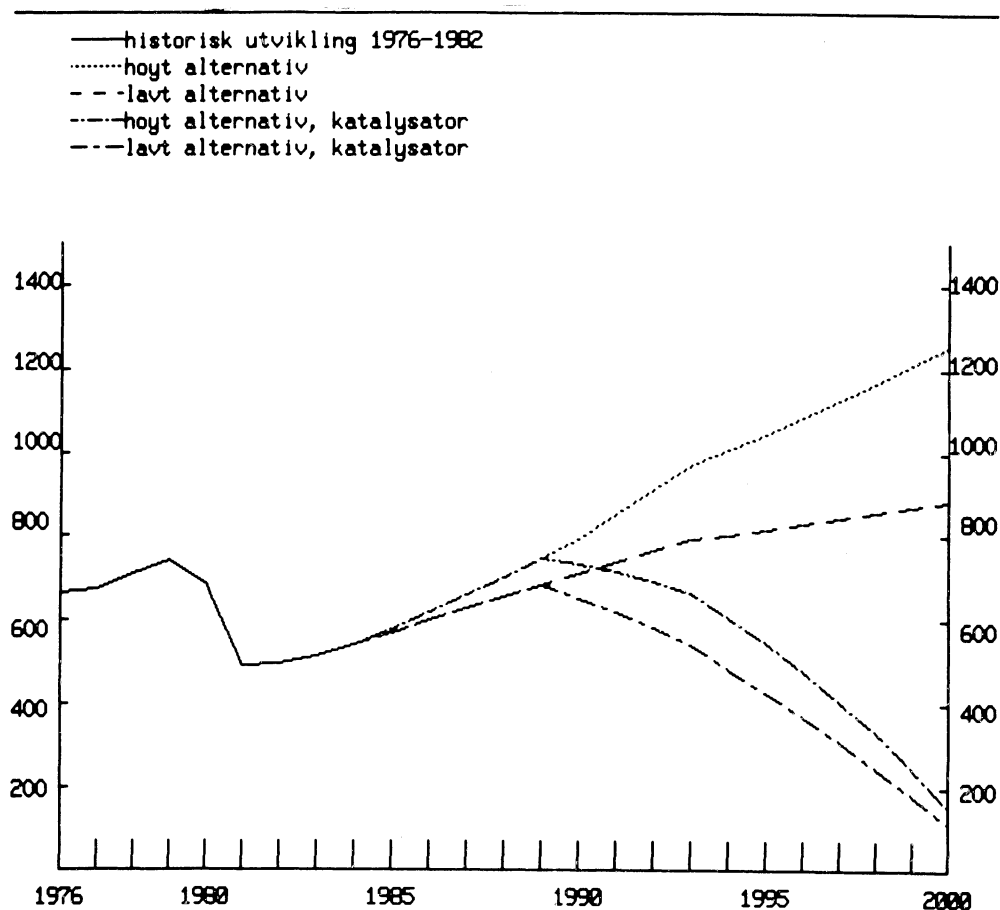
Påbud om maksimum 0.15 gram bly pr. liter lavoktan bensin etter 1980 medførte at blyutslippene ble redusert fra 1980 til 1983 som vist i figur 5. I 1983 ble grensen for blyinnholdet i høyoktan bensin satt tilsvarende som for lavoktan bensin. Utslipp av bly vil øke med 73 og 145 prosent fra 1983 til 2000 i henholdsvis lavt og høyt alternativ uten strengere restriksjoner på blyinnholdet i bensinen.

Teknisk forbedring av forbrenningsmotorer vil ventelig gi lavere utslipp av karbonmonoksid enn hva koeffisienten beregnet for 1982 tilsier. I NOU 1983:40 - Luftforurensning fra veitrafikk er det antydnet at CO-utslippene ville være ca. 30 prosent lavere dersom hele bilparken hadde samme forbrennings- og utslippsstandard som gjen-

nomsnittet for 1982-modeller. Ytterligere forbedringer kan forventes selv uten at spesielle tiltak settes i verk i Norge, siden nye biler vil være tilpasset strengere avgassbestemmelser i andre land.

Disse forbedringene med hensyn til CO-utslipp skyldes delvis redusert bensinforbruk. Utslippskoeffisientene blir ikke justert direkte for dette i beregningene. Forutsetninger i beregningsalternativene om teknisk endring, som innebærer gradvis mer effektiv utnyttning av innsatsfaktorene i produksjonssektorene, vil til en viss grad ivareta en slik tendens. Bare ca. 1/3 av bensinforbruket foregår imidlertid i produksjonssektorer, resten inngår i privat konsum hvor det ikke er forutsatt noen tilsvarende mekanisme som reduserer bensinforbruket pr.

Figur 5. Utslipp av bly. 1976-2000. Tonn

krone brukt til drift av egne transportmidler. I videreføringen av arbeidet tar en sikte på å vurdere slike virkninger.

Selv om utslippet av CO reduseres ved bedre forbrenning, vil imidlertid utslippet av NOx øke med 5-10 prosent ved overgang til biler tilpasset strengere avgasskrav i andre land. Bilforurensningsutvalget antyder at antall mennesker som utsettes for nitrogendioksidkonsentrasjoner over grenseverdien kan øke fra 25 tusen i 1983 til 100 tusen i år 2000.

7. KATALYSATOREFFEKT

Den anslåtte økningen i veitransporten i årene som kommer vil føre til at behovet for tiltak mot luftforurensning vil øke. Til-

takene kan rettes mot veisystem, kjøretøy eller drivstoff. Det mest aktuelle tiltaket synes å være strengere krav til avgasser.

Bruk av katalysator i biler vil medvirke til at avgassutslippene blir redusert. Katalysatoren vil redusere utslippene av nitrogenoksider og karbonmonoksid ved å omforme dem til ufarlige forbindelser før de slippes ut. Bly som idag er tilsatt bensinen for å øke oktaninnholdet, vil ødelegge katalysatoren. Biler med katalysator må derfor ha blyfri bensin. Utslipp som stammer fra bly i bensin utgjorde i 1983 vel 95 prosent av innenlandske blyutslipp. Innføring av katalysator i nye biler vil således samtidig fjerne det vesentligste av blyutslippene.

I beregningene er det forutsatt at katalysator blir påbudt i alle nye biler fra og med 1989. Utslippskoeffisientene for NOx og CO er dermed beregnet å bli redusert henholdsvis 40 og 75 prosent i år 2000 sammenlignet med i 1990.

Figur 3 og 4 viser at selv ikke i det lave alternativet er dette nok for å oppnå at utslippene av NOx og CO fra kjøretøy blir redusert i år 2000 sammenlignet med dagens nivå. Effekten av katalysator er med andre ord for liten til å kompensere for den sterke veksten i bensinforbruket. Utslippene av Pb vil imidlertid bli sterkt redusert fram mot år 2000 (se figur 5).

8. AVSLUTNING

I denne artikkelen illustreres en metode for å knytte mål for miljøpolitikken direkte til langsiktig økonomisk planlegging.

Alle alternativene viser vekst i transport, tjenesteyting og konsum. Disse sektorene bruker mye drivstoff, og beregningsresultatene viser sterk vekst i utslippene av nitrogenoksider, karbonmonoksid og bly. I beregningene er det forutsatt uendret renseteknologi de neste 15 årene. Denne forutsetningen er urealistisk, særlig i alternativet med høy økonomisk vekst. Det er imidlertid vanskelig å anslå virkningen av framtidig renseteknologi, samtidig som den enkle antakelsen om konstant renseteknologi

gjør det lett å tolke resultatene som øvre grenser for utslipp gitt økonomisk vekst og energibruk. Virkningen av ny teknologi i form av katalytisk avgassrensing er vurdert på grunnlag av egne beregninger.

Norge har foreløpig bare en tallfestet målsetting for omfanget av utslipp til luft - avtalen om 30 prosent reduksjon i svovelutslippene fra 1980 til 1993. I følge beregningene vil Norge nå denne målsettingen kun i lavalternativet. I høyt alternativ vil utslippene overstige målsettingen med 25 prosent. I dette alternativet forventes en årlig gjennomsnittlig økonomisk vekst på 2.9 prosent pr. år, som må betraktes som lavt i historisk perspektiv.

Det er ikke inngått avtaler om utviklingen etter 1993, men intensjonene i avtalen går klart i retning av at utslippene skal holdes under 1993-nivå også videre framover. Våre beregninger trekker klart i retning av at en løpende må vurdere tiltak mot utslipp dersom Norges egne bidrag til luftforurensningen ikke skal øke betydelig i årene som kommer.

Det finnes en rekke mulige tiltak mot utslipp som ikke er vurdert i denne sammenhengen. Blant de mest aktuelle er avgifter, skjerping av krav til teknologi eller forskrifter. I oppfølgingen av dette arbeidet vil en i første omgang se nærmere på virkningen av bruk av avgifter i miljøpolitikken.

REFERANSER

St.meld.nr.51 (1984-1985): "Om tiltak mot vann- og luftforurensning og om kommunalt avfall". Miljøverndepartementet.

St.meld.nr.71 (1984-1985): "Norges framtidige energibruk og -produksjon". Olje- og energidepartementet.

NOU 1983:40: "Luftforurensning fra vegtrafikk". Miljøverndepartementet 30.mai 1983.

Miljønytt 2/85: "Tiltak mot forurensninger". Miljøverndepartementet.

Glomsrød, S. og B. Vigerust (1985): "Luftforurensninger og økonomisk vekst - beregninger basert på Langtidsprogrammet 1986-1989". Statistisk Sentralbyrå.

TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG

Innhold	Side
A. NASJONALREGNSKAP FOR NORGE	
Tabell A1: Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1983-priser	1*
Tabell A2: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1983-priser	2*
Tabell A3: Privat konsum. Faste 1983-priser	3*
Tabell A4: Bruttoinvestering i fast kapital etter næring. Faste 1983-priser	4*
Tabell A5: Eksport. Faste 1983-priser	5*
Tabell A6: Import. Faste 1983-priser	6*
Tabell A7: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse	7*
Tabell A8: Driftsregnskap overfor utlandet	7*
Tabell A9: Eksport	8*
Tabell A10: Import	9*
Tabell A11: Faktorinntekt etter næring	10*
B. KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE	
Tabell B1: Olje- og gassproduksjon	11*
Tabell B2: Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse	11*
Tabell B3: Industriproduksjon - produksjonsindeksen	11*
Tabell B4: Ordretilgang - industri	12*
Tabell B5: Ordreserver - industri	12*
Tabell B6: Lagerbeholdning	13*
Tabell B7: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	13*
Tabell B8: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	13*
Tabell B9: Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen	14*
Tabell B10: Boligbygging	14*
Tabell B11: Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	14*
Tabell B12: Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	14*
Tabell B13: Timefortjeneste	15*
Tabell B14: Konsumprisindeksen	15*
Tabell B15: Engrospriser	15*
Tabell B16: Utenrikshandelen - verditall	16*
Tabell B17: Utenrikshandelen - indekser	16*
Diagrammer	
Produksjonsindeksen	17*
Ordreindeksen - industri	18*
Lager	19*
Olje- og gassproduksjon	19*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	19*
Ordreindeksen - anleggsvirksomhet	20*
Arbeidsledighet og sysselsetting	20*
Antatte og utførte investeringer i industrien	20*
Detaljomsetning m.v.	21*
Lønninger	21*
Konsum- og engrospriser	21*
Utenrikshandel	22*
C. INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET	
Tabell C1: Produksjon av råolje på norsk sokkel	23*
Tabell C2: Produksjon av naturgass på norsk sokkel	24*
Tabell C3: Leteaktivitet på norsk sokkel	25*
Tabell C4: Påløpte kostnader til leting etter olje og gass på norsk sokkel	26*
Tabell C5: Påløpte investeringskostnader til feltutbygging på norsk sokkel	26*
Tabell C6: Råoljepriser pr. fat	27*

	Side
C. NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET	
Tabell D1: Bruttonasjonalprodukt	28*
Tabell D2: Privat konsum	28*
Tabell D3: Offentlig konsum	28*
Tabell D4: Bruttoinvesteringer	29*
Tabell D5: Eksport av varer og tjenester	29*
Tabell D6: Import av varer og tjenester	29*
D. KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET	
Tabell E1: Sverige	30*
Tabell E2: Storbritannia	30*
Tabell E3: Forbundsrepublikken Tyskland	30*
Tabell E4: Frankrike	30*
Tabell E5: USA	31*
Tabell E6: Japan	31*
Diagram: Industriproduksjonen i Vest-Europa	31*

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A1: BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER NÆRING. 1)

I faste 1984-priser. Mill.kr

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	110025	107845	111603	117148	113340	110825
Næringsvirksomhet	94668	92488	96247	101791	97527	95011
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	3161	1295	8947	3374	3083	1485
Utvinning og rørtrans- port av råolje og naturgass	21632	20601	18953	22936	22354	20823
Bergverksdrift	346	360	326	377	357	356
Industri	15703	14911	13922	16237	16063	15399
Skjermet industri ..	4178	4205	4019	4440	4259	4287
Nærings- og nyttelsesmidler ...	2406	2578	2472	2673	2464	2625
Grafisk produksjon og forlag	1772	1627	1547	1767	1795	1662
Utekonkurrerende industri	2959	2847	2689	2964	2901	2884
Treforedlings- produkter	743	696	661	739	772	726
Kjemiske råvarer .	643	609	581	643	566	622
Raffinering av jordolje	-88	-80	-84	-90	-89	-83
Metaller	1661	1622	1531	1672	1652	1619
Hjemmekonkurrerende industri	8566	7859	7215	8833	8903	8228
Tekstil- og bekleddingsvarer .	488	427	381	467	490	445
Trevarer, møbler og innredninger ..	1272	1227	1155	1474	1333	1255
Kjemiske og mine- ralske produkter .	1694	1629	1570	1771	1795	1731
Bygging av skip og oljeplattformer ..	1354	1232	1055	1293	1348	1227
Andre verktøedprodukter	3757	3344	3054	3828	3937	3570
Elektrisitetsforsyning	5530	3995	3762	4761	5764	3724
Bygge- og anleggs- virksomhet	5036	5451	5534	6047	4974	5418
Varehandel	12319	12990	12578	14341	12667	13412
Sjøfart og oljeboring	4294	4573	4649	4303	4135	4299
Samferdsel	5936	6350	6354	6360	6274	6679
Boligtjenester	4141	4157	4176	4197	4303	4316
Annen privat tjenesteyting	15596	16547	16120	16692	16124	16424
Korreksjonssektorer ..	974	1258	925	2166	1427	2677
Offentlig forvaltning ..	15357	15357	15357	15357	15813	15813

1) Uoverensstemmelser i tabellene skyldes maskinell avrunding.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A2: BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER ANVENDELSE. 1)

I faste 1984-priser. Mill.kr.

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	110025	107845	111603	117148	113340	110825
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	97462	97144	103188	105439	101821	100601
Privat konsum	49348	50375	51273	57001	51860	53283
Spesifisert innen- landsk konsum	47971	48656	48801	55312	50422	51595
Konsum i utlandet, netto	1378	1718	2472	1688	1438	1689
Offentlig konsum	20993	20993	20993	20993	21653	21653
Statlig konsum	8368	8368	8368	8368	8582	8582
Sivilt	5112	5112	5112	5112	5166	5166
Militært	3256	3256	3256	3256	3415	3415
Kommunalt konsum ...	12625	12625	12625	12625	13072	13072
Bruttoinvestering	27121	25776	30922	27445	28308	25665
Bruttoinvestering i fast kapital	23262	34199	29661	27259	21748	24908
Investering i oljevirkosomhet ...	3363	14573	9967	4960	3514	5394
Bygninger og anlegg	10853	11346	12249	13307	10478	11403
Skip og båter	2830	984	230	137	1242	450
Annet transport- materiell	1683	2267	1738	2301	1813	2001
Maskiner, redskap, inventar ellers ..	4535	5028	5477	6555	4702	5661
Lagerendring	3859	-8423	1261	186	6560	757
Oljeplattformer under arbeid	2050	-6250	-2343	2182	2275	1145
Eksport	54853	53350	51271	55965	55524	54138
- Import	42292	42650	42857	44257	44007	43916

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A3: PRIVAT KONSUM. 1)
I faste 1984-priser. Mill.kr

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Privat konsum	49348	50375	51273	57001	51860	53283
Spesifisert innen-						
landek konsum	47971	48656	48801	55312	50422	51595
Matvarer	9439	10246	10265	11700	9380	10146
Drikkevarer og						
tobakk	2770	3426	3169	3654	3134	3526
Klær og skotøy	3414	3713	3577	4776	3319	3873
Bolig, lys og bren-						
sel	10255	8335	7959	9676	10869	8775
Møbler og hushold-						
ningsartikler	3699	3501	3850	4845	3759	3636
Helsepleie	2317	2164	2111	2268	2337	2219
Transport, post- og						
teletjenester	7448	8231	8003	8101	8754	9960
Fritidssysler og ut-						
danning	4030	3899	4025	4955	3933	4056
Andre varer og tje-						
nester	4598	5142	5841	5337	4938	5405
Korreksjonsposter.....	1378	1718	2472	1688	1438	1689
Nordmenns konsum i						
utlandet	2370	3064	4740	2834	2585	3310
Utlendingers konsum						
i Norge	-992	-1346	-2267	-1146	-1147	-1621

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A4: BRUTTOINVESTERING I FAST KAPITAL ETTER NØRING. 1)

I faste 1984-priser. Mill.kr

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Bruttoinvestering i fast kapital	23262	34199	29661	27259	21748	24908
Næringsvirksomhet	19913	30850	26312	23910	18418	21578
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	955	1631	1541	1245	996	1654
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	2987	14680	10494	4972	3752	5451
Bergverksdrift	68	87	121	118	87	66
Industri	1802	2052	2296	3486	1958	2662
Skjermet industri ..	590	670	553	948	480	585
Nærings og nytelsesmidler ...	465	466	448	733	373	475
Grafisk produksjon og forlag	124	204	105	215	107	110
Utekonkurrerende industri	427	485	610	893	573	893
Treforedlingsprodukter	90	67	145	198	86	130
Kjemiske råvarer .	100	117	137	175	110	178
Raffinering av jordolje	10	14	26	101	51	114
Metaller	227	287	302	419	326	472
Hjemmekonkurrerende industri	786	897	1132	1645	905	1184
Tekstil- og bekledningsvarer .	26	43	31	108	50	69
Trevarer, møbler og innredninger ..	156	142	173	211	105	159
Kjemiske og mineralske produkter .	189	226	269	315	230	326
Bygging av skip og oljeplattformer ..	162	175	185	208	123	123
Andre verkstedprodukter	253	312	475	804	397	508
Elektrisitetsforsyning	1442	1643	2384	2520	1532	1900
Bygge- og anleggsvirksomhet	503	503	503	503	437	437
Oljeboring	624	200	-233	301	-5	254
Varehandel	1069	1069	1069	1069	1131	1131
Sjøfart	2664	827	59	-39	1055	283
Samferdsel	1787	2271	1709	2546	1804	2083
Boliger	3844	3809	4383	4353	3501	3645
Annen privat tjenesteyting (inkl. forretningsbygg)	2169	2080	1986	2836	2169	2012
Offentlig forvaltning ..	3349	3349	3349	3349	3331	3331

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

5*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A5: EKSPORT. 1)
I faste 1984-priser. Mill.kr

	1984				1985	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Eksport i alt	54853	53350	51271	55965	55524	54138
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	519	495	341	543	515	589
Råolje	12505	12134	12935	14137	12935	12843
Naturgass	8001	6638	4753	7225	7910	6502
Bergverksprodukter	376	302	342	389	340	316
Industriprodukter	16926	16544	15577	18460	17347	17654
Levert fra						
Skjermet industri	1908	2219	2154	2392	2010	2291
Nærings- og nyttelsesmidler	1883	2195	2125	2363	1979	2264
Grafiske produkter .	25	25	29	29	31	27
Utekonkurrerende industri	9628	9233	8721	9975	9626	9853
Treforedlings- produkter	1527	1559	1563	1563	1675	1682
Kjemiske råvarer ...	1572	1658	1561	1716	1569	1672
Raffinerte olje- produkter	1367	1093	1047	1573	1341	1470
Metaller	5161	4923	4550	5124	5040	5029
Hjemmekonkurrerende industri	5390	5092	4702	6093	5711	5509
Tekstil- og bekleddingsvarer ...	299	260	282	340	372	346
Trevarer, møbler og innredninger	276	306	284	363	283	250
Kjemiske og mine- ralske produkter ...	1353	1311	1233	1376	1409	1338
Skip og oljeplatt- former, nybygde og reparasjoner	522	437	216	676	376	529
Andre verksted- produkter	2941	2778	2687	3338	3271	3046
Skip og oljeplatt- former mv., eldre	1805	2696	2073	863	1586	1831
Elektrisk kraft	153	112	230	96	124	82
Boring etter olje og gass (inkl. utleie av oljeplattformer)	553	543	515	758	630	281
Bruttofrakter ved skipsfart	8781	8815	8588	8451	8797	8439
Direkte eksport av tjenester ved olje- virksomhet	175	171	152	154	169	150
Rørtjenester	808	753	529	772	814	692
Utlendingers konsum i Norge	992	1346	2267	1146	1147	1621
Tjenester ellers	3261	2801	2968	2972	3210	3140

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A6: IMPORT. 1)

I faste 1984-priser. Mill.kr

	-----1984-----				----1985----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Import i alt	42292	42650	42857	44257	44007	43916
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	1346	1379	1044	1229	1350	1291
Råolje	924	1157	613	793	749	452
Bergverksprodukter	504	472	546	469	533	496
Industriprodukter	26182	23235	24771	26332	27306	26796
Skjermet industri	1066	1090	1195	1427	1266	1286
Nærings og nyttelsesmidler	788	847	906	1104	942	1016
Grafiske produkter .	278	243	289	323	324	271
Utekonkurrerende industri	5504	4791	5274	5808	5934	5539
Treforedlings- produkter	698	649	626	737	747	705
Kjemiske råvarer ...	1329	1336	1292	1465	1513	1563
Raffinerte olje- produkter	1238	876	1247	1306	1303	1045
Metaller	2239	1930	2109	2301	2371	2226
Hjemmekonkurrerende industri	19613	17354	18302	19096	20106	19970
Tekstil- og be- klæringsvarer	2530	2123	2432	2422	2822	2409
Trevarer	909	863	865	1156	988	991
Kjemiske og mineral- ske produkter	4159	4222	4211	4972	4679	4829
Skip og olje- plattformer (inkl. repara- sjoner)	4392	1916	3467	1691	2171	2390
Andre verksted- produkter	7623	8230	7327	8856	9446	9351
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon	1224	2355	1502	1753	1612	1655
Elektrisk kraft	8	10	11	29	14	74
Diverse vare- og tjenesteimport til oljevirkosomhet	749	1074	1222	833	621	748
Skipsfartens ut- gifter i utlandet (ekskl. reparasjoner) ..	5656	5681	5545	5449	5684	5453
Nordmenns konsum i utlandet	2370	3064	4740	2834	2585	3310
Tjenester ellers	3329	4223	2864	4538	3553	3641

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A7: BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER ANVENDELSE. 1)
Mill. kr

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	106844	106733	112941	120102	118707	118168
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	95009	96323	104003	107899	105545	106394
Privat konsum	48256	50033	51624	58084	53963	56234
Spesifisert innen- landsk konsum	46936	48381	49140	56283	52332	54356
Konsum i utlandet, netto	1320	1652	2484	1801	1631	1878
Offentlig konsum	20443	20827	21292	21411	22491	23201
Statlig konsum	8153	8278	8482	8559	8910	9162
Sivilt	4983	5065	5186	5216	5362	5520
Militært	3170	3213	3296	3343	3548	3642
Kommunalt konsum ...	12290	12550	12809	12852	13582	14038
Bruttoinvestering	26310	25463	31087	28404	29091	26959
Bruttoinvestering i fæst kapital	22575	33778	29963	28065	22394	26280
Investering i oljevirksomhet ...	3284	14346	10124	5109	3656	5714
Bygninger og anlegg	10500	11256	12363	13637	10848	12091
Skip og båter	2755	1016	241	169	1188	472
Annet transport- materiell	1632	2214	1760	2383	1870	2119
Maskiner, redskap, inventar ellers ..	4404	4947	5476	6768	4834	5884
Lagerendring	3735	-8315	1124	339	6697	679
Oljeplattformer under arbeid	1946	-6113	-2419	2225	2268	1118
Eksport	52142	51905	52345	59047	60444	60412
- Import	40309	41496	43407	46844	47283	48638

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

TABELL A8: DRIFTSREGNSKAP OVERFOR UTLANDET. 1)
Mill.kr.

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Eksportoverskudd	11833	10409	8938	12203	13161	11774
Eksport av varer og tjenester	52142	51905	52345	59047	60444	60412
Import av varer og tjenester	40309	41496	43407	46844	47283	48638
Rente- og stønadsoverskudd	-4314	-5269	-3573	-3880	-4581	-4106
Renter, akasjoutbytte mv., netto	-3545	-4243	-2731	-2359	-3390	-3470
Stønader, netto	-769	-1026	-842	-1521	-1191	-636
Overskudd på drifts- regnskapet	7519	5140	5365	8323	8580	7668

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

TABELL 9: EKSPORT. 1)

Mill.kr

	-----1984-----				----1985----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Eksport i alt	52142	51905	52345	59047	60444	60412
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	485	500	345	567	586	688
Råolje	12000	11696	13188	14828	14061	13177
Naturgass	7548	6336	4874	7859	8622	7452
Bergverksprodukter	371	296	341	402	371	341
Industriprodukter	16375	16408	15782	18941	17800	18541
Levert fra						
Skjermet industri	1923	2236	2123	2391	2098	2441
Nærings- og nytellesmidler	1899	2212	2093	2362	2066	2412
Grafiske produkter .	24	24	30	30	32	29
Utekonkurrerende industri	9239	9131	8896	10291	9996	10295
Treforedlings- produkter	1448	1505	1608	1652	1766	1781
Kjemiske råvarer ...	1523	1649	1578	1757	1599	1772
Raffinerte olje- produkter	1340	1066	1027	1648	1475	1591
Metaller	4928	4912	4683	5234	5156	5151
Hjemmekonkurrerende industri	5213	5041	4763	6259	5706	5806
Tekstil- og bekledningsvarer ...	272	270	281	360	356	367
Trevarer, møbler og innredninger	271	303	288	366	289	262
Kjemiske og mine- ralske produkter ...	1232	1233	1282	1527	1524	1520
Skip og oljeplatt- former, nybygde og reparasjoner	505	432	215	699	392	558
Andre verksted- produkter	2934	2804	2697	3308	3146	3098
Skip og oljeplatt- former mv., eldre	1764	2640	2136	898	1722	1911
Elektrisk kraft	146	119	199	126	292	249
Boring etter olje og gass (inkl. utleie av oljeplattformer)	543	539	522	765	645	294
Bruttofrakter ved skipsfart	7833	8356	8899	9547	10800	11884
Direkte eksport av tjenester ved olje- virksomhet	168	167	156	163	178	164
Rørtjenester	787	742	587	745	882	744
Utlendingers konsum i Norge	970	1334	2282	1165	1175	1687
Tjenester ellers	3155	2773	3034	3040	3311	3280

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

9*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A10: IMPORT. 1)
Mill.kr

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Import i alt	40309	41496	43407	46844	47283	48638
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	1338	1355	1042	1263	1411	1379
Råolje	917	1143	634	793	852	507
Bergverkeprodukter	511	441	538	500	563	540
Industriprodukter	25276	22863	24936	27444	28309	28021
Skjermet industri	1030	1097	1213	1438	1320	1338
Nærings og nyttelsesmidler	758	850	930	1107	982	1050
Grafiske produkter .	272	247	284	330	338	288
Utekonkurrerende industri	5352	4722	5311	5991	6238	5866
Treforedlings- produkter	652	644	634	780	799	764
Kjemiske råvarer ...	1342	1335	1288	1456	1502	1546
Raffinerte olje- produkter	1219	854	1241	1353	1383	1113
Metaller	2139	1889	2149	2401	2554	2444
Hjemmekonkurrerende industri	18894	17044	18412	20016	20751	20817
Tekstil- og be- kledningsvarer	2337	2010	2520	2638	2949	2516
Trevarer	866	854	848	1226	1028	1058
Kjemiske og mineral- ske produkter	4110	4181	4164	5109	4873	5125
Skip og olje- plattformer (inkl. repara- sjoner)	4221	1899	3549	1799	2181	2452
Andre verksted- produkter	7360	8101	7332	9244	9721	9666
Transportmidler mv. uten tilsvarende norsk produksjon	1187	2290	1536	1821	1679	1796
Elektrisk kraft	10	15	11	23	23	107
Diverse vare- og tjenesteimport til oljevirkosomhet	716	1043	1246	873	651	817
Sjipsfartens ut- gifter i utlandet (ekskl. reparasjoner) ..	4842	5192	5745	6551	7252	7968
Nordmenns konsum i utlandet	2290	2986	4766	2966	2806	3565
Tjenester ellers	3222	4167	2954	4611	3736	3939

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A11: FAKTORINNTEKT ETTER NÆRING. 1)
Mill.kr

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Faktorinntekt i alt	80412	78854	84240	88742	90062	88064
Næringsvirksomhet	66291	64447	69518	73977	74611	72005
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	2682	755	8202	3138	3145	1423
Utvinning og rørtrans- port av råolje og naturgass	14800	13524	12765	17508	18069	15599
Bergverksdrift	379	386	348	403	424	408
Industri	14499	14242	12783	15276	15045	14993
Skjermet industri ..	3293	3548	2945	3474	3467	3663
Nærings- og nyttelsesmidler ...	1805	2190	1663	1937	1862	2189
Grafisk produksjon og forlag	1488	1358	1283	1537	1606	1474
Utekonkurrerende industri	3121	3224	3076	3396	3000	3183
Treforedlings- produkter	629	591	625	742	742	676
Kjemiske råvarer .	585	589	580	650	520	650
Raffinering av jordolje	-71	-100	-227	-177	-342	-150
Metaller	1978	2144	2099	2181	2080	2006
Hjemmekonkurrerende industri	8085	7469	6761	8406	8577	8147
Tekstil- og bekledningsvarer .	439	401	332	427	435	428
Trevarer, møbler og innredninger ..	1086	1044	951	1225	1116	1088
Kjemiske og mine- ralske produkter .	1344	1322	1330	1580	1632	1643
Bygging av skip og oljeplattformer ..	1726	1606	1365	1708	1842	1698
Andre verkstedprodukter	3489	3095	2783	3465	3552	3290
Elektrisitetsforsyning	3172	2021	1782	2529	3857	2162
Bygge- og anleggs- virksomhet	3780	4306	4460	4994	4092	4678
Varehandel	8545	9182	8547	9799	8971	9855
Sjøfart og oljeboring	1520	1867	1971	1394	1911	2582
Samferdsel	4148	4527	4444	4330	4467	4781
Boligtjenester	2667	2732	2748	2773	2934	2923
Annen privat tjenesteyting	14332	15308	16446	14949	17107	17181
Korreksjonssektorer ..	-4233	-4404	-4980	-3117	-5410	-4578
Offentlig forvaltning ..	14121	14407	14723	14765	15451	16059

1) Se fotnote 1 i tabell 1.

TABELL B1: OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1980	1981	1982	1983	1984	-----1985-----					
						Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep
Råolje	2.0	2.0	2.0	2.6	2.9	3.0	3.1	2.6	3.4	3.3	3.3
Naturgass	2.2	2.2	2.1	2.1	2.3	2.5	2.3	1.8	1.8	1.7	1.6

TABELL B2: PRODUKSJONSINDEKS ETTER NÆRING OG ANVENDELSE

Sesongjusterte indekser. 1980=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1980	1981	1982	1983	1984	-----1985-----						
						Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	
Produksjon etter næring:												
Bergv.dr., industri og kraftf. 1)	100	101	100	102	104	107	104	103	105	104	105	
Bergverksdrift 1)	100	101	99	102	104	103	96	105	100	104	104	
Industri	100	99	97	96	99	101	102	102	103	103	102	
Kraftforsyning	100	110	112	128	128	129	111	110	114	107	116	
Produksjon etter anvendelse:												
Eksport 1)	100	101	104	106	113	112	112	117	117	117	117	
Konsum	100	100	99	102	103	106	102	104	103	103	105	
Investering 2)	100	199	116	108	108	110	112	112	112	107	106	
Vareinnsats i bygg og anlegg	100	105	102	101	99	102	100	100	103	107	100	
Vareinnsats ellers	100	89	95	98	100	103	100	102	100	100	103	

1)Utenom utvinning av olje og naturgass.

2)Se merknad etter tabell 17.

TABELL B3: INDUSTRIPRODUKSJON - PRODUKSJONSINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1982	1983	1984	-----1985-----					
				Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.
Industri ialt	-0.5	-0.7	2.4	2.9	2.2	3.7	4.6	5.3	2.9
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	2.8	-1.2	-0.6	0.7	2.0	2.6	4.3	3.8	0.4
Tekstilvarer, bekledn.v., lær mv.	-12.2	-12.8	-1.6	0.6	-0.1	3.8	7.0	8.0	3.2
Trevarer	-4.5	-0.8	-1.2	4.7	1.3	1.5	0.7	5.3	1.7
Treforedling	-3.7	4.1	10.1	3.8	2.6	5.2	8.9	9.6	7.7
Grafisk produksjon og forlagsv.	-2.4	0.5	0.4	2.9	1.6	2.1	2.2	2.6	1.6
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	9.1	2.6	5.8	2.3	2.2	4.1	5.6	4.6	1.4
Mineralske produkter	-2.3	-4.4	-5.5	4.4	3.6	6.1	10.3	13.3	13.1
Jern, stål og ferrolegeringer	-12.6	7.9	11.3	0.2	-0.4	4.2	4.8	7.8	6.8
Ikke-jernholdige metaller	6.1	10.9	10.6	-3.6	-4.6	-3.0	-3.0	-1.8	-1.3
Metallvarer	-1.9	-3.2	3.1	6.5	5.0	6.6	9.5	8.9	4.8
Maskiner	0.4	0.9	4.5	10.2	8.6	8.0	7.6	8.2	7.5
Elektriske apparater og materiell	3.0	1.6	3.3	8.6	10.2	10.6	9.3	7.7	3.1
Transportmidler	0.7	-12.6	-5.4	-6.9	-6.5	-3.9	-2.0	-0.7	-2.6
Tekn. og vitensk. instr. mv.	2.0	-3.0	0.6	0.3	0.4	6.4	8.4	6.7	5.0
Industriproduksjon ellers	2.8	-7.2	-1.4	14.3	6.4	10.9	7.5	13.2	6.6

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

12*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B4: ORDRETLGANG - INDUSTRI

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1981	1982	1983	1984	-----1983-----			-----1984-----			--1985--		
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordretilgang i alt	178	180	189	215	185	188	206	196	214	201	250	223	251
For eksport	185	178	195	237	173	192	242	215	240	219	276	193	275
Fra hjemmemarkedet	168	184	181	185	195	182	161	170	171	176	223	266	210
Produksjon av metaller:													
Ordretilgang i alt	154	133	198	223	192	207	230	232	213	225	225	250	238
For eksport	154	141	217	243	209	232	255	254	233	245	241	267	260
Fra hjemmemarkedet	155	102	133	158	142	134	142	145	152	164	168	183	172
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordretilgang i alt	146	145	147	168	143	152	156	161	159	158	195	192	209
For eksport	161	158	164	213	148	174	166	197	201	199	257	229	200
Fra hjemmemarkedet	140	140	141	150	142	150	147	143	146	147	165	174	216

1) Ikke sesongjustert

TABELL B5: ORDRESESERVER - INDUSTRI

Ordreserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1981	1982	1983	1984	-----1983-----			-----1984-----			--1985--		
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordreserver i alt	148	175	182	221	170	181	209	178	201	229	274	264	249
For eksport	163	183	189	259	168	184	254	216	224	269	328	265	231
Fra hjemmemarkedet	129	164	172	172	173	178	152	131	172	180	205	263	273
Produksjon av metaller:													
Ordreserver i alt	123	104	127	141	116	134	143	160	141	141	120	151	140
For eksport	123	115	152	167	138	162	174	193	165	168	141	176	161
Fra hjemmemarkedet	123	78	63	71	61	62	64	74	77	69	65	85	86
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordreserver i alt	163	163	169	175	170	169	163	171	171	173	186	199	224
For eksport	194	190	187	202	187	192	174	200	193	192	224	240	256
Fra hjemmemarkedet	150	151	161	164	163	158	159	159	162	165	169	181	210

TABELL B6: LAGERBEHOLDNING

Lagerbeholdning i industri og engroshandel. Verdiindekser. 1982=100.

	1981	1982	1983	1984	1983			1984				1985	
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Industri og engroshandel:													
Lager i alt:	97	100	90	87	88	90	86	85	84	92	87	88	84
Norskproduserte varer:													
For innenlandsk bruk	96	100	101	96	96	103	97	96	90	102	96	97	91
For eksport	92	100	74	72	73	75	66	66	70	78	75	75	72
Importerte varer:													
Lager i alt	103	100	90	87	90	83	88	87	90	89	83	86	85
Industri:													
Lager i alt	98	100	87	84	87	84	82	82	84	86	83	83	83
Lager av egne produkter	95	100	86	83	85	85	80	81	81	85	83	84	83
Lager av råstoffer	104	100	89	87	91	80	86	84	92	90	82	81	83
Lager etter vare:													
Jern og stål	108	100	86	79	84	89	84	83	77	80	76	92	82
Andre uedle metaller	92	100	57	59	57	53	52	47	51	65	71	68	59
Tre- og treforedl.prod.	97	100	93	86	97	91	83	94	90	85	75	85	81

TABELL B7: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte. 1000 personer.

	1981	1982	1983	1984	1983		1984				1985		
					3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:													
Kvinner	23	25	33	28	32	26	25	27	35	24	26	23	38
Menn	17	27	35	33	42	25	35	36	35	27	31	21	25
Totalt	40	52	67	61	74	51	60	63	70	51	58	44	63
Tallet på sysselsatte:	1932	1946	1957	1970	1958	1975	1975	1978	1947	1979	1991	2009	2007

TABELL B8: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKONTORENES REGISTRERINGER

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

		1982	1983	1984	1985						
					Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	
Sesongjusterte tall:											
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	41.4	63.6	66.6	52.4	52.9	54.6	50.8	47.6	45.7	
Ujusterte tall:											
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	41.4	63.5	66.6	46.5	46.1	50.2	53.6	43.1	40.9	
Herav: Permitterte	1000 pers.	6.6	10.8	8.3	5.4	3.8	3.0	2.8	2.8	3.7	
Ledige plasser 1)	1000 pers.	5.0	3.3	4.3	5.1	5.5	5.2	5.5	5.6	..	
Arbeidsløshetsprosent		2.5	3.8	3.9	2.7	2.7	2.9	3.1	2.5	2.4	
Arb.løse/led.plasser 1)		9.4	22.0	16.1	9.1	8.4	9.7	9.7	7.7	..	

1) Tallene for ledige plasser fra og med januar 1983 er ikke uten videre sammenliknbare med tall for tidligere år på grunn av endringer i beregningsmetoden.

14*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B9: INDUSTRIINVESTERINGER I VERDI - INVESTERINGSUNDERSØKELSEN

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1982	1983	1984	-----1984-----				-----1985-----			
				1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Utførte	1872	1556	1855	1629	1599	1864	2329	1883	2259
Antatte	1936	1739	2000	1890	1921	2033	2158	2415	2397	2784	2742

TABELL B10: BOLIGBYGGING

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene
viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1982	1983	1984	-----1985-----						
				Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	
Boliger satt igang		3.1	2.6	2.2	1.8	2.0	2.7	2.2	2.2	2.1
Boliger under arbeid		34.1	33.9	29.8	26.4	27.6	29.5	25.5	27.6	28.5
Boliger fullført		3.2	2.7	2.6	2.0	2.0	2.0	2.3	2.5	2.3

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

TABELL B11: DETALJOMSETNINGSVOLUM

Sesongjustert indeks. 1979=100. Tallene for "rene viser gjennomsnittet av
månedstallene for det samme året.

	1980	1981	1982	1983	1984	-----1985-----					
						Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.
Omsetning ialt	101	102	102	101	102	107	110	116	109	113	113

TABELL B12: DETALJOMSETNINGSVOLUM MV.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et
tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1982	1983	1984	-----1985-----					
				Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli
Omsetning ialt	-0.2	-0.9	1.1	7.1	7.3	9.9	8.7	11.6	10.7
Detaljomssetning etter næring:									
Nærings- og nytelsesmidler	-3.9	-2.0	-0.5	1.0	0.0	1.8	-0.9	0.3	-0.8
Bekledning og tekstilvarer	-1.7	-1.8	1.7	-1.5	-0.1	6.4	5.6	5.0	2.8
Møbler og innbo	1.5	1.5	2.6	1.7	2.3	4.0	4.5	7.2	8.3
Jern, farge, glass, stent. og sport	1.5	-3.6	1.0	-0.1	-1.8	-0.2	0.0	2.1	2.1
Ur, opt., musikk, gull og sølv	5.1	-0.2	-0.4	-4.7	-3.6	-0.5	0.7	2.2	2.5
Motorkjøretøyer og bensin	4.6	-0.9	2.3	23.8	24.9	27.5	26.5	33.6	32.9
Reg. nye personbiler	10.6	-4.9	-1.7	33.4	39.1	43.4	45.3	49.6	53.7

1)Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode
året før for summen av omsetningsverdien for den aktuelle måneden,
måneden før og måneden etter.

15*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B13: TIMEFORTJENESTE

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1982	1983	1984	1983		1984			1985		
				3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Industri, kvinner	41.5	45.3	49.1	45.5	46.9	47.2	48.3	50.1	51.0	51.3	52.2
Industri, menn	49.8	54.0	58.6	54.6	55.6	55.9	57.7	59.8	60.9	61.3	62.9
Bygge- og anl., menn	58.7	61.9	65.9	62.0	63.4	62.9	64.9	67.4	68.3	68.6	70.2

TABELL B14: KONSUMPRISINDEKSEN.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1982	1983	1984	1985						
				Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	
Ialt	11.3	8.4	6.3	5.5	5.7	5.9	5.8	5.6	5.8	
Varer og tjenester etter konsumgruppe:										
Matvarer ialt	13.9	8.1	6.9	6.3	6.9	7.0	6.2	6.3	7.2	
Drikkevarer og tobakk	17.3	10.1	5.4	3.7	4.3	4.3	4.1	4.0	4.9	
Klær og skotøy	7.5	5.3	5.7	7.3	7.6	7.9	8.4	6.2	7.1	
Bolig, lys og brensel	12.0	9.9	7.7	6.2	6.2	5.8	5.8	5.8	5.9	
Møbler og husholdningsartikler	9.7	7.9	4.7	4.4	4.7	4.6	4.4	4.6	5.1	
Helsepleie	13.2	6.6	5.0	3.8	5.7	5.7	5.7	7.1	8.1	
Reiser og transport	9.7	9.9	6.3	4.0	3.9	3.7	4.1	3.7	3.3	
Fritidssysler og utdanning	10.0	6.6	6.3	6.4	6.4	6.7	6.7	6.5	6.3	
Andre varer og tjenester	12.4	8.9	4.6	3.9	4.0	8.0	7.4	7.8	7.4	
Varer og tjenester etter leveringssektor:										
Jordbruksvarer	12.7	7.3	5.7	4.2	4.9	5.4	5.6	6.4	8.3	
Andre norskproduserte konsumvarer	10.9	8.6	7.0	6.1	6.0	5.8	5.8	5.3	5.3	
Importerte konsumvarer	8.0	6.9	5.7	6.3	6.7	6.5	6.5	5.5	5.9	
Husleie	12.6	9.2	7.4	5.0	5.0	4.2	4.2	4.2	4.3	
Andre tjenester	15.0	10.5	5.6	4.3	4.6	6.2	5.9	6.2	5.9	

TABELL B15: ENGROSPRISER.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1982	1983	1984	1985					
				Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.
Ialt	6.4	5.8	6.3	6.3	6.3	5.7	5.2	4.5	4.1
Matvarer og levende dyr	7.6	5.6	7.3	8.4	9.1	8.6	8.0	7.3	6.2
Drikkevarer og tobakk	14.6	9.5	6.3	4.8	5.1	5.3	5.4	5.5	5.7
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	3.1	2.6	10.1	4.2	4.7	3.4	3.0	0.3	0.1
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	8.4	8.6	7.7	8.9	7.8	6.5	4.2	2.7	2.9
Dyre- og plantefett, voks	1.3	13.1	24.0	8.6	6.5	-0.3	-4.1	-6.1	-8.7
Kjemikalier	3.2	5.0	5.7	3.4	3.6	2.2	2.4	2.2	2.5
Bearbeidede varer etter materiale	7.1	4.7	5.3	4.7	4.9	4.6	4.4	4.3	3.6
Maskiner og transportmidler	4.1	5.2	3.7	4.9	5.0	4.8	4.7	4.8	4.4
Forskjellige ferdigvarer	6.1	5.6	4.9	5.0	5.4	5.5	5.7	5.7	5.8

TABELL B16: UTENRIKSHANDELEN - VERDITALL

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken.1). Milliarder kroner. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1980	1981	1982	1983	1984	-----1985-----					
						Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep
Eksport	3.8	4.3	4.4	5.0	5.8	6.2	6.7	6.3	6.4	6.4	5.6
Import	6.8	7.1	7.6	7.6	9.0	10.7	10.1	10.6	10.5	10.8	10.3

1)Eksport er regnet uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
 Import er regnet uten skip og oljeplattformer.

TABELL B17: UTENRIKSHANDELEN - INDEKSER

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken.1). 1980=100. Årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1982	1983	1984	--1983--			-----1984-----				-----1985-----		
				3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	
Sesongjusterte tall:													
Eksportvolum	102	112	117	113	114	114	114	121	121	121	122	121	
Importvolum	99	96	110	96	99	104	112	110	114	122	119	120	
Ujusterte tall:													
Eksportpriser	110	114	128	115	119	125	127	127	131	133	135	134	
Importpriser	112	116	120	116	115	117	118	121	123	125	128	129	

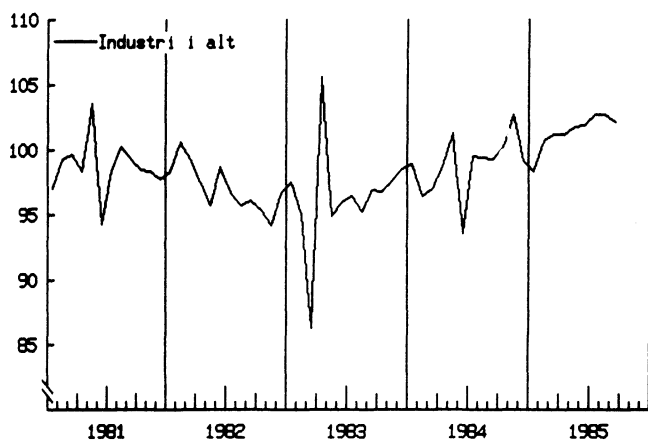
1)Eksport er regnet uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
 Import er regnet uten skip og oljeplattformer.

MERKNAD TIL TABELL B2.

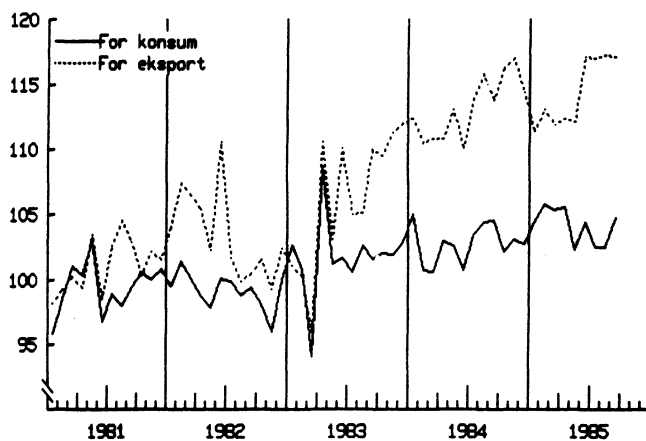
2) For tilbakegående år er produksjonsindeksen etter anvendelse avstemt mot de endelige, årlige nasjonalregnskapene, der verdien av skip og oljeplattformer først regnes som investert når skipet er ferdigbygd eller plattformen er slept ut på feltet. I byggeperioden regnes produksjonen som levert til lager av varer under arbeid og ikke investeringer, noe som vil gi store variasjoner i indeksen mellom de berørte årene.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

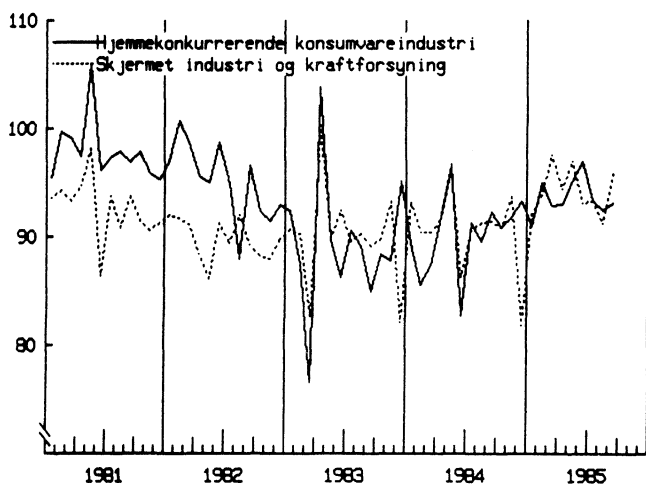
PRODUKSJONSINDEKS.
Sesongjustert. 1980=100

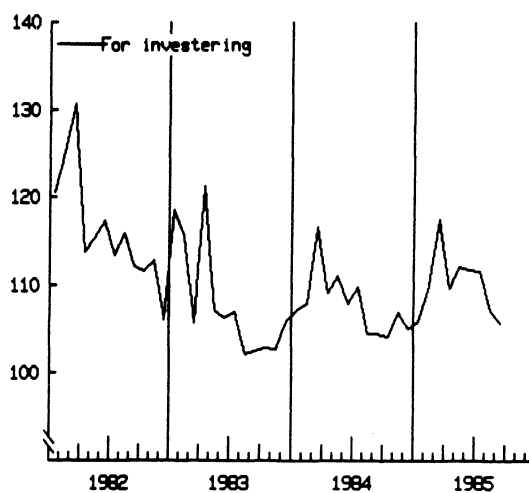
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE.
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

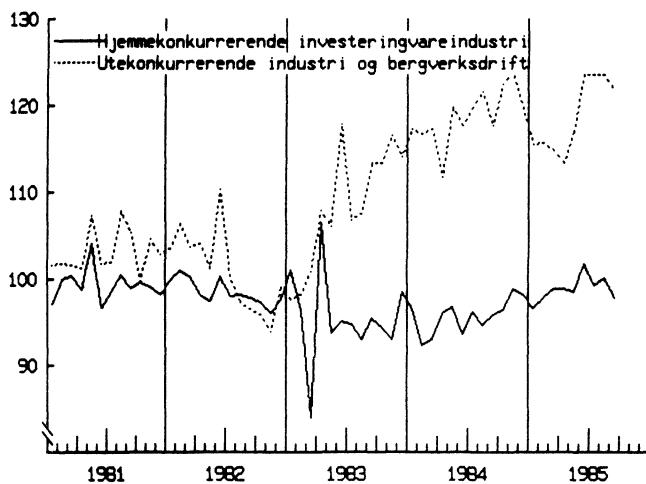
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE.
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE.
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE.
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

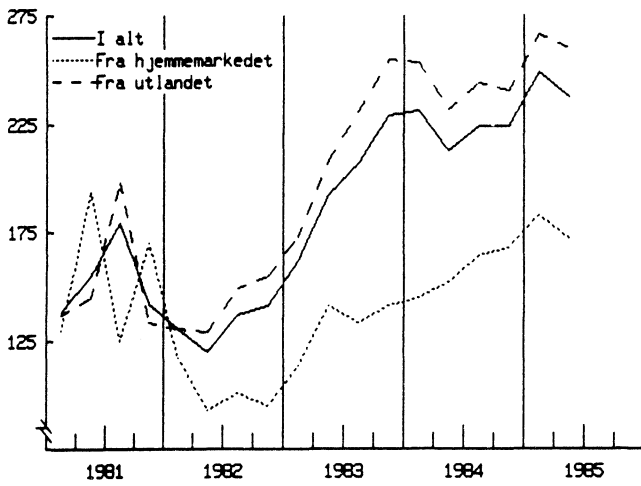

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

ORDRETILGANG

Metaller.

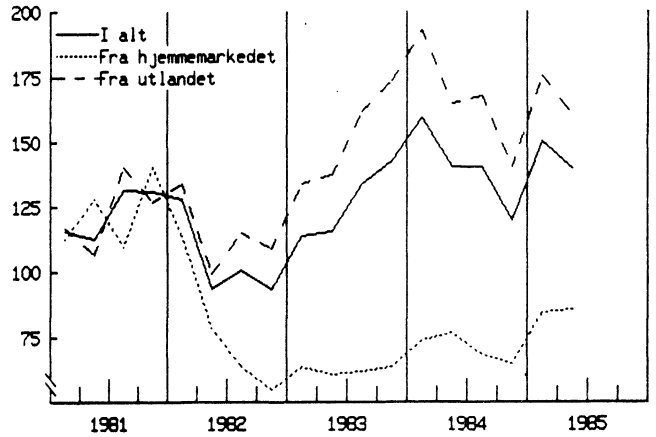
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

ORDRERESERVER

Metaller.

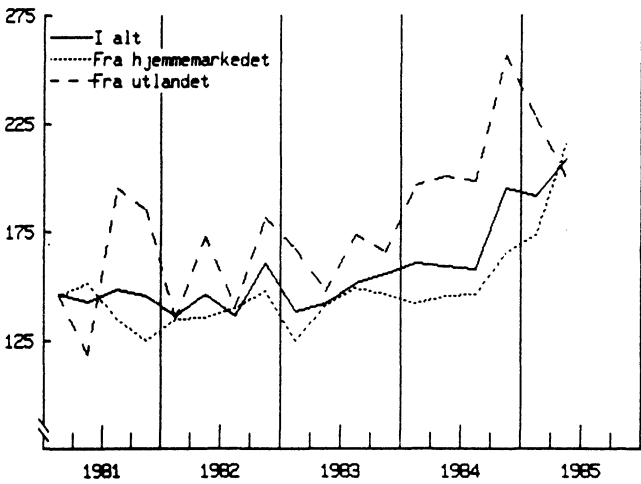
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETILGANG.

Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.

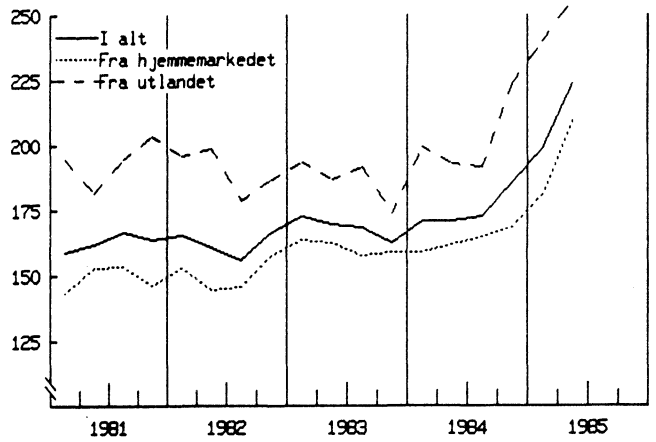
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

ODRERESERVER

Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.

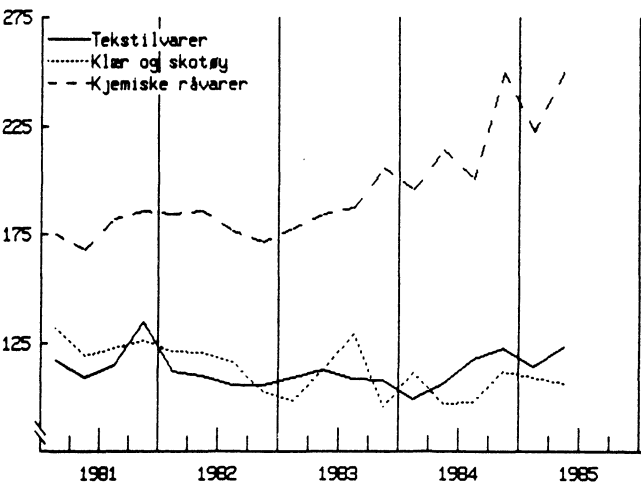
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETILGANG.

Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer.

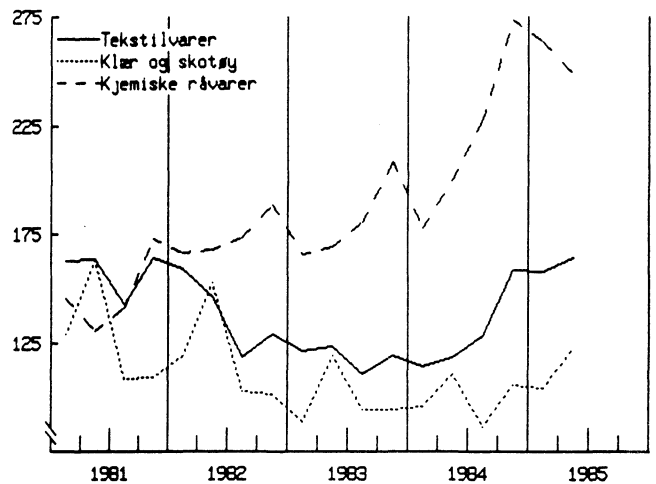
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

ORDRERESERVER

Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer

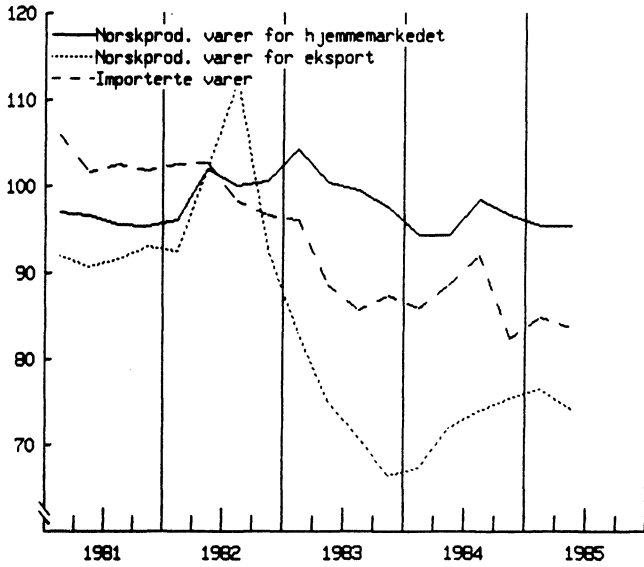
Ujustert verdiindeks. 1976=100

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

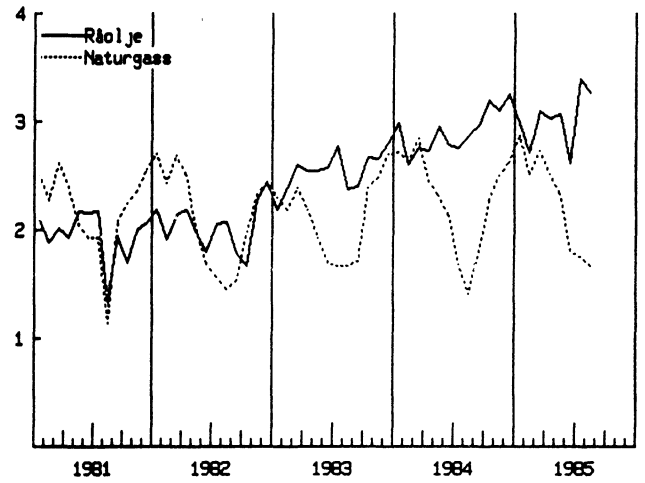
LAGER.

Industri og engroshandel.
Sesongjustert volumindeks. 1982=100

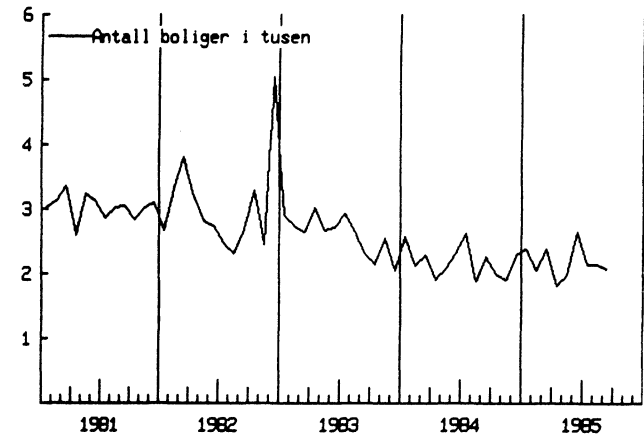
OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Råolje (mill.tonn) og naturgass (milliarder S m3 (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

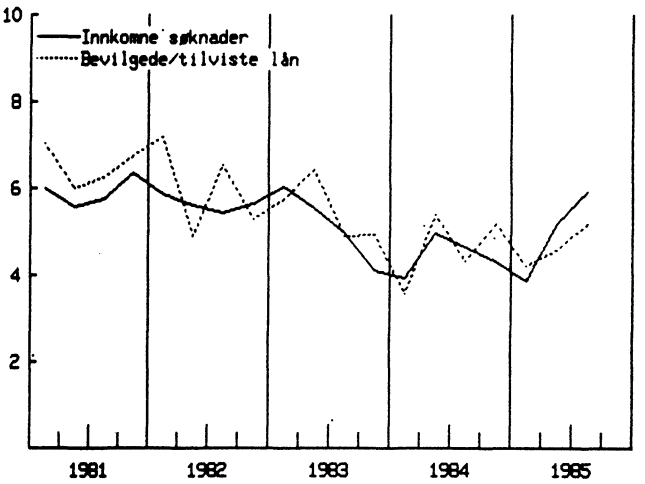
BYGG.

Boliger satt i gang. Sesongjustert.

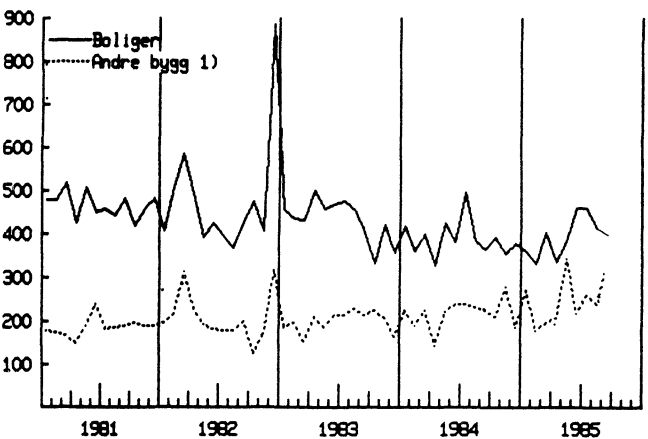
BOLIGLÅN NYE BOLIGER

Antall Husbanklån og PSV-tilvisninger i 1000.
Sesongjustert.

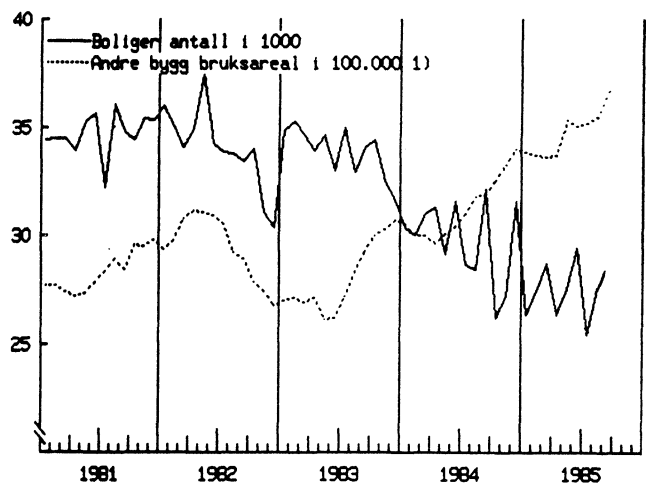
BYGG SATT I GANG

Bruksareal i 1000 kvm. Sesongjustert.

BYGG UNDER ARBEID

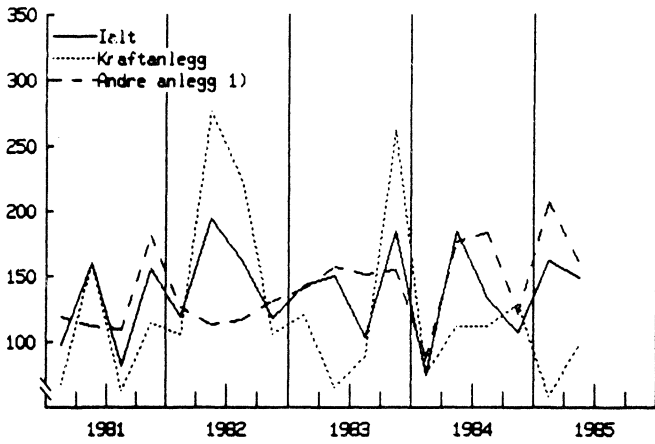
Sesongjustert

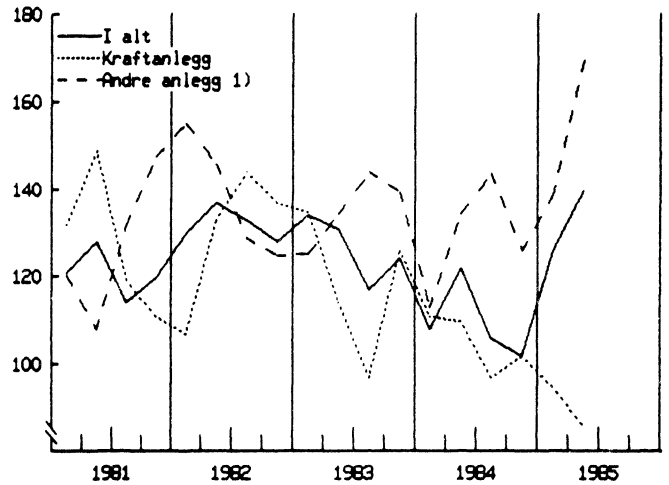
1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm bruksareal.

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal

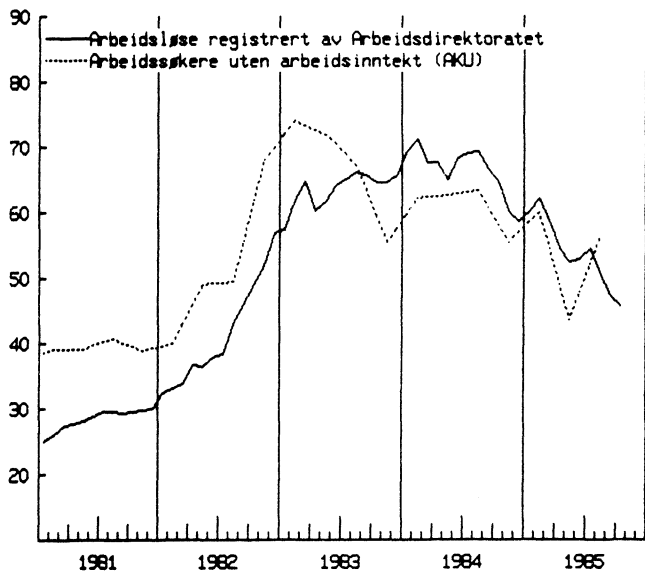
ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordretillgang. Verdiindeks 1976=100.

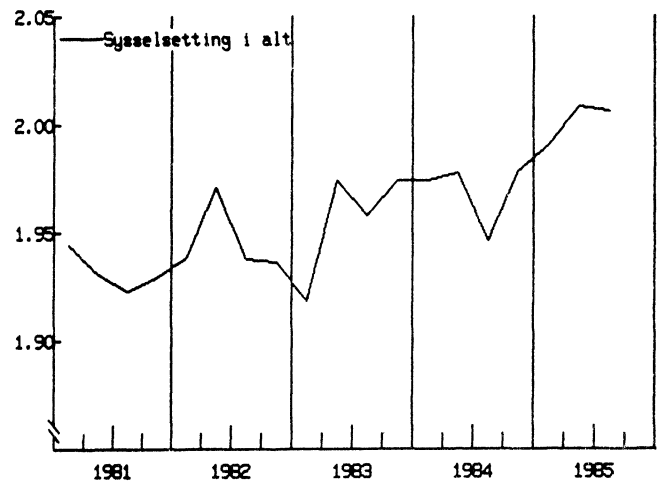
ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordrereserve. Verdiindeks 1976=100.

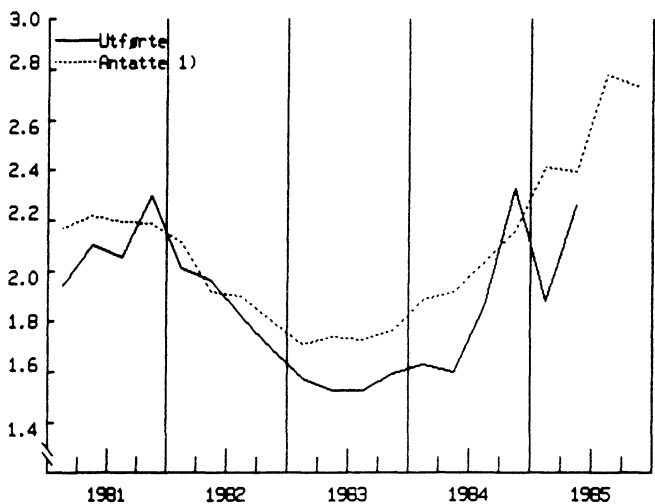
ARBEIDSLLEDIGE.
Registrerte arbeidsløse ved arbeidskontorene og arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Sesongjusterte tall i tusen.

TOTAL SYSSELSETTING IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN.
1000 000 personer.

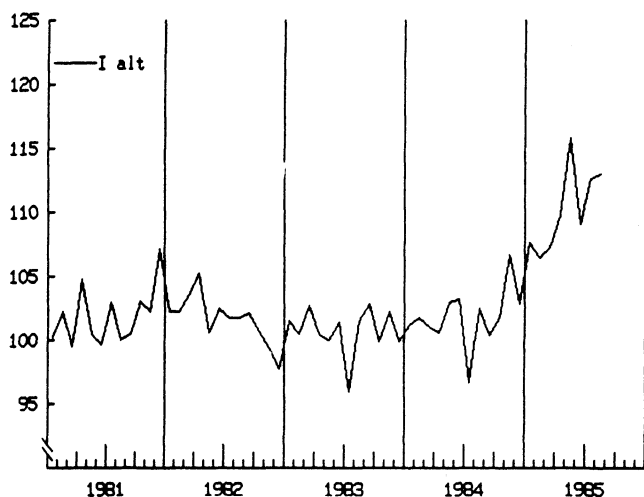

ANTATTE OG UTFØRTE INVESTERINGER I INDUSTRIEN.
Sesongjusterte verdital. Milliarder kroner pr. kvartal.

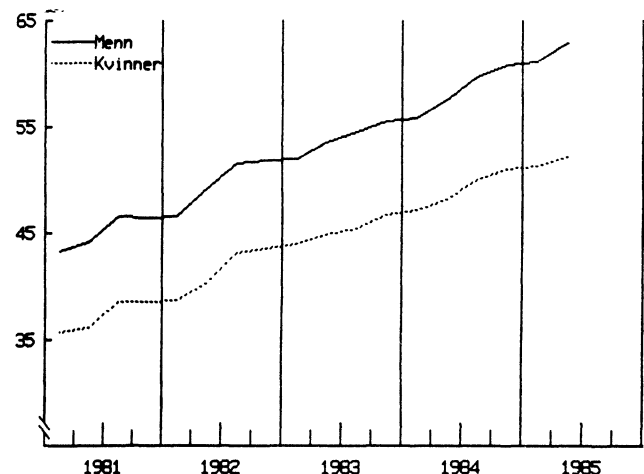

1) Anslag gitt i samme kvartal.

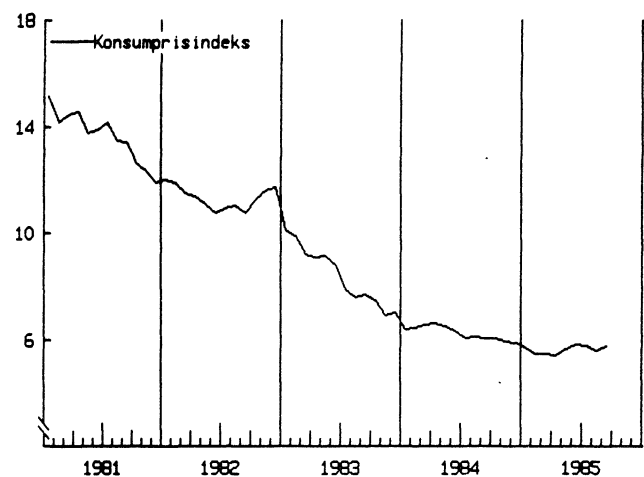
DETALJOMSETNING.
Sesongjustert volumindeks. 1979=100

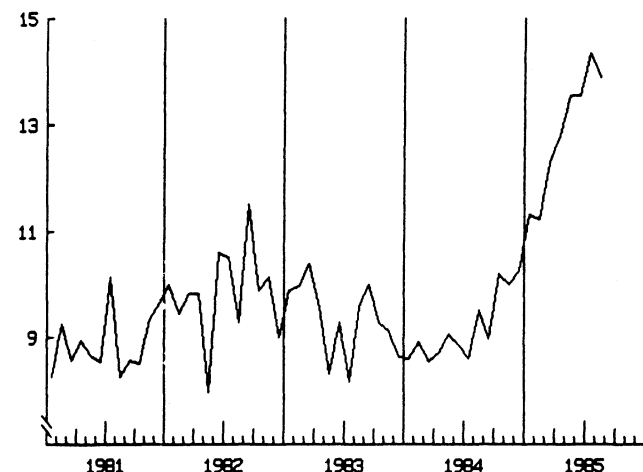
LØNNINGER.
Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri.

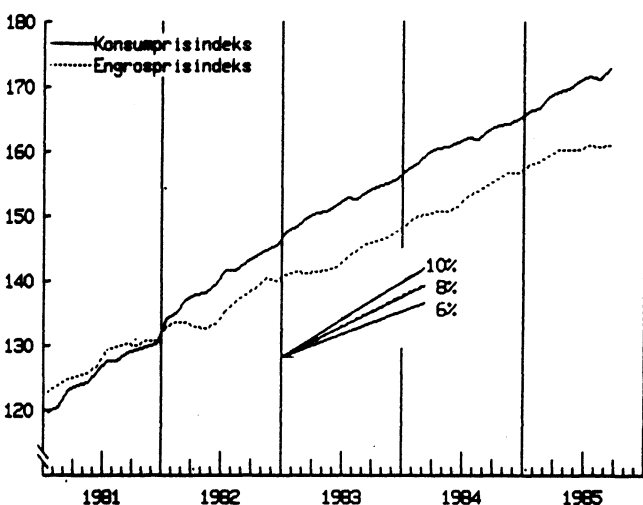
STIGNING I KONSUMPRISENE.
Prosent endring fra ett år tidligere.

REGISTRERTE NYE PERSONBILER.
1000 stk. Sesongjustert.

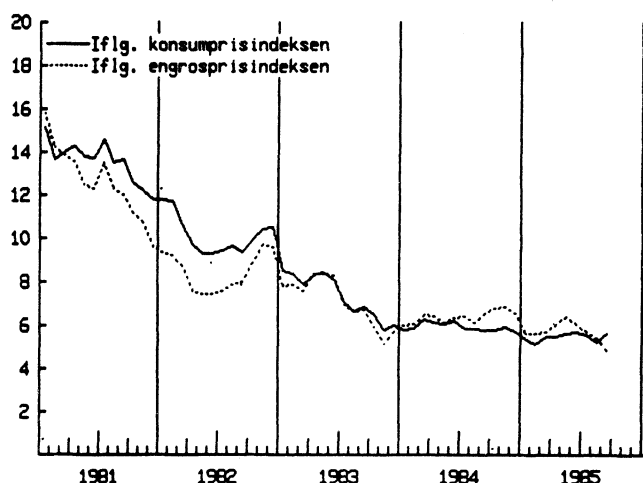

INNELANDSKE PRISER.
Indekser. 1979=100. Halv-logaritmisk skala 1).

1) Hellingen på kurven avspeiler den prosentvise endringen i prisene.

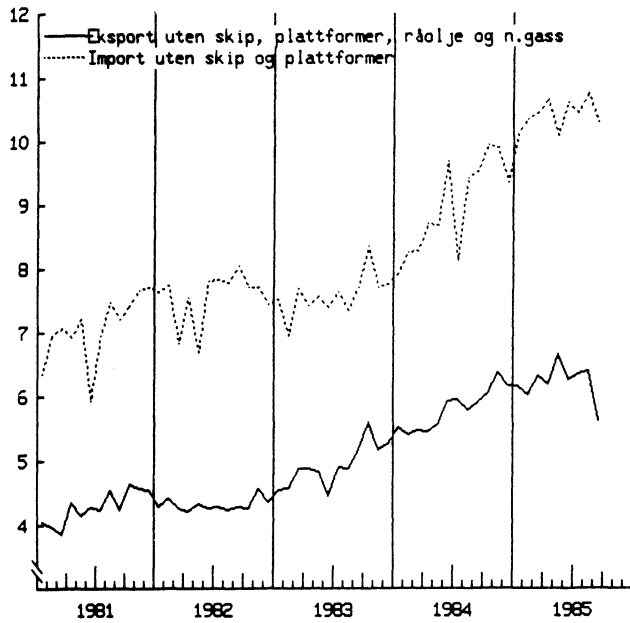
PRISSTIGNING FOR KONSUMVARER 1).
Prosent endring fra ett år tidligere.

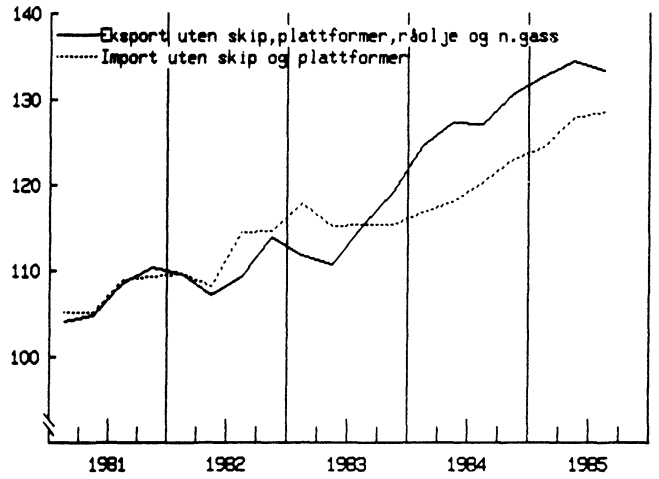
1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandelen og engrosprisindeksen for varer levert til konsum.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

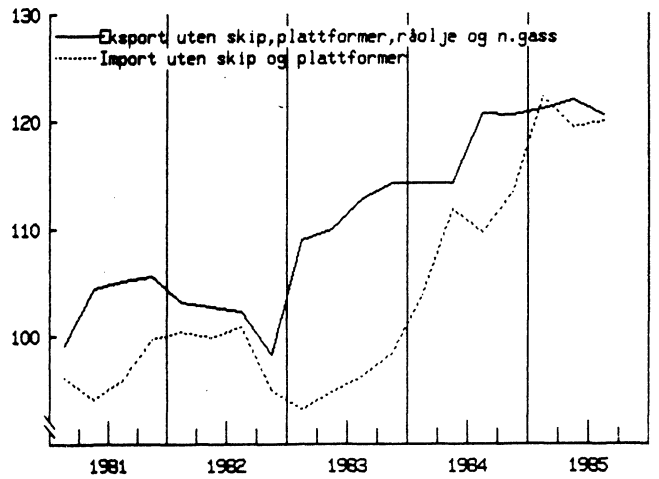
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER.
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER.
Prisindekser (enhetspriser). 1980=100.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER.
Sesongjustert volumindeks. 1980=100

TABELL C1: PRODUKSJON AV RÅDLJE PÅ NORSK SOKKEL. 1000 TONN. 1)

	Total	Ekofisk	Frigg	Statfjord	Murchison	Valhall
1980	24.451	21.531		2.839	81	
1981	23.940	16.273		6.575	602	
1982	24.515	14.150		9.441	857	67
1983	30.483	13.031		15.803	880	769
1984*	35.043	11.536	38	18.631	2.425	2.412
Januar - September						
1984	25.469	8.526	21	13.350	1.800	1.767
1985	27.559	7.912	46	16.482	1.153	1.968
1984*						
Januar	2.989	1.025		1.568	227	168
Februar	2.604	962		1.244	216	183
Mars	2.758	1.036		1.308	197	216
April	2.738	968		1.435	208	125
Mai	2.963	978	4	1.546	211	222
Juni	2.792	915	4	1.489	163	220
Juli	2.759	931	1	1.387	206	234
August	2.883	717	2	1.772	216	177
September	2.983	994	10	1.601	156	222
Oktober	3.212	1.020	6	1.779	212	195
November	3.103	990	5	1.699	199	211
Desember	3.261	999	6	1.804	214	238
1985*						
Januar	2.997	958	7	1.596	199	237
Februar	2.725	846	7	1.480	181	211
Mars	3.110	920	7	1.782	154	248
April	3.033	886	7	1.764	137	240
Mai	3.079	901	6	1.816	102	254
Juni	2.617	818	4	1.462	89	243
Juli	3.403	894	3	2.179	98	230
August	3.278	854	2	2.160	101	161
September	3.317	835	3	2.243	92	144

1) Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.

TABELL C2: PRODUKSJON AV NATURGASS PÅ NORSK SØKKEL. MILLIONER SM³.

	Total	Ekofisk	Frigg	Statfjord	Murchison	Valhall
1980	25.973	15.938	9.991	44		
1981	26.162	14.760	11.312	86		4
1982	25.534	14.583	10.810	109		31
1983	25.831	13.690	11.797	234	22	88
1984*	27.482	12.985	13.679	246	83	488
Januar - September						
1984	20.051	9.653	9.800	172	64	362
1985	19.866	9.269	9.952	241	48	357
1984*						
Januar	2.715	1.165	1.486	19		44
Februar	2.636	1.179	1.391	16	11	39
Mars	2.844	1.305	1.467	16	11	45
April	2.454	1.150	1.251	18	9	26
Mai	2.320	1.136	1.109	21	9	46
Juni	2.141	1.135	937	20	5	44
Juli	1.692	949	672	17	6	48
August	1.426	654	713	23	8	28
September	1.823	980	774	22	5	42
Oktober	2.299	1.106	1.123	25	8	38
November	2.501	1.106	1.324	23	6	41
Desember	2.630	1.121	1.431	25	7	47
1985*						
Januar	2.874	1.256	1.542	23	6	47
Februar	2.514	1.082	1.365	23	6	39
Mars	2.732	1.174	1.480	26	4	48
April	2.524	1.061	1.386	27	6	46
Mai	2.334	1.068	1.188	26	5	46
Juni	1.823	965	789	20	5	44
Juli	1.765	977	712	30	5	41
August	1.685	908	712	35	6	24
September	1.615	778	778	31	5	22

1) Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.

TABELL C3: LETEAKTIVITET PÅ NORSK SOKKEL. 1)

	Antall hull påbegynt			Boremeter	Borefartøydøgn			Gjennomsnitt vanndyp (m)	Gjennomsnitt totaldyp (m)
	Totalt	Undersøkel- elseshull	Avgrens- ningshull		Totalt	Norske	Uten- landske		
1980	36	26	10	136683	3877			176	3115
1981	39	26	13	135054	4131			181	3235
1982	49	35	14	155299	4376			162	3314
1983	40	33	7	135801	3900			201	3155
1984	47	35	12	149034	4235	3803	432	213	3116
Januar-September									
1984	36	26	10	111312	3182	2960	222		
1985	36	21	15	109521	3053	2683	370		
1984									
Januar	2	1	1	n.a.	332	301	31		
Februar	1	1	-	n.a.	300	276	24		
Mars	5	2	3	n.a.	311	311	-		
April	5	2	3	5903	323	323	-		
Mai	5	4	1	14681	346	342	4		
Juni	5	4	1	15351	375	340	35		
Juli	2	2	-	14838	455	400	55		
August	4	4	-	13013	376	351	25		
September ...	7	6	1	19567	364	316	48		
Oktober	3	2	1	12369	389	301	88		
November	6	5	1	15471	319	259	60		
Desember	2	2	-	9882	345	283	62		
1985									
Januar	2	2	-	9977	310	248	62		
Februar	5	4	1	9550	272	213	59		
Mars	5	3	2	14966	324	287	37		
April	3	1	2	11449	358	328	30		
Mai	5	3	2	14284	396	365	31		
Juni	4	2	2	9532	265	235	30		
Juli	4	1	3	10911	387	352	35		
August	6	5	1	18493	407	351	56		
September ...	2	-	2	10359	334	304	30		

1) Kilde: Oljedirektoratet.

TABELL C4: PÅLØPTE KOSTNADER TIL LETING ETTER OLJE OG GASS PÅ NORSK SØKKEL. 1)
MILLIONER KRONER.

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Letekostnader i alt	1231	2002	1906	2352	1481	1955
Undersøkellesboringer .	985	1453	1443	1729	1176	1448
Borefartøyer	431	594	564	733	540	617
Transportkostnader ..	123	163	164	221	127	161
Varer	168	272	240	308	190	210
Tekniske tjenester ..	262	423	475	467	319	460
Generelle undersøkelser	36	147	147	168	63	103
Feltevaluering og						
feltutvikling	144	219	174	284	89	201
Administrasjon og						
andre kostnader	66	183	142	171	153	202

1) Tabellen dekker letefasen, dvs. kostnader som påløper etter at letetillatelse er gitt og fram til en eventuell utbygging er godkjent av myndighetene.

TABELL C5: PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER TIL FELTUTBYGGING PÅ NORSK SØKKEL. 1)
MILLIONER KRONER.

	-----1984-----				-----1985-----	
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.
Feltutbygging i alt	2361	3961	3926	4249	3531	5176
Varer	1401	2699	1865	2241	1826	2859
Bærestruktur inkl.						
utrustning av skaft ...	390	589	599	690	524	794
Dekk/dekkramme	422	1214	449	575	486	714
Moduler	533	789	766	834	715	1006
Andre varer	56	107	51	92	99	345
Tjenester	960	1195	2020	1838	1515	2136
Prosjektering og						
prosjekttjenester	486	481	517	765	555	726
Maritime tjenester	103	263	801	247	215	541
Andre tjenester 2)	25	132	216	307	206	289
Egne arbeider 2)	346	319	486	519	540	580
Produksjonsboring	-	67	41	170	190	181

1) Omfatter Statfjord C, Heimdal, Ekofisk vanninjeksjon, Ula , Gullfaks A og B, Oseberg A og B.

2) Driftsforberedelseskostnader er inkludert.

TABELL C6: RÅOLJEPRISER PR. FAT. 1)

	Normpriser i US\$			Offisielle salgspriser i US\$			Spotpriser i US\$			Eksportpris for verden 2)		Spotpris i Nkr	
	Ekofisk fjord	Stat- blend	Brent- blend	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Ekofisk	US\$	Nkr	Ekofisk
1983													
Januar				34.00	31.00	35.50	31.00	29.19	32.49	31.56	33.18	233.59	222.18
Februar	31.45	31.20	31.10	34.00	31.00	35.50	29.56	28.19	30.75	29.40	32.80	233.21	209.03
Mars				29.00	26.00	30.00	28.44	26.69	29.13	28.75	31.28	224.26	206.14
April				29.00	26.00	30.00	29.05	26.81	29.81	30.05	28.62	204.35	214.56
Mai	30.20	29.90	30.00	29.00	26.00	30.00	28.65	26.19	29.94	29.79	28.59	203.27	211.81
Juni				29.00	26.00	30.00	28.98	26.33	30.31	30.36	28.66	208.07	220.41
Juli				29.00	26.00	30.00	29.13	26.68	31.00	31.13	28.71	210.16	227.87
August	30.25	30.05	30.10	29.00	26.00	30.00	28.98	26.81	31.35	31.30	28.70	214.10	233.50
September				29.00	26.00	30.00	28.61	26.62	30.83	30.64	28.63	212.72	227.66
Oktober				29.00	26.00	30.00	28.56	26.59	30.03	29.95	28.66	209.79	219.23
November	30.00	30.15	29.90	29.00	26.00	30.00	28.28	26.31	29.50	29.31	28.67	213.88	218.65
Desember				29.00	26.00	30.00	28.26	26.29	29.18	28.83	28.63	221.02	222.57
1984													
Januar				29.00	26.00	30.00	28.64	26.35	29.73	29.64	28.61	225.16	233.27
Februar	30.10	29.66	30.10	29.00	26.00	30.00	28.61	26.66	30.25	30.05	28.61	220.30	231.39
Mars				29.00	26.00	30.00	28.57	26.87	30.23	30.18	28.62	214.65	226.35
April				29.00	26.00	30.00	28.45	26.99	30.20	30.25	28.62	217.23	229.60
Mai	30.05	29.60	30.05	29.00	26.00	30.00	28.43	27.08	30.06	29.91	28.65	223.76	233.60
Juni				29.00	26.00	30.00	28.12	27.12	29.57	29.43	28.65	224.04	230.14
Juli				29.00	26.00	30.00	27.72	26.70	28.67	28.78	28.65	235.22	236.28
August	29.10	28.75	29.15	29.00	26.00	30.00	27.79	26.75	28.47	28.57	28.58	237.21	237.13
September				29.00	26.00	30.00	27.94	27.06	28.63	28.56	28.73	247.37	245.90
Oktober				29.00	26.00	30.00	27.85	26.80	28.63	27.88	28.59	253.59	247.30
November	28.00	27.70	28.10	29.00	26.00	30.00	27.96	26.59	28.04	27.80	28.43	247.34	241.86
Desember				29.00	26.00	30.00	27.78	26.29	27.84	27.05	28.43	255.30	242.91
1985													
Januar	26.80	26.60	26.90	29.00	26.00	30.00	28.08	26.70	27.53	27.05	28.38	260.24	248.05
Februar	27.35	27.15	27.45	28.00	26.50	28.65	27.91	26.65	28.55	28.73	28.13	265.83	271.50
Mars	28.05	27.85	28.15	28.00	26.50	28.65	27.81	26.63	28.44	28.28	27.96	265.06	268.09
April				28.00	26.50	28.65	27.50	26.25	27.90	27.40	27.77	247.15	243.86
Mai	27.40	27.10	27.40	28.00	26.50	28.65	26.85	25.20	27.00	27.00	27.67	247.92	241.92
Juni				28.00	26.50	28.65	27.10	25.05	26.90	26.85	27.37	241.40	236.82
Juli				28.00	26.00	28.65	27.25	25.10	27.30	27.30	27.21	229.92	230.69
August				28.00	26.00	28.65	27.60	25.50	28.10	27.70	27.11	223.12	227.97
September				28.00	26.00	28.65	28.00	25.75	28.40	28.00	27.26	227.35	233.52

1) Kilder: Normpriser: Olje- og energidepartementet. (Faktaheftet).

Offisielle salgspriser: Petroleum Economist til 1984. IEA Oil Market Report fra 1985

Spotpriser: OPEC Bulletin til mars 1985. IEA Oil Market Report fra april 1985.

Eksportpris for verden: Oil and Gas Journal.

Valutakurser: Statistisk Månedshefte.

2) Offisielle salgspriser veid sammen med eksportvolum.

28*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

TABELL D1: BRUTTONASJONALPRODUKT

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 anslag	1986 prognose
Danmark	-0,4	-0,9	3,0	2,0	4,1	2 3/4	2 3/4
Frankrike	1,1	0,2	2,0	0,7	1,7	1 1/4	2
Italia	3,9	0,1	-0,5	-0,4	2,6	2 1/4	1 3/4
Japan	4,9	4,0	3,3	3,4	5,8	5 1/4	4 1/2
USA	-0,4	2,5	-2,1	3,7	6,8	3 1/4	2 3/4
Storbritannia	-2,2	-1,5	2,3	3,1	2,4	3 1/4	2 1/2
Sverige	1,7	-0,3	0,8	2,5	3,0	2 1/2	1 3/4
Forbundsrepublikken Tyskland	1,8	-0,2	-1,1	1,3	2,6	2 1/2	2 3/4

Kilde: OECD.

TABELL D2: PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 anslag	1986 prognose
Danmark	-3,7	-2,3	1,5	1,7	2,7	1 1/4	1 3/4
Frankrike	1,5	2,0	3,5	1,1	0,5	1/2	1 1/2
Italia	4,8	0,8	0,2	-0,5	2,0	2	1 1/2
Japan	1,3	0,8	4,3	3,4	2,7	3 1/4	4
USA	0,6	2,0	1,3	4,8	5,3	3 1/2	3
Storbritannia	-0,4	-0,1	0,8	3,9	1,5	3	3 1/4
Sverige	-0,8	-0,5	1,4	-1,7	0,9	1 1/2	1
Forbundsrepublikken Tyskland	1,4	-0,6	-1,4	1,1	0,6	1 1/4	2

Kilde: OECD.

TABELL D3: OFFENTLIG KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 anslag	1986 prognose
Danmark	4,3	2,6	2,8	0	0,2	0	-1/2
Frankrike	1,8	2,2	2,5	1,8	0,9	1/2	1
Italia	2,1	3,0	2,6	2,4	2,7	1	1/2
Japan	2,9	5,2	1,8	2,9	2,2	2	2 1/4
USA	2,6	0,9	2,0	-0,3	3,5	5	3
Storbritannia	1,5	0	0,7	2,5	1,0	1 1/2	1/2
Sverige	2,2	2,0	0,8	0,9	1,8	1	3/4
Forbundsrepublikken Tyskland	2,6	1,5	-1,0	0,2	2,0	1 1/4	1 1/4

Kilde: OECD.

29*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

TABELL D4: BRUTTOINVESTERINGER I FAST REALKAPITAL

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 anslag	1986 prognose
Danmark	-12,6	-19,2	5,4	3,3	11,8	9 1/4	4 1/2
Frankrike	3,2	-1,6	-0,6	-2,1	-2,0	0	2 1/2
Italia	9,4	0,6	-5,2	-3,8	4,1	4 3/4	2 1/2
Japan	1,1	3,6	1,9	0,7	5,7	6 1/4	4 1/2
USA	-6,1	3,1 1)	-6,8 1)	9,7 1)	18,0 1)	6 1/4 1)	4 1)
Storbritannia	-5,2	-8,5	6,6	3,8	7,6	2 1/2	3
Sverige	3,5	-5,3	-1,1	1,1	3,6	4 1/2	2 1/4
Forbundsrepublikken Tyskland	3,2	-4,2	-4,8	3,0	1,3	2	3 1/4

Kilde: OECD. 1) Private bruttoinvesteringer.

TABELL D5: EKSPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 anslag	1986 prognose
Danmark	5,2	8,2	2,6	3,4	3,5	6 3/4	5 3/4
Frankrike	2,4	5,3	-2,2	4,0	7,1	5	5
Italia	-4,6	4,1	1,2	3,5	6,2	5	4 1/4
Japan	18,6	15,9	3,5	4,7	18,1	9	6 3/4
USA	10,1	0,7	-7,8	-5,6	4,7	2	3 1/2
Storbritannia	-0,3	-1,8	1,0	1,4	6,6	6 3/4	4 1/4
Sverige	-0,5	1,1	4,4	10,5	6,1	4 1/4	4
Forbundsrepublikken Tyskland	5,4	8,4	4,6	-1,3	7,9	7 1/2	6 3/4

Kilde: OECD.

TABELL D6: IMPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1980	1981	1982	1983	1984	1985 anslag	1986 prognose
Danmark	-6,8	-1,7	2,9	0,7	5,5	4 1/2	3 3/4
Frankrike	6,9	1,6	6,3	-0,9	2,9	3 1/4	4 1/4
Italia	8,4	-5,1	1,7	0,2	9,7	6 3/4	4 1/4
Japan	-6,8	5,5	2,6	-4,5	12,5	6 1/4	4 3/4
USA	-3,2	7,0	1,3	7,6	27,0	8 3/4	6 1/4
Storbritannia	-4,3	-3,5	3,9	5,5	8,7	5	5 1/4
Sverige	0,4	-7,1	4,3	0	4,9	6	4
Forbundsrepublikken Tyskland	3,9	0,7	2,1	0,5	5,7	4 1/2	5

Kilde: OECD.

30*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E1: S V E R I G E

		1982	1983	1984	-----1984/1985-----					
					Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.

Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1980=100	97.7	102.2	109.5	111.1	110.5	115.4	111.6
Arbeidsløshet	1000 personer	137	151	136	132	130	121	124	117	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang 1)	1980=100	124.4	144.6	164.9	183.0	175.0	184.0
Konsumpriser	1980=100	121.7	132.6	143.2	152.7	154.5	153.9	153.8	153.8	154.5

1)Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

TABELL E2: S T O R B R I T A N N I A

		1982	1983	1984	-----1985-----					
					Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.

Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1980=100	94.3	96.9	100.6	102.6	102.0	103.6	101.5	102.9	..
Ordretilgang 1)	1980=100	99.7	103.2	111.9	93.5	97.8	95.6
Detaljomsetningsvolum	1980=100	102.2	107.1	110.6	113.5	115.3	116.0	116.0	117.5	115.9
Arbeidsløshet	1000 personer	2794	2970	3047	3176	3177	3169	3176	3183	3180
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1980=100	121.5	127.1	133.4	141.8	142.4	142.7	142.5	142.9	142.8

1)Volumet av tilgangen på nye ordrer til verkstedindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL E3: F O R B U N D S R E P U B L I K K E N T Y S K L A N D

		1982	1983	1984	-----1985-----					
					Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.

Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1980=100	95.2	96.1	99.5	103.3	104.4	105.9	108.5	105.6	..
Ordretilgang 1)	1980=100	90.4	91.6	96.2	103.0	104.0	103.0	110.0	102.0	..
Detaljomsetningsvolum	1980=100	94.7	95.8	96.2	96.0	96.0	96.0	99.0	99.0	..
Arbeidsløshet	1000 personer	1859	2266	2266	2317	2327	2324	2310	2306	2298
Konsumpriser	1980=100	111.9	115.6	118.4	121.1	121.2	121.1	121.0	120.9	121.0

1)Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL E4: F R A N K R I K E

		1982	1983	1984	-----1985-----					
					Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.

Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1980=100	96.1	97.1	99.7	98.5	100.0	98.4	102.9	102.9	..
Arbeidsløshet	1000 personer	2007	2041	2309	2393	2412	2408	2414	2425	2384
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1980=100	126.6	138.6	149.2	156.9	157.7	158.3	158.9	159.1	159.3

31*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E5: U S A

	1982	1983	1984	1985					
				Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug. Sep.	

Sesongjusterte tall:									
Total industriproduksjon 1980=100	94.3	100.4	110.9	113.0	113.0	113.2	113.0	113.7	113.6
Ordretilgang 1) 1980=100	94.5	110.7	126.7	125.8	129.7	134.5	131.5	134.9	..
Detaljomsetningsvolum 2)	44.6	47.8	51.8	54.5	54.4	53.7	54.0	55.1	..
Arbeidsløshet 1000 personer	10711	10690	8523	8426	8413	8413	8451	8127	8274
Konsumpriser 1980=100	117.1	120.9	126.1	129.8	130.1	130.4	130.6	130.9	..

1) Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.
2) Mrd. dollar i 1972-priser

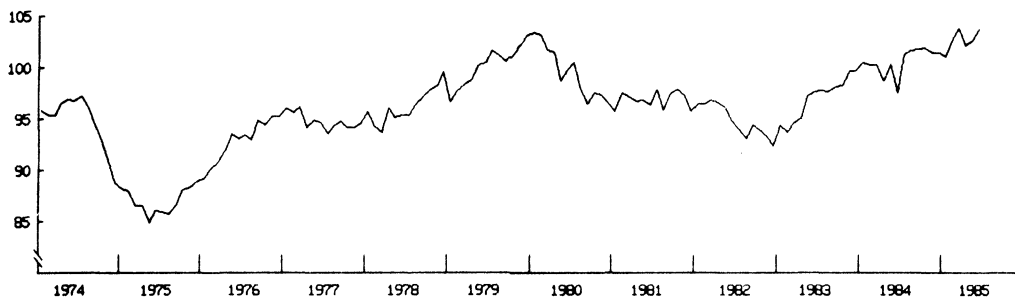
TABELL E6: J A P A N

	1982	1983	1984	1985					
				Mars	Apr.	Mai	Juni Juli Aug.		

Sesongjusterte tall:									
Industriproduksjon 1) 1980=100	101.3	104.8	116.5	118.6	121.9	124.8	122.3	124.4	122.8
Ordretilgang 2) Mrd. yen	734	741	874	929	938	871	861	928	..
Arbeidsløshet 1000 personer	1368	1562	1610	1550	1450	1510	1540	1530	..
Konsumpriser 1980=100	107.7	109.7	112.1	113.6	113.9	113.7	114.5	114.9	114.5

1) Industriproduksjon og gruvedrift.
2) Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

Industriproduksjonen i Vest-Europa 1)
Sesongkorrigert, 1980=100.

1) Kilde: OECD Main Economic Indicators.

Månedens publikasjoner

Statistisk Sentralbyrå

Skippergata 15
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo 1
Tlf. (02) *41 38 20

Postboks 510
Stasjonssida
2201 Kongsvinger
Tlf. (066) *16 111

2. oktober 1985

UTSENDT I SEPTEMBER 1985

BYGGE- OG ANLEGGSSSTATISTIKK 1983 (NOS 551). Publikasjonen gir opplysninger om tallet på bedrifter, sysselsetting, produksjonsverdi, materialkostnad, investering mv. i næringen bygge- og anleggsvirksomhet. Statens og kommunenes bygge- og anleggsvirksomhet i egen regi er også med i statistikken. Sidetall 76 Pris kr 25,00 ISBN 82-537-2223-0 ISSN 0550-029X

ELEKTRISITETSSTATISTIKK 1983 (NOS 559). Gir oppgaver over antall elverker, linjenett, produksjon og forbruk av elektrisk kraft, bearbeidingsverdi, investeringer mv. Publikasjonen gir også opplysninger om gassforsyning. Sidetall 87 Pris kr 30,00 ISBN 82-537-2238-9 ISSN 0333-3799

KOMMUNALE OG FYLKESKOMMUNALE UTVALG OPPNEVNT I 1984 FOR PERIODEN 1984-1987 (RAPP 85/19). Sidetall 107 Pris kr 25,00 ISBN 82-537-2235-4 ISSN 0332-8422

LØNNSSTATISTIKK 1984 (NOS 555). Gir en oversikt over all lønnsstatistikk utarbeidd av Statistisk Sentralbyrå for 1984. Sidetall 112 Pris kr 30,00 ISBN 82-537-2230-3 ISSN 0078-1916

NASJONALREGNSKAP 1975-1984 (NOS 552). Publikasjonen gir endelige tall for årene 1975-1982 og foreløpige tall for 1983 og 1984. Tallene erstatter alle nasjonalregnskapstall som tidligere er offentliggjort for disse år. Sidetall 233 Pris kr 40,00 ISBN 82-537-2225-7

UFORMELL OMSORG FOR SYKE OG ELDRE (SØS 57). Er en analyse av deltaging i uformell omsorg for syke, funksjonshemmede og eldre. Den belyser hvor mye arbeid som legges ned i uformell omsorg, hvem det er som utfører arbeidet og hvor mange som har tilgang til slik hjelp. Sidetall 265 Pris kr 24,00 ISBN 82-537-2101-3 ISSN 0085-4344

UTENRIKSHANDEL 1984 HEFTE I (NOS 553). Gir opplysninger om innførselen og utførselen av varer fordelt på henholdsvis produksjonsland og forbruksland. Sidetall 383 Pris kr 50,00 ISBN 82-537-2226-5 ISSN 0078-1940

UTVIKLINGEN AV ARBEIDSMARKEDSMODELLER I STATISTISK SENTRALBYRÅ (RAPP 85/16). Sidetall 65 Pris kr 25,00 ISBN 82-537-2216-8 ISSN 0332-8422

PUBLIKASJONENE ER TIL SALGS I BOKHANDLENE

Økonomiske analyser

Utkommer med omlag 10 nummer pr. år.
Prisen for et årsabonnement er kr 80,-,
løssalgpris kr 10,-. Forespørsler om
abonnement eller løssalg kan rettes til
opplysningskontoret i Statistisk Sentralbyrå.

Statistisk Sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1
Tlf. (02) 41 38 20